СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 64 Год. LXI Среда, 3 август 2005 Цена на овој број е 300 денари

www.slvesnik.com.mk contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

		Стр.
924.	**Указ** бр. 1 на Претседателот на Република Македонија.............................	1
925.	**Указ** бр. 2 на Претседателот на Република Македонија.............................	1
926.	**Закон** за буџетите.................................	2
927.	**Закон** за изменување и дополнување на Законот за комуналните такси.........	18
928.	**Закон** за железниците..........................	18
929.	**Уредба** за трговските дејности од мал обем и начинот на нивна регистрација	42
930.	**Одлука** за давање концесија за експлоатација на минералната суровина геотермална вода на ДПТ "Ледра Агро" ДОО Гевгелија на локалитетот Смоквица - Гевгелија..........	44
931.	**Одлука** за определување на мрежата на ветеринарните друштва..............................	44
932.	**Решение** за изменување на Решението за именување членови на Советот за заштита на потрошувачите.....................................	45
	Агенција за електронски комуникации на РМ	
44.	**Правилник** за пристап и користење на специфични мрежни средства...................	45
	Огласен дел...	1-48

ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

924.

Врз основа на член 84, алинеја 9 од Уставот на Република Македонија

У К А З БР. 1

Се одликува

Киро Глигоров

со Орден на Република Македонија

за посебни заслуги во остварувањето на самостојноста, сувереноста, независноста и територијалниот интегритет на Република Македонија, како и за развивање и зацврстување на мирољубивата соработка и пријателските односи меѓу нашата и другите држави и јакнење на нејзината меѓународна положба и углед, вршејќи ја должноста Претседател на Република Македонија од 1991 до 1999 година.

Бр. 10-657
29 јули 2005 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

925.

Врз основа на член 84, алинеја 9 од Уставот на Република Македонија

У К А З БР. 2

Посмртно се одликува

Борис Трајковски

со Орден на Република Македонија

за посебни заслуги во остварувањето на самостојноста, сувереноста, независноста и територијалниот интегритет на Република Македонија, како и за развивање и зацврстување на мирољубивата соработка и пријателските односи меѓу нашата и другите држави и јакнење на нејзината меѓународна положба и углед, вршејќи ја должноста Претседател на Република Македонија од 1999 до 2004 година.

Бр. 10-656
29 јули 2005 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

926.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БУЏЕТИТЕ

Се прогласува Законот за буџетите,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 22 јули 2005 година.

Бр. 07-2919/1
22 јули 2005 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

З А К О Н
ЗА БУЏЕТИТЕ

ГЛАВА I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Содржина на Законот

Член 1

Со овој закон се уредуваат постапката за изготвување, донесување, извршување на Буџетот на Република Македонија и буџетите на единиците на локалната самоуправа и на градот Скопје (во натамошниот текст: општините) и известување за извршување на истите.

Дефиниции

Член 2

Одделните поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Буџетски корисници се корисници од прва линија од областа на законодавната, извршната и судската власт (во натамошниот текст: централна власт), фондовите, корисниците на буџетите на општините и корисниците основани со закон на кои им е доверено вршење на јавни овластувања;

2. Единки корисници се корисници од втора линија кои се финансираат преку соодветниот буџетски корисник;

3. Раководител на буџетски корисник е лицето кое раководи со буџетскиот корисник, односно единката корисник;

4. Буџет на Република Македонија е годишен план на приходи и други приливи и одобрени средства и ги вклучува централниот буџет и буџетите на фондовите;

5. Централен буџет е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства, а се однесува на буџетските корисници на централната власт и ги вклучува основниот буџет, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности;

6. Фондови, во смисла на овој закон, се: Фондот за пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, Фондот за здравствено осигурување на Македонија, Фондот за магистрални и регионални патишта и Агенцијата за вработување на Република Македонија;

7. Буџет на фонд е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства за финансирање на активностите на фондот утврдени со закон;

8. Буџет на општините е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности;

9. Основен буџет е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства со буџетот за финансирање на основните надлежности на буџетските корисници;

10. Буџет на донации е годишен план на приходите од донации и одобрените средства кои се користат строго наменски и согласно со договор склучен со донаторот;

11. Буџет на дотации е годишен план на приходите од дотации и одобрените средства кои се користат за финансирање на надлежностите на општината, за финансирање конкретна намена, надлежност, програми и инвестициони проекти;

12. Буџет на заеми е годишен план на приливи од заеми и одобрените средства кои се користат за финансирање на надлежност, програми и проекти;

13. Буџет на самофинансирачки активности е годишен план на приходите од активностите на буџетските корисници, односно единките корисници кои се дополнителни на основните активности дефинирани со закон и на одобрените средства;

14. Функционална област е збир на надлежности утврдени со закон кои буџетските корисници ги извршуваат во рамките на една област согласно со функционалната класификација;

15. Носител на функционална област е раководителот на буџетскиот корисник со највисок хиерархиски статус во функционалната област;

16. Одобрени средства со буџетот (во натамошниот текст: одобрени средства) претставуваат годишен максимален износ на право на трошење за буџетскиот корисник за утврдената намена;

17. Преземени обврски се обврски кои произлегуваат од склучени договори, нарачки и други документи кои предизвикуваат обврски за плаќање во некој иден период;

18. Расходи се сите плаќања (одливи) од буџетите за одобрени намени освен отплатата на главнината на заемите;

19. Други одливи се плаќањата за отплата на главнина на заеми;

20. Долгорочни права на трошење се утврдени средства кои се одобруваат во буџетите за наредните години;

21. Приходи се даноци и други задолжителни плаќања утврдени со закон, приливи кои произлегуваат од сопственост на средства (камата, дивиденда, закупнина и слично), надоместоци за дадени добра или услуги, подароци, донации, субвенции и трансфери;

22. Други приливи се приливи од заеми, продажба на капитални средства, издадени државни хартии од вредност и друго;

23. Донации се неповратни средства добиени од влади на други држави или меѓународни организации, како и од домашни или странски правни или физички лица кои се користат за тековни или капитални расходи, согласно со условите и намените договорени со донаторот;

24. Дотации се трансфери од Буџетот на Република Македонија до буџетот на општината;

25. Заеми се повратни средства добиени по основа на задолжување кај домашни и странски заемодавачи, согласно со критериумите, постапките и со условите пропишани со закон;

26. Задолжување претставува постапка за создавање на финансиски обврски со склучување на договор за заем, издавање на државни хартии од вредност и обврски по активирани државни гаранции;

27. Буџетска класификација е хиерархиски приказ на шифрите наменети за класифицирање на функциите, организационите единици, активностите и економските трансакции на единствен и конзистентен начин;

28. Буџетски дефицит е негативна разлика меѓу планираните, односно наплатените приходи и одобрените средства, односно расходи;

29. Буџетски суфицит е позитивна разлика меѓу планираните, односно наплатените приходи и одобрените средства, односно расходи;

30. Трезор е организациона единица при Министерството за финансии која управува со Трезорската сметка и со други сметки на државата, а врши и други активности;

31. Трезорска сметка е сметка или систем на сметки управувани од страна на Трезорот, преку која се врши евиденција на наплатата на сите приливи и се извршуваат сите одливи на Буџетот на Република Македонија, на буџетите на општините и други институции согласно со закон;

32. Трезорска главна книга е официјален запис на податоците и трансакциите во врска со одобрените средства со буџетот, правото за трошење, пријавените преземени обврски, приливите и одливите за фискалната година на Буџетот на Република Македонија, на буџетите на општините и на другите институции согласно со закон;

33. Правото за трошење е распределба на дел од одобрените средства со буџетот на буџетскиот корисник и единката корисник, што произлегува од одобрените квартални и месечни финансиски планови;

34. Програма е збир од поврзани сродни активности и проекти насочени кон остварување на заедничка цел или цели и

35. Потпрограма е активност или проект кој е составен дел на програмата.

Буџетски начела

Член 3

Постапката за изготвување, донесување и извршување на Буџетот на Република Македонија и буџетите на општините, како и известувањето за извршување на истите се заснова на начелата на транспарентност, одговорност, законитост, економичност, ефикасност и ефективност.

Усогласеност на законската регулатива

Член 4

Одредбите на друг закон во врска со остварувањето на приходите и другите приливи, расходите и другите одливи во буџетот, треба да бидат во согласност со овој закон.

Фискална година

Член 5

Буџетот на Република Македонија и буџетите на општините се однесуваат за период од една фискална година која изнесува 12 месеца и започнува од 1 јануари, а завршува на 31 декември.

План на приходи и други приливи

Член 6

(1) Планираните приходи и другите приливи се основа за утврдување на одобрените средства со буџетот.

(2) Планираните приходи и другите приливи се приходите и другите приливи на основниот буџет, приходите на буџетот на самофинансирачките активности, приходите на буџетот на донации, приходите на буџетот на заеми и приходите и другите приливи на буџетите на фондовите и на општините.

Одобрени средства со буџетот

Член 7

(1) Буџетите од членот 2 на овој закон ги содржат одобрените средства по буџетски корисници и утврдени намени кои се однесуваат на финансирање на тековните, капиталните и другите расходи на буџетските корисници и нивните единки корисници за извршување на активностите претставени преку програми и потпрограми.

(2) Буџетските корисници не смеат да преземаат обврски или да направат расходи над одобрените средства со Буџетот на Република Македонија и буџетот на општината.

(3) Неискористените одобрени средства со буџетот престануваат да важат на 31 декември во тековната фискална година.

Средства од фондовите на Европската унија

Член 8

Министерството за финансии е надлежно за управување со средствата добиени од Буџетот на Европската унија, согласно со одредбите и правилата на Европската унија за финансирање и склучување на договори.

Член 9

(1) Средствата од структурните и кохезиони фондови на Европската унија, како и соодветни помошти и програми на Европската унија се составен дел на буџетите и се прикажуваат одделно преку планови на приходи и одобрени средства по програми и потпрограми.

(2) Одобрените средства од основниот буџет наменети за кофинансирање се прикажуваат во буџетот преку соодветна програма, односно потпрограма.

(3) Средствата од ставот (2) на овој член се долгорочна финансиска обврска на Република Македонија, односно на општината и се користат за време на траењето на проектот.

Долгорочни права на трошење

Член 10

(1) Во буџетите се утврдуваат и долгорочните права за трошење во наредните фискални години.

(2) Износот на потребните средства за долгорочните права на трошење се утврдува врз основа на преземените обврски по основа на склучени договори, преземени обврски по основа на кофинансирање, договори за задолжување, одлуки за емисии на државни хартии од вредност и обврски по однос на стекнато членство на Република Македонија во меѓународни финансиски институции.

Резерви

Член 11

(1) Во рамките на централниот буџет, односно на буџетот на општината се планираат средства за непредвидени случаи како постојана и тековна буџетска резерва.

(2) Планираните средства за непредвидени случаи се наменети за покривање на расходи во случај на виша сила, елементарни непогоди и други непредвидени случаи, како и за програми кои во текот на подготовката на буџетите не можеле да бидат планирани.

(3) Постојаната и тековната буџетска резерва не можат да надминат 3% од вкупните тековни расходи на буџетот.

Задолжување

Член 12

Критериумите, начинот, условите, ограничувањата и постапката за задолжување се утврдуваат согласно со закон.

Буџетски класификации

Член 13

(1) Буџетските класификации се користат за идентификување на специфичните намени на буџетските средства, за контрола на наменското користење на одобрените средства со буџетот при извршувањето на буџетот и за изготвување на потребните анализи, извештаи и годишната сметка.

(2) Буџетски класификации од ставот (1) на овој член се:

- организациона класификација која претставува структура на шифри за класифицирање на буџетските корисници и нивните структурно подредени единици во хиерархиската организациона структура на државата,

- економска класификација која претставува структура на шифри за класифицирање на планирани и реализирани приходи и приливи, одобрени средства со буџетот, права за трошење, преземени обврски и реализирани расходи и одливи,

- функционална класификација која претставува класификација на функциите на централната власт и општините согласно со прифатената меѓународна класификација пропишана од страна на Обединетите нации и

- програмска класификација која претставува структура на шифри за класифицирање на програмите и потпрограмите утврдени со буџетот.

(3) Министерот за финансии ги пропишува буџетските класификации од ставот (2) на овој член.

ГЛАВА II

ПОДГОТОВКА НА БУЏЕТИТЕ

Основа за подготвување на буџетите

Член 14

(1) Основа за подготвување на буџетите се стратешките приоритети на Владата на Република Македонија, Фискалната стратегија, предлогот на стратешките планови на буџетските корисници и буџетската политика, како и приоритетите на општините.

(2) Министерот за финансии е одговорен за подготвување на Буџетот на Република Македонија и за неговото доставување до Владата на Република Македонија.

(3) Градоначалникот е одговорен за подготвување на буџетот на општината и за неговото доставување до советот на општината.

Стратешки приоритети на Владата

Член 15

(1) Владата на Република Македонија ги утврдува стратешките приоритети за наредната година, најдоцна до 15 април во тековната година.

(2) Стратешките приоритети на Владата на Република Македонија како збир на цели и иницијативи, буџетските корисници на централната власт и фондовите, задолжително ги вклучуваат во своите буџети преку владини програми и потпрограми.

(3) Буџетските корисници изготвуваат тригодишен стратешки план во кој се содржани програми и активности за остварување на стратешките приоритети на Владата на Република Македонија, како и целите и приоритетите на буџетскиот корисник за тој период.

Фискална стратегија

Член 16

(1) Министерството за финансии изготвува Фискална стратегија за среднорочен период од три години со која ги предлага насоките и целите на фискалната политика и ги утврдува износите за главните категории на проценетите приходи и одобрените средства за тој период.

(2) Фискалната стратегија ја донесува Владата на Република Македонија најдоцна до 31 мај во тековната фискална година.

Содржина на Фискалната стратегија

Член 17

Фискалната стратегија ги содржи:

1) основните економски претпоставки и насоките за изготвување на предлог на буџетот на Република Македонија;

2) проценета за висината на приходите, расходите и финансирањето на буџетот за тековна фискална година;

3) проценета за висината на приходите, расходите и финансирањето на буџетот на среден рок од три години и

4) другите потребни податоци.

Утврдување на максимални износи на одобрени средства

Член 18

(1) Министерството за финансии врз основа на Фискалната стратегија на Владата на Република Македонија í предлага максимални износи на одобрени средства за наредната фискална година по функционални области на централната власт и за фондовите.

(2) Владата на Република Македонија ги утврдува максималните износи на средствата од ставот (1) на овој член, најдоцна до крајот на мај во тековната фискална година.

Буџетски циркулар

Член 19

(1) Врз основа на усвоената Фискална стратегија и утврдените максимални износи на одобрени средства, Министерството за финансии најдоцна до 15 јуни, до носителите на функционалната област и на фондовите, доставува инструкции во форма на Буџетски циркулар (во натамошниот текст: Циркулар) заради доставување на барање за изготвување на предлог на буџетот.

(2) Носителот на функционална област го доставува Циркуларот до буџетските корисници од соодветната област, а буџетските корисници и фондовите до единките корисници.

(3) Министерството за финансии го доставува Циркуларот најдоцна до 30 септември до градоначалникот на општината.

Содржина на Буџетски циркулар за Буџетот на Република Македонија

Член 20

(1) Циркуларот ги содржи следниве елементи за изготвување на предлог на Буџетот на Република Македонија:

- проекција на макроекономските агрегати содржани во усвоената Фискална стратегија,

- утврдени стратешки приоритети на Владата со предлог на тековни програми и потпрограми на Владата,

- максимални износи на одобрени средства по функционални области на централната власт и фондовите утврдени од Владата на Република Македонија,

- упатства и насоки за подготвување на предлог на буџетските барања и

- други потребни информации.

(2) Носителот на функционалната област е одговорен за распределба на максималните износи на одобрени средства за другите буџетски корисници кои се во рамките на таа функционална област.

(3) При распределба на максималните износи на одобрени средства, носителот на функционалната област во согласност со стратешките приоритети на Владата ги распределува средствата во предлогот на буџетското барање.

(4) Распределениот максимален износ на одобрени средства за функционалната област се однесува за буџетските корисници и единките корисници од соодветната област.

Буџетски циркулар за општините

Член 21

Буџетскиот циркулар на општините ги содржи следниве елементи:

- информациите за тековните и проценетите макроекономски индикатори во Република Македонија,
- информацијата за процена на приходите во буџетската година кои се распределуваат меѓу Буџетот на Република Македонија и општините,
- стратешките приоритети на Владата на Република Македонија,
- посебните параметри кои ќе се користат за распределување на одобрениот удел од приходите од ДДВ на општините и
- информациите за одлуките на Владата на Република Македонија за наменски дотации, блок дотации и други дотации за општините утврдени со закон.

Доставување на буџетските барања

Член 22

(1) Буџетските корисници на централната власт и фондовите изготвуваат предлог на буџетско барање согласно со упатствата и насоките содржани во Циркуларот за основниот буџет, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности.

(2) Во согласност со упатствата и насоките содржани во Циркуларот, буџетските корисници на централната власт и фондовите изготвуваат предлог на буџетско барање за своите активности опфатени во програми, потпрограми и стратешки планови и го доставуваат до носителите на функционалните области.

(3) Носителите на секоја функционална област и раководителите на фондовите, предлогот на буџетските барања и предлогот на стратешките планови ги доставуваат до Министерството за финансии, најдоцна до 15 август во тековната година.

(4) За буџетските корисници кои не доставиле буџетско барање, носителот на функционалната област во нивно име го изготвува буџетското барање.

(5) За носителите на функционалната област на централната власт и фондовите кои не доставиле буџетско барање во рокот предвиден во ставот (3) од овој член, Министерството за финансии во нивно име изготвува предлог на буџет.

Содржина на буџетското барање

Член 23

Буџетското барање содржи:

- пополнет Циркулар,
- стратешки план на буџетскиот корисник за наредната фискална година,
- план за јавни набавки,
- образложение на барањето за нови капитални проекти,
- образложение на барањето за продолжување на капитални проекти за наредната фискална година и
- други информации согласно со упатствата и насоките содржани во циркуларот.

Усогласување на буџетските барања

Член 24

(1) Министерството за финансии врши проверка на усогласеноста на предлогот на буџетските барања од аспект на утврдените максимални износи на одобрени средства за функционалната област на централната власт и фондовите, со насоките и упатствата содржани во Циркуларот, како и од аспект на ефикасноста, приоритетноста и рационалноста на барањето.

(2) Предлозите на буџетските барања кои не се во согласност со ставот (1) од овој член, се враќаат на усогласување. Усогласените буџетски барања, од носителот на функционалната област и раководителот на фондот се доставуваат до Министерството за финансии најдоцна во рок од седум дена од денот на враќањето на предлогот на буџетското барање.

(3) Министерството за финансии во случај кога во рокот предвиден од ставот (2) на овој член не добие усогласени буџетски барања го доставува предлогот на буџетот на Република Македонија до Владата на Република Македонија.

(4) Во предлогот на буџетот на Република Македонија доставен до Владата на Република Македонија, се прикажува бараниот износ од носителот на функционалната област на централната власт и фондовите и предложениот износ од Министерството за финансии.

Корекција на максимално утврдените износи на одобрени средства

Член 25

(1) Министерството за финансии во случај на ревидирање на макроекономските индикатори, врши соодветна корекција на буџетската политика и на максимално утврдените износи на одобрени средства по функции на централната власт и фондовите.

(2) Во случај кога е потребна корекција на максимално утврдените износи на одобрени средства по функции на централната власт и фондовите за повеќе од 10%, Министерството за финансии го известува раководителот на буџетскиот корисник, односно носителот на функционалната област за потребата од вршење на соодветните корекции во буџетското барање.

(3) За извршените корекции на максимално утврдените износи на одобрени средства, Министерството за финансии ја известува Владата на Република Македонија.

Обврска за процена на фискални импликации при предлагање на прописи и акти

Член 26

(1) Буџетските корисници при предлагање на прописи и други акти, до Владата на Република Македонија задолжително доставуваат и пополнет образец за процена на фискалните импликации.

(2) Врз основа на образецот од ставот (1) на овој член Министерството за финансии до Владата на Република Македонија доставува мислење за предложените прописи и други акти.

Преземање обврски по донесувањето на годишниот буџет

Член 27

По исклучок на членот 7 став (2) од овој закон, доколку во текот на фискалната година, после донесувањето на буџетот е неопходно преземање на обврски над одобрените средства со буџетот, Владата на Република Македонија одлучува за преземањето на обврските и предлага извори на средства за нивно финансирање.

Дополнителни фискални импликации врз општинските буџети

Член 28

Собранието на Република Македонија или Владата на Република Македонија, доколку по донесувањето на буџетите на општините донесе прописи и други акти кои предизвикуваат дополнителни фискални импликации врз буџетите на општините, во истите задолжително се наведува изворот за финансирање.

ГЛАВА III

ДОНЕСУВАЊЕ НА БУЏЕТИТЕ

Предлог на буџетот на Република Македонија

Член 29

(1) Министерството за финансии доставува предлог на буџетот на Република Македонија до Владата на усвојување најдоцна до 1 ноември во тековната година.

(2) Предлогот на буџетот на Република Македонија содржи:

- резиме на макроекономските индикатори, економските политики (вклучувајќи ја политиката за јавни инвестиции),
- резиме на програмите на Владата вклучени во буџетот,
- резиме на програмите на буџетските корисници вклучени во буџетот,
- резиме на предлогот на буџетот по функционална класификација, економска класификација и по програми на Владата,
- предложен план на приходи и други приливи и одобрени средства за буџетските корисници од прва линија по ставки, програми и потпрограми и по буџети, односно извори на финансирање,
- среднорочна буџетска рамка вклучувајќи ги планираните приходи и други приливи и очекуваните одобрени средства, по функционалните области на централниот буџет и на фондовите,
- среднорочните преземени обврски по основа на кофинансирање, за програмите на Владата со прикажување на преземените обврски за буџетското учество за активностите кои се финансираат од донации и заеми,
- податоци за капиталните инвестициони проекти по програми,
- податоци за ненамирениот долг на почетокот и на крајот од годината, вклучувајќи го новиот долг и планираната отплата на истиот и
- други потребни податоци.

Доставување на предлог на буџетот на Република Македонија до Собранието

Член 30

(1) Владата предлогот на буџетот на Република Македонија го доставува до Собранието на Република Македонија најдоцна до 15 ноември во тековната година.

(2) Собранието на Република Македонија не може да го разгледува предлогот на буџетот на Република Македонија пред да поминат 20 дена од денот кога истиот бил доставен до Собранието на Република Македонија.

(3) Собранието на Република Македонија го донесува Буџетот на Република Македонија најдоцна до 31 декември.

(4) Министерот за финансии го презентира предлогот на буџетот на Република Македонија во Собранието на Република Македонија.

(5) Во постапката на донесување на Буџетот на Република Македонија, секое зголемување на предложените одобрени средства мора да биде проследено со соодветно намалување на други предложени одобрени средства. Резервата во предлогот на буџетот не може да се намали со цел за зголемување на друга ставка на одобрени средства.

Донесување на буџетите на општините

Член 31

Содржината и постапката за донесување на буџетите на општините е пропишана со закон.

Времено право на трошење

Член 32

(1) Во случај кога Буџетот на Република Македонија за наредната година не е донесен до 31 декември во тековната година, Министерството за финансии одобрува користење на средства месечно најмногу до една третина од вкупните извршени расходи во првиот квартал од претходната фискална година најдоцна до 31 март, имајќи ги предвид готовинските текови. Во текот на овој период не се преземаат обврски и не се извршуваат расходи за нови програми.

(2) Во случај од ставот (1) на овој член со донесувањето на Буџетот на Република Македонија, сите одобрени средства за тековната година кои дотогаш биле искористени ќе бидат вклучени во донесениот буџет.

ГЛАВА IV

УПРАВУВАЊЕ СО БУЏЕТИТЕ

Флексибилност на буџетите

Член 33

(1) Министерството за финансии води евиденција на одобрените средства со Буџетот на Република Македонија и со буџетите на општините во Трезорската главна книга.

(2) Буџетските корисници во тековната фискална година можат да вршат пренамена во рамките на одобрените буџети.

(3) Пренамената од ставот (2) на овој член за буџетските корисници од централната власт и за фондовите ја одобрува Министерството за финансии, а за општините ја одобрува советот на општината. Пренамените кои се однесуваат на владините програми и потпрограми ги одобрува Владата на Република Македонија. За пренамени меѓу буџетските корисници на централната власт и меѓу фондовите одлучува Собранието на Република Македонија.

(4) За буџетските корисници од централната власт и за фондовите пренамените се однесуваат за сите одобрени средства меѓу програми и потпрограми, освен за владините и капиталните потпрограми и програми.

(5) Буџетските корисници од централната власт и фондовите со пренамени во тековната фискална година, можат да ги пренаменат одобрените средства со буџетот на ниво на програма најмногу до 15%.

(6) По исклучок на ставот (3) од овој член буџетскиот корисник и фондот не можат да вршат пренамена на буџетот со која се:

- зголемува буџетот одобрен за плати и надоместоци и
- намалуваат одобрените средства за одредени капитални потпрограми.

Намалување или зголемување на одобрените средства

Член 34

(1) Буџетските корисници кои имаат буџет на донации, буџет на заеми, буџет на дотации и/или буџет на самофинансирачки активности, во случај кога планираните приходи и другите приливи не се реализираат, доставуваат барање за намалување на планот на приходите и другите приливи и планот на одобрените средства во овие буџети.

(2) Буџетските корисници од централната власт и фондовите, барањата за намалување ги доставуваат до Министерството за финансии, а за општините, градоначалникот доставува барање за намалување до советот на општината.

(3) По исклучок на ставот (1) од овој член Министерството за финансии може во име на буџетскиот корисник на централната власт и фондовите да изврши намалување на планираните приходи и другите приливи.

(4) Буџетските корисници кои имаат буџет на донации, буџет на заеми, буџет на дотации и/или буџет на самофинансирачки активности, во случај кога приходите и другите приливи се реализираат над планираниот износ, доставуваат барање за зголемување на планот на приходите и другите приливи и планот на одобрени средства во овие буџети.

(5) Буџетските корисници од централната власт и фондовите, барањата за зголемување ги доставуваат до Министерството за финансии, а за општините градоначалникот доставува барање за зголемување до советот на општината.

Одобрување на средства од донации

Член 35

Буџетските корисници при склучување на договор за донација се должни да го известат Министерството за финансии и органот надлежен за евроинтеграции за висината на донацијата, износите кои ќе се користат во тековната и наредните фискални години, како и потребните средства за кофинансирање.

Буџетските корисници се должни, на месечна основа, да доставуваат податоци до Министерството за финансии за користење на средствата од донациите.

Податоците од ставот (2) на овој член се доставуваат на образец чија содржина и форма ги пропишува министерот за финансии.

Измени и дополнувања на буџетите

Член 36

(1) Министерството за финансии ја следи реализацијата на планот на приходите и другите приливи на основниот буџет од Буџетот на Република Македонија, а градоначалникот на општината на основниот буџет на општината.

(2) Министерството за финансии, односно градоначалникот на општината, во случај кога очекуваните приходи и други приливи се реализираат на пониско ниво од одобрениот план, но не повеќе од 5%, ги намалуваат одобрените средства на основните буџети.

(3) Министерството за финансии, односно градоначалникот на општината, во случај кога очекуваните приходи и други приливи на основните буџети се реализираат на повисоко ниво од одобрениот план, но не повеќе од 5%, можат да извршат дополнителни отплати на главнина и камати.

(4) Доколку отстапувањето од планот на приходите и другите приливи од ставовите (2) и (3) на овој член е повисоко од 5%, на предлог на Министерството за финансии, Владата на Република Македонија до Собранието на Република Македонија доставува измени и дополнувања на Буџетот на Република Македонија (ребаланс на буџетот), односно градоначалникот доставува измени и дополнувања на буџетот на општината до советот на општината.

ГЛАВА V

ИЗВРШУВАЊЕ НА БУЏЕТИТЕ

Член 37

(1) Извршувањето на буџетите опфаќа наплата и евидентирање на приходи и други приливи во согласност со планот на приходи, како и извршување на плаќања во согласност со одобрените средства.

(2) При извршување на буџетот потребно е ефективно и ефикасно да се исполнат целите на буџетската програма преку транспарентни процедури.

(3) Ефективноста е остварување на поставените цели во согласност со буџетот во предвидените рокови, а ефикасноста е остварување на истите со користење на минимален износ на средства.

(4) Наплатата на приходите и другите приливи се врши согласно со закон.

Трезор

Член 38

(1) Трезорот ги врши следниве работи:

- управува со Трезорската сметка и другите сметки на државата, отворени од страна на Министерството за финансии,
- води Трезорска главна книга,
- води Регистар на буџетските корисници и единки корисници,
- води буџетско сметководство за приходите и расходите на Буџетот на Република Македонија,
- води евиденција за наплатата на приходите и другите приливи на Трезорската сметка и врши распределба по корисници,
- врши поврат на погрешно или повеќе уплатени приходи кои се во надлежност на Министерството за финансии и спроведува налози за поврат на погрешно или повеќе уплатени приходи кои се во надлежност на други институции,
- води евиденција на извршените расходи и другите одливи на Трезорската сметка,
- води евиденција на преземените обврски од страна на буџетските корисници и единките корисници на централната власт,
- води евиденција за достасани ненамирени обврски на буџетските корисници,
- ги предлага и се грижи за спроведување на процедурите за трезорско работење на буџетските корисници и единките корисници,
- подготвува класификација на потсметки во рамките на Трезорската сметка,
- ги предлага формата и содржината на обрасците за плаќања што ги користат буџетските корисници и единките корисници,
- изготвува дневни и периодични извештаи за наплатата на приходите и реализација на расходите на Буџетот на Република Македонија, според домашни и меѓународни стандарди,
- подготвува проекции на приходите и другите приливи и расходите и другите одливи на Трезорската сметка и другите сметки на државата и управува со нивната ликвидност,
- одобрува годишни финансиски планови по квартали и квартални финансиски планови по месеци,
- ги извршува налозите по основа на решенија за присилна наплата доставени од Народната банка на Република Македонија кои ја задолжуваат Трезорската сметка и
- ги известува корисниците и единките корисници за прометот и состојбата на нивните сметки.

(2) Начинот на трезорското работење поблиску го пропишува министерот за финансии.

Сметки на буџетските корисници и единките корисници

Член 39

(1) За управување со финансиските средства на Буџетот на Република Македонија, буџетите на општините, како и за сите други финансиски средства на државата, Министерството за финансии отвора Трезорска сметка во Народната банка на Република Македонија.

(2) Министерството за финансии покрај Трезорската сметка може да отвори и други сметки кај носител на платен промет за одделни финансиски средства за кои е потребно посебно оперативно извршување и следење.

(3) За девизните средства од донаторите и за другите девизни средства кои ги поддржуваат активностите на буџетските корисници и единките корисници истите отвораат девизни сметки во Народната банка на Република Македонија по претходна согласност од Министерството за финансии.

(4) При отворање на девизните сметки од ставот (3) на овој член буџетските корисници и единките корисници отвораат кореспондентна сметка во рамките на Трезорската сметка.

(5) Поблиски прописи за начинот на отворање на девизни сметки пропишува министерот за финансии.

Член 40

(1) Во рамките на Трезорската сметка, како посебни потсметки, се водат сметките на буџетските корисници и единките корисници и на други институции согласно со закон.

(2) Носителите на платен промет не смеат да отвораат сметки или да прифатат депонирање на средства на корисниците и институциите од ставот (1) на овој член.

(3) Буџетските корисници и единките корисници ги отвораат сметките од ставот (1) на овој член, согласно со изворот на финансирање, односно нивните буџети.

(4) Билансот на Трезорската главна книга и билансот на Трезорската сметка се усогласуваат на редовна основа.

Приходи и други приливи наплатени од буџетските корисници и единките корисници

Член 41

(1) Сите приходи и други приливи на буџетските корисници и единките корисници се уплатуваат на трезорската сметка и се евидентираат на соодветни сметки во Трезорската главна книга.

(2) Буџетските корисници и единките корисници се одговорни за наплата на приходите кои ги остваруваат од вршење на работите од својата надлежност/дејност.

(3) Приходите од ставот (2) на овој член се евидентираат на посебните сметки од членот 40 став (3) на овој закон.

(4) Неискористените приходи од посебните сметки од ставот (3) на овој член, на крајот на фискалната година се пренесуваат за користење во наредната година.

(5) Буџетските корисници се должни да вршат контрола на наплатените приходи и извршените уплати на Трезорската сметка од страна на единките корисници.

Користење на одобрените средства со буџетите

Член 42

(1) Буџетските корисници по усвојување на буџетот изготвуваат годишен финансиски план по квартали за користење на одобрените средства.

(2) Буџетските корисници кои имаат единки корисници, доставуваат извадок од буџетот во кој се содржани одобрените средства за секоја единка корисник. Единките корисници изготвуваат годишен финансиски план по квартали за користење на одобрените средства и го доставуваат до буџетскиот корисник преку кој се финансираат. Буџетскиот корисник изготвува консолидиран годишен финансиски план за користење на одобрените средства со буџетот.

(3) Во текот на годината буџетските корисници го распределуваат одобреното право за трошење по единки корисници, согласно со годишниот финансиски план.

(4) Буџетските корисници на централната власт до Министерството за финансии доставуваат годишен финансиски план по квартали за користење на одобрените средства со буџетот.

(5) Министерството за финансии ги распределува одобрените средства по квартали врз основа на доставените годишни финансиски планови од буџетските корисници, со цел за усогласување на расходите со динамиката на реализацијата на приходите, а притоа имајќи ја предвид сезонската природа на одредени расходи, како и спецификите на капиталните и инвестиционите проекти.

(6) За користење на одобрени средства во даден квартал, буџетските корисници доставуваат финансиски план по месеци.

Барања за плаќања

Член 43

(1) За извршување на плаќања, буџетските корисници и единките корисници доставуваат барање за плаќање до Трезорот.

(2) Трезорот врши контрола на доставените барања за плаќања на начин пропишан од министерот за финансии.

(3) Извршените плаќања се евидентираат во Главната книга на Трезорот.

Девизни плаќања

Член 44

Плаќањата во странска валута се вршат согласно со официјалната курсна листа на Народната банка на Република Македонија важечка на денот на плаќањето.

Евиденција на преземените обврски

Член 45

Буџетските корисници и единките корисници на централната власт се должни да ги пријавуваат преземените обврски заради нивно евидентирање во единствената база на податоци за преземени обврски во трезорот.

Одговорност за наменско користење на одобрените средства

Член 46

Буџетските корисници и единките корисници се должни средствата да ги користат наменски и не смеат да преземаат обврски над лимитот на одобрени средства со буџетот.

Преземање на обврски за наредни години

Член 47

(1) Во случај на преземање на обврски од страна на буџетските корисници и единките корисници, за чие плаќање е потребно користење на буџетски средства во наредни години, буџетските корисници претходно мора да обезбедат согласност.

(2) Буџетските корисници и единките корисници од централната власт согласноста од ставот (1) на овој член ја обезбедуваат од Министерството за финансии, а буџетските корисници и единките корисници на фондовите и општините согласноста ја обезбедуваат од надлежниот орган.

Користење на резервите

Член 48

(1) За користење на средствата од резервите од членот 11 на овој закон одлучува Владата на Република Македонија, односно советот на општината.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, за користење на средствата од резервите на централниот буџет одлучува министерот за финансии, но најмногу до износ од 150.000 денари.

(3) Одобрените средства од ставовите (1) и (2) на овој член се дополнителни права за трошење на буџетските корисници и единките корисници.

(4) Министерот за финансии и поднесува на Владата полугодишен и годишен извештај за користењето на средствата од резервите.

(5) Градоначалникот на општината му поднесува на советот на општината годишен извештај за користењето на средствата од резервите.

Користење на привремено слободните парични средства

Член 49

(1) Привремено слободните парични средства на Трезорската сметка и другите сметки на државата, Министерството за финансии може краткорочно да ги користи или да ги пласира со склучување на договор.

(2) Начинот и постапката за користење и пласирање на слободните парични средства ги пропишува министерот за финансии.

Постапка за исплата на плати за буџетските корисници и единките корисници на централната власт

Член 50

(1) Буџетските корисници на централната власт пред поднесување на барањата за плаќања за исплата на плати, доставуваат барање за одобрување на средства за плати до Министерството за финансии кое ги содржи бројот на вработени, структурата по квалификации и други потребни податоци. Барањето за одобрување на средства за плати мора да биде во согласност со одобрениот буџет по потпрограми и да се достави до Министерството за финансии два дена пред датумот на исплата на платата.

(2) Буџетските корисници од централната власт кои имаат единки корисници подготвуваат збирно барање за одобрување на средства за плати, врз основа на индивидуалните пресметки добиени од единките корисници, во рокот пропишан во ставот (1) од овој член.

Постапка за нови вработувања

Член 51

(1) Буџетските корисници и единките корисници на средства од Буџетот на Република Македонија, јавните претпријатија и јавно- правните субјекти основани од централната власт, како и трговските друштва основани од Република Македонија, можат да вработуваат нови работници и да пополнуваат испразнети работни места само под услов, ако за тоа се обезбедени средства во Буџетот на Република Македонија, односно во финансиските планови за тековната фискална година. Притоа ќе се почитува принципот на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците во Република Македонија.

(2) Буџетските корисници на средства од буџетите на општините можат да вработуваат нови работници и да пополнуваат испразнети работни места само под услов, ако за тоа се обезбедени средства во буџетите на општините. Притоа ќе се почитува принципот на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците во општината.

(3) Министерството за финансии, односно градоначалникот на општината се должни во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето за вработување, писмено да ги извести институциите од ставовите (1) и (2) на овој член, за обезбедени средства за вработување.

(4) За обезбедените средства за вработување на државни службеници Министерството за финансии, односно градоначалникот на општината ќе даде писмено известување по претходно дадено позитивно мислење од Агенцијата за државни службеници на актите за систематизација.

ГЛАВА VI

ЗАВРШНА СМЕТКА НА БУЏЕТИТЕ

Член 52

(1) Министерот за финансии најдоцна до 31 мај до Владата на Република Македонија ја доставува завршната сметка на Буџетот на Република Македонија на која претходно е извршена ревизија од Државниот завод за ревизија, како и извештајот на овластениот државен ревизор заедно со коментарите на Министерството за финансии. Кон завршната сметка на Буџетот на Република Македонија се приложуваат и завршните сметки на буџетите на општините.

(2) По утврдувањето на завршната сметка од страна на Владата на Република Македонија, истата се доставува за разгледување и донесување до Собранието на Република Македонија најдоцна до 30 јуни.

(3) Завршната сметка на буџетите на општините се донесува согласно со закон.

(4) Формата и содржината на завршните сметки од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

ГЛАВА VII

ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА БУЏЕТИТЕ

Полугодишен извештај за извршувањето на буџетот

Член 53

(1) Извештаите за извршувањето на Буџетот на Република Македонија се објавуваат на веб страницата на Министерството за финансии на месечна основа.

(2) Министерот за финансии најдоцна до 31 јули во фискалната година доставува до Владата извештај за извршувањето на Буџетот на Република Македонија за првите шест месеца.

(3) Кон извештајот за извршувањето на Буџетот од ставот (2) на овој член се приложува ажуриран извештај за макроекономските индикатори и проектираните приходи, преземени обврски и расходи за буџетската година.

(4) Извештајот за извршувањето на Буџетот од ставот (2) на овој член се објавува на веб страницата на Министерството за финансии.

(5) Извештајот за извршувањето на буџетот на општината се подготвува согласно со закон.

Член 54

(1) Буџетот на Република Македонија и завршната сметка на Буџетот на Република Македонија се објавуваат во "Службен весник на Република Македонија".

(2) Буџетот на општината и завршната сметка на буџетот на општината се објавуваат во службеното гласило на општината.

Сметководство и внатрешна ревизија

Член 55

Буџетските корисници и единките корисници се должни да водат сметководство и да вршат внатрешна ревизија согласно со закон.

ГЛАВА VIII

КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 56

Раководителот на буџетскиот корисник ќе се казни за прекршок со парична казна од 20.000 до 50.000 денари доколку:

1) буџетскиот корисник - предлагач на пропис и друг акт нереално ги прикаже дополнителните фискални импликации врз Буџетот на Република Македонија (член 26 став (1));

2) не го извести Министерството за финансии за висината на донацијата, износите кои ќе се користат во тековната и наредните фискални години и на месечна основа не доставува податоци за користење на средствата од донациите (член 35);

3) отвора сметки надвор од Трезорската сметка (член 40);

4) не ги наплатува приходите од вршење на својата надлежност/дејност и истите не ги уплатува на соодветните сметки во рамките на Трезорската сметка (член 41 ставови (1) и (2));

5) буџетскиот корисник не врши контрола на единките корисници согласно со членот 41 став (5) од овој закон;

6) не ги пријавува преземените обврски заради нивно евидентирање во единствената база на податоци за преземени обврски во Трезорот (член 45);

7) средствата ги користи ненаменски и преземе обврски над лимитот на одобрени средства со Буџетот (член 46) и

8) преземе обврски за чие плаќање е потребно користење на буџетски средства во некоја наредна година или години, без претходна согласност (член 47).

Член 57

Со парична казна од 250.000 до 300.000 денари ќе се казни носител на платен промет, ако отвори сметки или прифати депонирање на средства на буџетски корисник или единка корисник.

ГЛАВА IX

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 58

(1) Министерот за финансии во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ги донесе прописите предвидени со овој закон.

(2) До донесувањето на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 59

Членовите 8 и 9 од овој закон ќе се применуваат со исполнувањето на условите за користење на средствата.

Член 60

Со денот на примената на овој закон престанува да важи Законот за буџетите ("Службен весник на Република Македонија" број 79/93, 3/94, 71/96, 46/2000, 11/2001, 93/2001, 46/2002, 24/2003, 85/2003 и 96/2004).

Член 61

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 јануари 2006 година.

LIGJI PËR BUXHETET

KREU I

DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Përmbajtja e ligjit

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet procedura për përpilimin, miratimin dhe realizimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë dhe buxheteve të njësive të vetadministrimit lokal dhe të Qytetit të Shkupit (në tekstin e mëtejmë: komunave) dhe procedura për lajmërimin për realizimin e të njëjtëve.

Përkufizimet

Neni 2

Nocione të veçanta të përdorura në këtë ligj, e kanë kuptimin si vijon:

1. Shfrytëzues buxhetorë, janë shfrytëzuesit e vijës së parë nga sfera e pushtetit legjislativ, ekzekutiv dhe gjyqësor (në tekstin e mëtejmë: pushteti qendror), fondet, shfrytëzuesit e buxheteve të komunave dhe shfrytëzuesit e themeluar me ligj, të cilëve u është besuar kryerja e autorizimeve publike;

2. Shfrytëzues individë, janë shfrytëzuesit e vijës së dytë, të cilët financohen përmes shfrytëzuesit përkatës buxhetor;

3. Udhëheqës i shfrytëzuesit buxhetor, është personi i cili udhëheq me shfrytëzuesin buxhetor përkatësisht shfrytëzuesin individ;

4. Buxheti i Republikës së Maqedonisë, është plani vjetor i hyrjeve dhe të të ardhurave të tjera dhe të mjeteve të lejuara dhe i përfshin buxhetin qendror dhe buxhetet e fondeve;

5. Buxheti qendror, është plani vjetor i hyrjeve, i të ardhurave të tjera dhe i mjeteve të lejuara, kurse ka të bëjë me shfrytëzuesit buxhetorë të pushtetit qendror dhe përfshin buxhetin themelor, buxhetin e donacioneve, buxhetin e huave dhe buxhetin e aktiviteteve të vetëfinancimit;

6. Fondet, sipas këtij ligji janë: Fondi i sigurimit pensional dhe invalidor i Maqedonisë, Fondi i sigurimit shëndetësor i Maqedonisë, Fondi i rrugëve magjistrale dhe rajonale dhe Agjencia e punësimit e Republikës së Maqedonisë;

7. Buxheti i fondit, është plani vjetor i hyrjeve, i të ardhurave të tjera dhe i mjeteve të lejuara për financimin e aktiviteteve të fondit, të përcaktuara me ligj;

8. Buxheti i komunave, është plani vjetor i hyrjeve, i të të ardhurave të tjera dhe i mjeteve të lejuara dhe përfshin buxhetin themelor, buxhetin e dotacioneve, buxhetin e donacioneve, buxhetin e huave dhe buxhetin e aktiviteteve të vetëfinancimit;

9. Buxheti themelor, është plani vjetor i hyrjeve, i të ardhurave të tjera dhe i mjeteve të lejuara me buxhetin për financimin e kompetencave themelore të shfrytëzuesve buxhetorë;

10. Buxheti i donacioneve, është plani vjetor i hyrjeve nga donacionet dhe i mjeteve të lejuara, të cilat shfrytëzohen kryekëput me qëllim dhe në përputhje me marrëveshjen e lidhur me donatorin;

11. Buxheti i dotacioneve, është plani vjetor i hyrjeve nga dotacionet dhe i mjeteve të lejuara të cilat shfrytëzohen për financimin e kompetencave të komunës, për financimin e qëllimit, kompetencës, programeve dhe projekteve investuese konkrete;

12. Buxheti i huave, është plani vjetor i hyrjeve nga huat dhe nga mjetet e lejuara, të cilat shfrytëzohen për financimin e kompetencës, programeve dhe projekteve;

13. Buxheti i aktiviteteve të vetëfinancimit, është plani vjetor i hyrjeve nga aktivitetet e shfrytëzuesve buxhetorë, përkatësisht të shfrytëzuesve individë, të cilat janë aktivitete plotësuese të aktiviteteve kryesore të përkufizuara me ligj dhe i mjeteve të lejuara.

14. Fusha funksionale; është përmbledhja e kompetencave të përcaktuara me ligj, të cilat shfrytëzuesit buxhetorë i realizojnë në suazat e një fushe në përputhje me klasifikimin funksional.

15. Bartësi i fushës funksionale, është udhëheqësi i shfrytëzuesit buxhetor me statusin hierarkik më të lartë në fushën funksionale;

16. Mjetet e miratuara me buxhetin (në tekstin e mëtejmë: mjetet e miratuara), e paraqesin shumën maksimale vjetore e të drejtës së shpenzimit të shfrytëzuesit buxhetor për qëllimin e përcaktuar;

17. Obligimet e ndërmarra, janë obligimet të cilat rrjedhin nga marrëveshjet e lidhura, nga porositë dhe nga dokumentet e tjera, të cilat shkaktojnë obligime për pagim në ndonjë periudhë të ardhshme;

18. Të dala, janë të gjitha pagesat (derdhjet) nga buxhetet, për destinime të lejuara, përveç pagim kthimit të kryegjësë të huave.

19. Derdhje të tjera, janë pagesat për pagim kthimin e kryegjësë të huave;

20. Të drejtat afatgjate të shpenzimit, janë mjetet e përcaktuara të cilat lejohen në buxhetet për vitet në vijim;

21. Hyrjet, janë tatimet dhe pagesat e tjera të detyrueshme të përcaktuara me ligj, hyrje të cilat rrjedhin nga pronësia mbi mjetet (kamatat, dividenda, qiraja dhe ngjashëm), kompensimet për të mirat ose për shërbimet e dhëna, për dhuratat, donacionet, subvencionet dhe transferet;

22. Hyrje të tjera, janë hyrjet nga huat, nga shitja e mjeteve kapitale, nga lëshimi i letrave shtetërore me vlerë dhe tjetër;

23. Donacione, janë mjete të pakthyeshme të fituara nga qeveritë e shteteve të tjera ose nga organizatat ndërkombëtare si edhe nga personat juridikë ose fizikë të vendit ose të huaj, të cilat shfrytëzohen për dalje rrjedhëse ose kapitale, në përputhje me kushtet dhe destinimet e marra vesh me donatorin;

24. Dotacione, janë transfere nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë në buxhetin e komunës;

25. Hua, janë mjete kthyese të fituara në bazë të futjes në borxh kreditorët e vendit dhe të huaj, në përputhje me kriteret, procedurat dhe me kushtet e përcaktuara me ligj;

26. Futje në borxh, paraqet procedurë për krijimin e obligimeve financiare me lidhjen e marrëveshjes për hua, lëshimin e letrave shtetërore me vlerë dhe obligime për garanci shtetërore të aktivuara.

27. Klasifikimi buxhetor, është pasqyrimi hierarkik i shifrave të dedikuara për klasifikimin e: funksioneve, njësive organizative, aktiviteteve dhe transaksioneve ekonomike, në mënyrë unike dhe konsekuente;

28. Deficiti buxhetor, është dallimi negativ ndërmjet hyrjeve të planifikuara, përkatësisht të arkëtuara dhe mjeteve të lejuara përkatësisht të dalave;

29. Suficiti buxhetor, është dallimi pozitiv ndërmjet hyrjeve të planifikuara, përkatësisht të arkëtuara dhe mjeteve të lejuara përkatësisht të dalave;

30. Trezori, është njësia organizative pranë Ministrisë së Financave e cila udhëheq me Llogarinë e trezorit dhe me llogaritë e tjera të shtetit, ndërsa bën edhe aktivitete të tjera.

31. Llogaria e trezorit, është llogaria ose sistemi i llogarive të administruara nga ana e Trezorit, përmes të cilës bëhet evidenca e arkëtimit të të gjitha hyrjeve dhe realizohen të gjitha derdhjet e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, të buxheteve të komunave dhe institucioneve të tjera në përputhje me ligjin.

32. Libri kryesor i trezorit, është shkresë zyrtare e të dhënave dhe transaksioneve që kanë të bëjnë me mjetet e lejuara me buxhetin, të drejtën e shpenzimit, obligimet e ndërmarra të paraqitura, hyrjet dhe të dalat për vitin fiskal të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, të buxheteve të komunave dhe të institucioneve të tjera në përputhje me ligjin.

33. E drejta e shpenzimit, është përndarja e pjesës së mjeteve të lejuara me buxhetin, shfrytëzuesit buxhetor dhe shfrytëzuesit individ, e cila rrjedh nga planet financiare tremujore dhe mujore të miratuara.

34. Programi, është përmbledhja e aktiviteteve dhe projekteve të ngjashme të ndërlidhura të orientuara kah realizimi i qëllimit ose qëllimeve të përbashkëta.

35. Nënprogrami, është aktiviteti ose projekti i cili është pjesë përbërëse e programit.

Parimet buxhetore

Neni 3

Procedura për përpilimin, miratimin dhe realizimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë dhe buxhetet e komunave si edhe lajmërimi për realizimin e të njëjtave, bazohet mbi parimet e transparencës, përgjegjësisë, ligjshmërisë, ekonomizimit, efikasitetit dhe efektivitetit.

Harmonizimi i rregullores ligjore

Neni 4

Dispozitat e ligjit tjetër që kanë të bëjnë me realizimin e hyrjeve dhe të të ardhurave të tjera, me të dalat dhe me derdhjet e tjera në buxhet, duhet të jenë në përputhje me këtë ligj.

Viti fiskal

Neni 5

Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe buxhetet e komunave i dedikohen periudhës së një viti fiskal, i cili zgjat 12 muaj dhe fillon më 1 janar, ndërsa përfundon më 31 dhjetor.

Plani i hyrjeve dhe të ardhurave të tjera

Neni 6

(1) Hyrjet e planifikuara dhe të ardhurat e tjera janë bazë për përcaktimin e mjeteve të miratuara me buxhetin.

(2) Hyrjet e planifikuara dhe të ardhurat e tjera janë hyrjet dhe të ardhurat e tjera të buxhetit themelor, hyrjet e buxhetit të aktiviteteve të vetëfinancimit, hyrjet e buxhetit të donacioneve, hyrjet e buxhetit të huave dhe hyrjet dhe të ardhurat e tjera të buxhetit të fondeve dhe komunave.

Mjetet e miratuara me buxhetin

Neni 7

(1) Buxhetet nga neni 2 i këtij ligji i përmbajnë mjetet e lejuara sipas shfrytëzuesve buxhetorë dhe destinimeve të përcaktuara, të cilat kanë të bëjnë me financimin e të dalave rrjedhëse, të dalave kapitale dhe të tjera të shfrytëzuesve buxhetorë dhe të shfrytëzuesve individë për realizimin e aktiviteteve të paraqitura përmes programeve dhe nënprogrameve.

(2) Shfrytëzuesit buxhetorë nuk guxojnë të ndërmarrin obligime ose të bëjnë të dala mbi mjetet e miratuara me Buxhetin e Republikës së Maqedonisë dhe buxhetin e komunës.

(3) Mjetet e pashfrytëzuara të miratuara me buxhetin, pushojnë të vlejnë më 31 dhjetor në vitin fiskal në vijim.

Mjete nga fondet e Bashkimit Evropian

Neni 8

Ministria e Financave është kompetente për menaxhimin me mjetet e fituara nga Buxheti i Bashkimit Evropian, në përputhje me dispozitat dhe rregullat e Bashkimit Evropian për financimin dhe lidhjen e marrëveshjeve.

Neni 9

(1) Mjetet nga fondet strukturore dhe kohezive të Bashkimit Evropian, si edhe ndihmat dhe programet përkatëse të Bashkimit Evropian, janë pjesë përbërëse e buxheteve dhe paraqiten veç e veç përmes planeve të hyrjeve dhe mjeteve të miratuara sipas programeve dhe nënprogrameve.

(2) Mjetet e miratuara nga buxheti themelor të destinuara për bashkëfinancim, paraqiten në buxhetin përmes programit përkatës, përkatësisht përmes nënprogramit.

(3) Mjetet nga paragrafi (2) i këtij neni janë obligim financiar afatgjatë i Republikës së Maqedonisë, përkatësisht i komunës dhe shfrytëzohen gjatë kohëzgjatjes së projektit.

Të drejta afatgjate të shpenzimit

Neni 10

(1) Në buxhetet përcaktohen edhe të drejtat afatgjate të shpenzimit në vitet fiskale vijuese.

(2) Shuma e mjeteve të nevojshme për të drejtat afatgjate të shpenzimit, përcaktohet në bazë të obligimeve të ndërmarra në bazë të marrëveshjeve të lidhura, obligimeve të ndërmarra në bazë të bashkëfinancimit, marrëveshjeve për ngarkim, vendimeve për emetimin e letrave shtetërore me vlerë dhe obligimeve në bazë të anëtarësimit të fituar të Republikës së Maqedonisë në institucionet financiare ndërkombëtare.

Rezervat

Neni 11

(1) Në suazat e Buxhetit qendror, përkatësisht të buxhetit të komunës, planifikohen mjete për raste të paparashikuara si rezervë buxhetore e përhershme dhe rrjedhëse.

(2) Mjetet e planifikuara për rastet e paparashikuara, janë të destinuara për mbulimin e të dalave në rast të fuqisë madhore, fatkeqësive elementare dhe rasteve të tjera të paparashikuara, si edhe për programeve, të cilat gjatë përgatitjes së buxheteve nuk kanë mund të planifikohen.

(3) Rezerva buxhetore e përhershme dhe rrjedhëse nuk mund të tejkalojë 3% të të dalave rrjedhëse të përgjithshme të buxhetit.

Futja në borxh

Neni 12

Kriteret, mënyra, kushtet, kufizimet dhe procedura e futjes në borxh përcaktohen në përputhje me ligjin.

Klasifikimet buxhetore

Neni 13

(1) Klasifikimet buxhetore përdoren për identifikimin e destinimeve specifike të mjeteve buxhetore, për kontrollin e shfrytëzimit qëllimor të mjeteve të miratuara me buxhetin, gjatë realizimit të buxhetit dhe për përpilimin e analizave të nevojshme, raporteve dhe llogarisë vjetore.

(2) Klasifikimet buxhetore nga paragrafi (1) i këtij neni janë:

- klasifikimi organizativ, i cili paraqet strukturë shifrash për klasifikimin e shfrytëzuesve buxhetorë dhe njësive strukturore të nënshtruara të tyre në strukturën hierarkike organizative të shtetit;

- klasifikimi ekonomik, i cili paraqet strukturë shifrash për klasifikimin e hyrjeve dhe të ardhurave të planifikuara dhe të realizuara, mjeteve të miratuara me buxhetin, të drejtave për shpenzim, obligimeve të ndërmarra dhe të dalave dhe derdhjeve të realizuara;

- klasifikimi funksional, i cili paraqet klasifikim të funksioneve të pushtetit qendror dhe të komunave, në përputhje me klasifikimin ndërkombëtar të pranuar, të përcaktuar nga Kombet e Bashkuara, dhe

- klasifikimi programor, i cili paraqet strukturë shifrash për klasifikimin e programeve dhe nënprogrameve, të përcaktuara me buxhetin.

(3) Ministri i Financave i përshkruan klasifikimet buxhetore nga paragrafi (2) të këtij neni.

KREU II

PËRPILIMI I BUXHETEVE

Baza për përpilimin e buxheteve

Neni 14

(1) Baza për përpilimin e buxheteve janë përparësitë strategjike të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, Strategjisë fiskale, propozim planeve strategjike të shfrytëzuesve buxhetorë dhe politikës buxhetore si edhe përparësive të komunave.

(2) Ministri i Financave është përgjegjës për përpilimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë dhe për dërgimin e tij në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

(3) Prefekti i komunës është përgjegjës për përpilimin e buxhetit të komunës dhe për dërgimin e tij në Këshillin e komunës.

Përparësitë strategjike të Qeverisë

Neni 15

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë i përcakton përparësitë strategjike për vitin e ardhshëm, më së voni deri më 15 prill në vitin në vijim.

(2) Përparësitë strategjike të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, si përmbledhje qëllimesh dhe iniciativash, shfrytëzuesit buxhetor të pushtetit qendror dhe fondeve, detyrimisht i përfshijnë në buxhetet e tyre përmes programeve dhe nënprogrameve qeveritare.

(3) Shfrytëzuesit buxhetorë përpilojnë plan strategjik trevjetor në të cilin përmbahen programe dhe aktivitete për realizimin e përparësive strategjike të Qeverisë të Republikës së Maqedonisë, si edhe qëllimet dhe përparësitë e shfrytëzuesit buxhetor për atë periudhë.

Strategjia fiskale

Neni 16

(1) Ministria e Financave përpilon Strategji fiskale për periudhë afatmesme prej tre vjetësh, me të cilën i propozon drejtimet dhe qëllimet e politikës fiskale dhe i përcakton shumat për kategoritë kryesore të hyrjeve të vlerësuara dhe mjeteve të miratuara për atë periudhë.

(2) Strategjinë fiskale e miraton Qeveria e Republikës së Maqedonisë më së voni deri më 31 maj në vitin fiskal në vijim.

Përmbajtja e Strategjisë fiskale

Neni 17

Strategjia fiskale i përmban:

1) Supozimet dhe drejtimet ekonomike themelore për përpilimin e Propozimbuxhetit të Republikës së Maqedonisë;

2) Vlerësimin për lartësinë e hyrjeve, të dalave dhe financimin e Buxhetit për vitin fiskal në vijim.

3) Vlerësimin për lartësinë e hyrjeve, të dalave dhe financimin e Buxhetit në afat të mesëm trevjeçar, dhe

4) Të dhëna të tjera të nevojshme.

Përcaktimi i shumave maksimale të mjeteve të lejuara

Neni 18

(1) Ministria e Financave, në bazë të Strategjisë fiskale të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, i propozon pushtetit qendror dhe fondeve shuma maksimale të mjeteve të lejuara për vitin fiskal të ardhshëm sipas fushave funksionale edhe për fondet.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë i përcakton shumat maksimale të mjeteve nga paragrafi (1) i këtij neni, më së voni deri në fund të muajit maj në vitin fiskal në vijim.

Qarkorja buxhetore

Neni 19

(1) Në bazë të Strategjisë fiskale të miratuar dhe shumave maksimale të përcaktuara të mjeteve të lejuara, Ministria e Financave më së voni deri më 15 qershor, bartësve të fushës funksionale dhe fondeve u dërgon instruksione në formë të Qarkores buxhetore (në tekstin e mëtejmë: Qarkore) për shkak të dërgimit të kërkesave për përpilimin e Propozim buxhetit.

(2) Bartësi i fushës funksionale e dërgon Qarkoren te shfrytëzuesit buxhetorë të fushës përkatëse, ndërsa shfrytëzuesit buxhetorë dhe fondet te shfrytëzuesit individë.

(3) Ministria e Financave e dërgon qarkoren buxhetore më së voni deri më 30 shtator te prefekti i komunës.

Përmbajtja e Qarkores buxhetore për Buxhetin e Republikës së Maqedonisë

Neni 20

(1) Qarkorja i përmban elementet vijuese për përpilimin e Propozimbuxhetit të Republikës së Maqedonisë:

- Projektimin e agregateve makroekonomike të përmbajtura në Strategjinë fiskale të miratuar,
- Përparësitë strategjike të përcaktuara të Qeverisë, me Propozimin e programeve dhe nënprogrameve rrjedhëse të Qeverisë,
- Shumat maksimale të mjeteve të lejuara sipas fushave funksionale të pushtetit qendror dhe të fondeve, të përcaktuara nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë,
- Udhëzime dhe drejtime për përpilimin e Propozimkërkesave buxhetore dhe
- Informata të tjera të nevojshme.

(2) Bartësi i fushës funksionale është përgjegjës për përndarjen e shumave maksimale të mjeteve të miratuara për shfrytëzuesit buxhetorë të tjerë, të cilët janë në suazat e asaj fushe funksionale.

(3) Gjatë përndarjes së shumave maksimale të mjeteve të lejuara, bartësi i lëmit funksional, në përputhje me përparësitë strategjike të Qeverisë, i përndan mjetet në Propozimkërkesën buxhetore.

(4) Shuma maksimale e përndarë e mjeteve të lejuara për fushën maksimale, është e destinuar për shfrytëzuesit buxhetorë dhe për shfrytëzuesit individë nga fusha përkatëse.

Qarkore buxhetore për komunat

Neni 21

Qarkorja buxhetore e komunave i përmban elementet vijuese:

- informatat për indikatorët makroekonomikë rrjedhës dhe të vlerësuar në Republikën e Maqedonisë,
- informatën për vlerësimin e hyrjeve në vitin buxhetor, të cilat përndahen ndërmjet Buxhetit të Republikës së Maqedonisë dhe komunave,
- përparësitë strategjike të Qeverisë të Republikës së Maqedonisë,
- parametrat e veçanta të cilat do të shfrytëzohen për përndarjen e pjesës së lejuar nga hyrjet prej TVSH të komunave, dhe
- informatat për vendimet e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë për dotacionet qëllimore, bllok dotacionet dhe dotacionet e tjera për komunat, të përcaktuara me ligj.

Dërgimi i kërkesave buxhetore

Neni 22

(1) Shfrytëzuesit buxhetorë të pushtetit qendror dhe fondet, përpilojnë propozimkërkesë buxhetore në përputhje me udhëzimet dhe drejtimet e përmbajtura në Qarkoren për: buxhetin themelor, buxhetin e donacioneve, buxhetin e huave dhe buxhetin e aktiviteteve të vetëfinancimit.

(2) Në përputhje me udhëzimet dhe drejtimet e përmbajtura në Qarkoren, shfrytëzuesit buxhetorë të Pushtetit qendror dhe fondet, përpilojnë propozimkërkesë buxhetore për aktivitetet e tyre të përfshira në programe, nënprograme dhe plane strategjike dhe e dërgojnë te bartësit e fushave funksionale.

(3) Bartësit e çdo fushe funksionale dhe udhëheqësit e fondeve, propozimkërkesën buxhetore dhe propozimplanet strategjike, i dërgojnë në Ministrinë e Financave, më së voni deri më 15 gusht të vitit në vijim.

(4) Për shfrytëzuesit buxhetorë, të cilët nuk kanë dërguar kërkesë buxhetore, bartësi i fushës funksionale në emër të tyre e përpilon kërkesën buxhetore.

(5) Për bartësit e fushës funksionale të pushtetit qendror dhe fondeve, të cilët nuk kanë dërguar kërkesë buxhetore në afatin e paraparë në paragrafin (3) të këtij neni, Ministria e Financave, në emër të tyre e përpilon Propozimbuxhetin.

Përmbajtja e kërkesës buxhetore

Neni 23

Kërkesa buxhetore përmban:

- qarkoren e plotësuar,
- planin strategjik të shfrytëzuesit buxhetor për vitin e ardhshëm fiskal,
- planin për furnizime publike,
- arsyetimin e kërkesës për projekte kapitale të reja,
- arsyetimin e kërkesës për vazhdimin e projekteve kapitale për vitin e ardhshëm fiskal dhe
- informata të tjera në përputhje me udhëzimet dhe drejtimet e përmbajtura në qarkoren.

Harmonizimi i kërkesave buxhetore

Neni 24

(1) Ministria e Financave e kontrollon harmonizimin e propozimkërkesave buxhetore nga aspekti i shumave maksimale të përcaktuara të mjeteve të lejuara për fushën funksionale të pushtetit qendror dhe të fondeve, me drejtimet dhe udhëzimet e përmbajtura në Qarkoren, si edhe nga aspekti i efikasitetit, përparësisë dhe racionalizmit të kërkesës.

(2) Propozimkërkesat buxhetore, të cilat nuk janë në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni, kthehen për harmonizim. Kërkesat buxhetore të harmonizuara, nga bartësi i fushës funksionale dhe udhëheqësi i fondit, dërgohen në Ministrinë e Financave më së voni në afat prej 7 ditësh nga dita e kthimit të Propozimkërkesës buxhetore.

(3) Ministria e Financave, në rastet kur në afatin e paraparë në paragrafin (2) të këtij neni, nuk pranon kërkesa buxhetore të harmonizuara, e dërgon Propoziminbuxhetin e Republikës së Maqedonisë në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

(4) Në Propoziminbuxhetin e Republikës së Maqedonisë, të dërguar në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë, paraqitet shuma e kërkuar nga bartësi i fushës funksionale të pushtetit qendror dhe të fondeve dhe shuma e propozuar nga Ministria e Financave.

Korrigjimi i shumave maksimale të përcaktuara të mjeteve të miratuara

Neni 25

(1) Ministria e Financave, në rast të revidimit të indikatorëve makroekonomikë, e bën korrigjimin përkatës të politikës buxhetore dhe të shumave maksimale të përcaktuara të mjeteve të lejuara, sipas funksioneve të pushtetit qendror dhe të fondeve.

(2) Në rastet kur nevojitet korrigjimi i shumave maksimale të përcaktuara të mjeteve të lejuara sipas funksioneve të pushtetit qendror dhe të fondeve për më shumë se 10%, Ministria e Financave e lajmëron udhëheqësin e shfrytëzuesit buxhetor, përkatësisht bartësin e fushës funksionale për nevojën e bërjes së korrigjimeve përkatëse në kërkesën buxhetore.

(3) Për korrigjimet e bëra të shumave maksimale të përcaktuara të mjeteve të lejuara, Ministria e Financave e lajmëron Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

Obligimi për vlerësimin e implikimeve fiskale gjatë propozimit të rregullave dhe akteve

Neni 26

(1) Shfrytëzuesit buxhetorë, gjatë propozimit të rregullave dhe akteve të tjera, në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë detyrimisht dërgojnë edhe formular të plotësuar për vlerësimin e implikimeve fiskale.

(2) Në bazë të formularit nga paragrafi (1) i këtij neni, Ministria e Financave, në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë dërgon mendim për rregullat dhe aktet e tjera të propozuara.

Ndërmarrja e obligimeve pas miratimit të buxhetit vjetor

Neni 27

Me përjashtim të nenit 7, paragrafi (2) i këtij ligji, në qoftë se gjatë vitit fiskal, pas miratimit të buxhetit është e domosdoshme ndërmarrja e obligimeve që i tejkalojnë mjetet e lejuara me buxhet, Qeveria e Republikës së Maqedonisë vendos për ndërmarrjen e obligimeve dhe propozon burime të mjeteve për financimin e tyre.

Implikime fiskale plotësuese mbi buxhetet e komunave

Neni 28

Kuvendi i Republikës së Maqedonisë ose Qeveria e Republikës së Maqedonisë, në qoftë se pas miratimit të buxheteve të komunave, miratojnë rregulla dhe akte të tjera, të cilat shkaktojnë implikime fiskale plotësuese mbi buxhetet e komunave, në të njëjtat detyrimisht ceket burimi i financimit.

KREU III

MIRATIMI I BUXHETEVE

Propozimbuxheti i Republikës së Maqedonisë

Neni 29

(1) Ministria e Financave e dërgon Propozimbuxhetin e Republikës së Maqedonisë në Qeveri për miratim, më së voni deri më 1 nëntor në vitin në vijim.

(2) Propozimbuxheti i Republikës së Maqedonisë, përmban:

- rezymenë e indikatorëve makroekonomikë, të politikave ekonomike (duke e përfshirë edhe politikën e investimeve publike),
- rezymenë e programeve të Qeverisë, të përfshira në buxhet,
- rezymenë e programeve të shfrytëzuesve buxhetorë, të përfshirë në buxhet,
- rezymenë e Propozimbuxhetit sipas klasifikimit funksional, klasifikimit ekonomik dhe sipas programeve të Qeverisë,
- planin e propozuar të hyrjeve dhe të të ardhurave të tjera dhe të mjeteve të miratuara për shfrytëzuesit buxhetorë të vijës së parë sipas zërave, programeve dhe nënprogrameve dhe sipas buxheteve përkatësisht burimeve të financimit,
- kornizën buxhetore afatmesme, duke i përfshirë hyrjet e planifikuara dhe të ardhurat të tjera dhe mjetet e pritura të miratuara, sipas fushave funksionale të buxhetit qendror dhe të fondeve,
- obligimet afatmesme të ndërmarra në bazë të bashkëfinancimit, për programet e Qeverisë, me paraqitjen e obligimeve të ndërmarra për pjesëmarrjen buxhetore për aktivitetet, të cilat financohen nga donacionet dhe huat,
- të dhëna për projektet investuese kapitale sipas programeve,
- të dhëna për borxhin e papaguar në fillim dhe në fund të vitit, duke përshirë borxhin e ri dhe pagimin e të njëjtit dhetë dhëna tjera të nevojshme.

Dërgimi i Propozimbuxhetit të Republikës së Maqedonisë në Kuvend

Neni 30

(1) Qeveria, Propozimbuxhetin e Republikës së Maqedonisë e dërgon pranë Kuvendit të Republikës së Maqedonisë më së voni deri më 25 nëntor të vitit në vijim.

(2) Kuvendi i Republikës së Maqedonisë nuk mund ta shqyrtojë propozimbuxhetin e Republikës së Maqedonisë para se të kalojnë 20 ditë nga dita kur i njëjti është dërguar pranë Kuvendit të Republikës së Maqedonisë.

(3) Kuvendi i Republikës së Maqedonisë e miraton Buxhetin e Republikës së Maqedonisë më së voni deri më 31 dhjetor.

(4) Ministri i Financave në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë e prezanton Propozimbuxhetin e Republikës së Maqedonisë.

(5) Në procedurën për miratimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, çdo rritje e mjeteve të propozuara dhe të lejuara patjetër duhet të shoqërohet me zvogëlim përkatës të mjeteve të tjera të propozuara dhe të lejuara. Rezerva në Propozimbuxhetin nuk mund të zvogëlohet me qëllim të rritjes së ndonjë zëri tjetër me mjetet e lejuara.

Miratimi i buxheteve të komunave

Neni 31

Përmbajtja dhe procedura e miratimit të buxheteve të komunave është përcaktuar me ligj.

E drejta e përkohshme për të shpenzuar

Neni 32

(1) Në rastin kur Buxheti i Republikës së Maqedonisë, për vitin e ardhshëm nuk është miratuar deri më 31 dhjetor të vitit në vijim, Ministria e Financave lejon shfrytëzimin e mjeteve për një muaj më së shumti deri në një të tretën e daljeve të përgjithshme të bëra në tremujorin e parë të vitit të kaluar fiskal, më së voni deri më 31 mars, duke i pasur në konsideratë rrjedhat e mjeteve në dorë. Gjatë kësaj periudhe nuk ndërmerren obligime dhe nuk bëhen dalje për programe të reja.

(2) Në rastin nga paragrafi (1) i këtij neni, me miratimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, të gjitha mjetet e lejuara për vitin në vijim të cilat deri atëherë janë shfrytëzuar, do të inkorporohen në buxhetin e miratuar.

KREU IV

MENAXHIMI ME BUXHETET

Fleksibiliteti i buxheteve

Neni 33

(1) Ministria e Financave mban evidencë të mjeteve të lejuara me Buxhetin e Republikës së Maqedonisë dhe me buxhetet e komunave në librin kryesor të kasafortës.

(2) Shfrytëzuesit buxhetor gjatë vitit fiskal në vijim mund të bëjnë ridestinim në kuadër të buxheteve të lejuar.

(3) Ridestinimin nga paragrafi (2) i këtij neni, për shfrytëzuesit buxhetorë nga pushteti qendror dhe fondet e lejon Ministria e Financave, kurse për komunat e lejon Këshilli i komunës. Ridestinimet që kanë të bëjnë me programet dhe nënprogramet e qeverisë, i lejon Qeveria e Republikës së Maqedonisë. Për ridestinimet ndërmjet shfrytëzuesve buxhetorë të pushtetit qendror dhe ndërmjet fondeve, vendos Kuvendi i Republikës së Maqedonisë.

(4) Për shfrytëzuesit buxhetorë të pushtetit qendror dhe për fondet ridestinimet kanë të bëjnë për të gjitha mjetet e lejuara ndërmjet programeve dhe nënprogrameve, përveç për programet dhe nënprogramet qeveritare dhe kapitale.

(5) Shfrytëzuesit buxhetorë nga pushteti qendror dhe fondet me ridestinim gjatë vitit fiskal në vijim, mund t'i ridestinojnë mjetet e lejuara me buxhetin në nivel të programit më së shumti deri më 15%.

(6) Me përjashtim të paragrafit (3) të këtij neni, shfrytëzuesi buxhetorë dhe fondi, nuk mund të bëjnë ridestinim të buxhetit me të cilin:

- rritet buxheti i lejuar për rroga dhe kompensime dhe
- zvogëlohen mjetet e lejuara për disa nënprograme të lejuara kapitale.

Zvogëlimi apo rritja e mjeteve të lejuara

Neni 34

(1) Shfrytëzuesit buxhetorë të cilët kanë buxhet të donacioneve, buxhet huash, buxhet të dotacioneve dhe/ose buxhet të aktiviteteve vetëfinancuese, në rastin kur hyrjet e planifikuara dhe të ardhurat e tjera nuk realizohen, paraqesin kërkesë për zvogëlimin e planit të hyrjeve dhe të ardhurave të tjera dhe planit të mjeteve të lejuara në këto buxhete.

(2) Shfrytëzuesit buxhetorë nga pushteti qendror dhe nga fondet, kërkesat për zvogëlim i paraqesin pranë Ministrisë së Financave, kurse për komunat, prefekti i komunës paraqet kërkesë për zvogëlim pranë Këshillit të komunës.

(3) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, Ministria e Financave, në emër të shfrytëzuesit buxhetor nga pushteti qendror dhe nga fondet, mund të bëjë zvogëlim të hyrjeve të planifikuara dhe të ardhurave të tjera.

(4) Shfrytëzuesit buxhetorë të cilët kanë buxhet të donacioneve, buxhet huash, buxhet të dotacioneve dhe/ose buxhet të aktiviteteve vetëfinancuese, në rastin kur hyrjet dhe të ardhurat e tjera realizohen mbi shumën e planifikuar, paraqesin kërkesë për rritjen e planit të hyrjeve dhe të ardhurave të tjera dhe planit të mjeteve të lejuara në këto buxhete.

(5) Shfrytëzuesit buxhetorë nga pushteti qendror dhe nga fondet, kërkesat për rritje i paraqesin pranë Ministrisë së Financave, kurse për komunat, prefekti i komunës paraqet kërkesë për rritje pranë Këshillit të komunës.

Lejimi i mjeteve nga donacionet

Neni 35

Shfrytëzuesit buxhetorë gjatë lidhjes së marrëveshjes për donacione, detyrimisht duhet ta njoftojnë Ministrinë e Financave dhe organin kompetent për eurointegrime për lartësinë e donacionit, shumat që do të shfrytëzohen gjatë vitit në vijim dhe vitit të ardhshëm fiskal, si dhe për mjetet e nevojshme për bashkëfinancim.

Shfrytëzuesit buxhetorë detyrimisht, në bazë mujore, pranë Ministrisë së Financave duhet të dërgojnë të dhëna për shfrytëzimin e mjeteve nga donacionet.

Të dhënat nga paragrafi (2) i këtij neni, paraqiten me Formular përmbajtjen dhe formën e të cilit i përcakton ministri i Financave.

Ndryshimet dhe plotësimet e buxheteve

Neni 36

(1) Ministria e Financave e përcjell realizimin e planit të hyrjeve dhe të ardhurave të tjera të buxhetit themelor nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë, kurse prefekti i komunës të buxhetit themelor të komunës.

(2) Ministria e Financave, përkatësisht prefekti i komunës, në rastin kur hyrjet dhe të ardhurat e tjera të pritura, realizohen në nivel më të ulët nga plani i lejuar, por jo më shumë se 5%, i zvogëlojnë mjetet e lejuara të buxheteve themelorë.

(3) Ministria e Financave, përkatësisht prefekti i komunës, në rastin kur hyrjet dhe të ardhurat e tjera të pritura të buxheteve themelorë realizohen në nivel më të lartë nga plani i lejuar, por jo më shumë se 5%, mund të bëjnë pagesa plotësuese të kryegjësë dhe kamatave.

(4) Në qoftë se shmangia nga plani i hyrjeve dhe derdhjet tjera nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, është më e lartë se 5%, me propozim të Ministrisë së Financave, Qeveria e Republikës së Maqedonisë pranë Kuvendit të Republikë së Maqedonisë paraqet ndryshime dhe plotësime të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë (rebalanc i buxhetit), përkatësisht prefekti i komunës pranë Këshillit të komunës paraqet ndryshime dhe plotësime të buxhetit të komunës.

KREU V

REALIZIMI I BUXHETEVE

Neni 37

(1) Realizimi i buxheteve e përfshin arkëtimin dhe evidentimin e hyrjeve dhe të ardhurave të tjera në përputhje me planin e hyrjeve si dhe realizimin e pagimeve në përputhje me mjetet e lejuara.

(2) Gjatë realizimit të buxhetit nevojitet që në mënyrë efektive dhe efikase të përmbushen pikësynimet e programit buxhetor përmes procedurave transparente.

(3) Efektiviteti është realizim i pikësynimeve në përputhje me buxhetin brenda afateve të parapara, kurse efikasiteti është realizimi i të njëjtave përmes shfrytëzimit të shumës minimale të mjeteve.

(4) Arkëtimi i hyrjeve dhe i të ardhurave të tjera bëhet në përputhje me ligjin.

Trezori

Neni 38

(1) Trezori i kryen punët si vijon:

- administron me llogarinë e trezorit dhe me llogaritë e tjera të shtetit, të hapura nga Ministria e Financave;
- mban libër kryesor të trezorit;
- mban Regjistër të shfrytëzuesve buxhetorë dhe të shfrytëzuesve individë;
- mban kontabilitetin buxhetor për hyrjet dhe daljet e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë;
- mban evidencë për arkëtimin e hyrjeve dhe të ardhurave të tjera të llogarisë së trezorit dhe bën shpërndarjen e shfrytëzuesve;
- bën kthimin e hyrjeve gabimisht të paguara ose shumës më të madhe të paguar që janë në kompetencë të Ministrisë së Financave dhe realizon urdhëresa për kthimin e hyrjeve gabimisht të paguara ose shumës më të madhe të paguar që janë në kompetencë të institucioneve të tjera;
- mban evidencë për daljet e realizuara dhe për derdhjet e tjera të llogarisë së trezorit;
- mban evidencë për obligimet e ndërmarra nga ana e shfrytëzuesve buxhetorë dhe shfrytëzuesve individë të pushtetit qendror;
- mban evidencë për detyrime të arritura të papërmbushura të shfrytëzuesve buxhetorë;
- i propozon dhe përkujdeset për realizimin e procedurave për punë trezori të shfrytëzuesve buxhetorë dhe shfrytëzuesve individë;
- përgatit klasifikim të nënllogarive në kuadër të llogarisë së trezorit;
- e propozon formën dhe përmbajtjen e formularëve për pagesa të cilët i shfrytëzojnë shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë;
- përpilon raporte ditore dhe periodike për arkëtimin e hyrjeve dhe për realizimin e daljeve të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, sipas standardeve vendore dhe ndërkombëtare;
- përgatit projekte për hyrjet e për të ardhurat e tjera dhe për daljet e derdhjet e tjera të llogarisë së trezorit dhe të llogarive të tjera të shtetit dhe administron me likuiditetin e tyre;
- jep pëlqim për plane vjetor financiarë për kuartalë dhe plane financiare tremujore për muaj;
- i realizon urdhëresat mbi bazë të vendimeve për arkëtim të dhunshëm të dërguara pranë Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë, të cilat e obligojnë llogarinë e trezorit dhe
- i njofton shfrytëzuesit dhe shfrytëzuesit individë, për ndryshimet dhe për gjendjen në llogaritë e tyre.

(2) Mënyrën e punës së trezorit më për së afërmi e përcakton ministri i Financave.

Llogaritë e shfrytëzuesve buxhetorë dhe shfrytëzuesve individë

Neni 39

(1) Për administrimin me mjetet buxhetore të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, buxheteve të komunave, si edhe për të gjitha mjetet e tjera financiare të shtetit, Ministria e Financave hap llogari trezori në Bankën Popullore të Republikës së Maqedonisë.

(2) Ministria e Financave, krahas llogarisë së trezorit, mund të hapë edhe llogari të tjera te mbartësi i qarkullimit të pagesave për mjete të caktuara financiare për të cilat nevojitet realizim dhe përcjellje e veçantë operative.

(3) Për mjetet devizore nga donatorët dhe për mjete të tjera devizore, të cilat i mbështesin aktivitetet e shfrytëzuesve buxhetorë dhe shfrytëzuesve individë, të njëjtit hapin llogari devizore në Bankën Popullore të Republikës së Maqedonisë me pëlqim paraprak të Ministrisë së Financave.

(4) Gjatë hapjes së llogarive devizore nga paragrafi (3) të këtij neni, shfrytëzuesit devizorë dhe shfrytëzuesit individë, në kuadër të llogarisë së trezorit hapin llogari korrespondente.

(5) Rregulla më të afërta për mënyrën e hapjes së llogarive devizore, përcakton ministri i Financave.

Neni 40

(1) Në kuadër të llogarisë së trezorit, si nënllogari të veçanta konsiderohen llogaritë e shfrytëzuesve buxhetorë dhe shfrytëzuesve individë edhe të institucioneve të tjera në përputhje me ligjin.

(2) Mbartësit e qarkullimit të pagesave nuk guxojnë të hapin llogari apo të pranojnë depozitimin e mjeteve të shfrytëzuesve dhe institucioneve nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë i hapin llogaritë nga paragrafi (1) i këtij neni, në përputhje me burimin e financimit përkatësisht me buxhetet e tyre.

(4) Bilanci i librit kryesor të trezorit dhe bilanci i llogarisë së Trezorit harmonizohen në bazë të rregullt.

Hyrjet dhe të ardhurat e tjera të arkëtuara nga shfrytëzuesit buxhetorë dhe nga shfrytëzuesit individë

Neni 41

(1) Të gjitha hyrjet dhe të ardhurat e tjera të shfrytëzuesve buxhetorë dhe të shfrytëzuesve individë, paguhen në llogaritë e trezorit dhe evidentohen në llogari përkatëse në Librin kryesor të trezorit.

(2) Shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë janë përgjegjës për arkëtimin e hyrjeve të cilat i realizojnë nga kryerja e punëve në/të kompetencë/veprimtarisë të vet.

(3) Hyrjet nga paragrafi (2) i këtij neni, evidentohen në llogaritë e veçanta të nenit 40 paragrafin (3) të këtij ligji.

(4) Hyrjet e pashfrytëzuara nga llogaritë e veçanta të paragrafit (3) të këtij neni, në fund të vitit fiskal për t'u shfrytëzuar mbarten në vitin e ardhshëm.

(5) Shfrytëzuesit buxhetorë detyrimisht duhet të bëjnë kontroll mbi hyrjet e arkëtuara dhe pagesat e bëra në llogarinë e trezorit nga ana e shfrytëzuesve individë.

Shfrytëzimi i mjeteve të lejuara me buxhetet

Neni 42

(1) Shfrytëzuesit buxhetorë pas miratimit të buxhetit përpilojnë plan fiskal vjetor sipas kuartalëve për shfrytëzimin e mjeteve të lejuara.

(2) Shfrytëzuesit buxhetorë të cilët kanë shfrytëzues individë, dërgojnë ekstrakt nga buxheti brenda të cilit janë përfshirë mjetet e lejuara për çdo shfrytëzues individ. Shfrytëzuesit individë përpilojnë plan financiar vjetor sipas kuartalëve për shfrytëzimin e mjeteve të lejuara dhe e dërgojnë deri te shfrytëzuesi buxhetor përmes të cilit financohen. Shfrytëzuesi buxhetor përpilon plan financiar të konsoliduar vjetor për shfrytëzimin e mjeteve të lejuara me buxhetin.

(3) Gjatë vitit shfrytëzuesit buxhetorë e sistemojnë të drejtën e lejuar për të shpenzuar sipas shfrytëzuesve individë në përputhje me planin financiar vjetor.

(4) Shfrytëzuesit buxhetorë të pushtetit qendror pranë Ministrisë së Financave paraqesin plan financiar vjetor sipas kuartalëve për shfrytëzimin e mjeteve të lejuara me buxhetin.

(5) Ministria e Financave i sistemon mjetet e lejuara sipas kuartalëve mbi bazë të planeve të paraqitur financiar vjetorë të shfrytëzuesve buxhetorë, me qëllim të harmonizimit të daljeve me dinamikën e realizimit të hyrjeve, dhe së këndejmi duke e pasur në konsideratë natyrën sezonale të disa daljeve të caktuara, si edhe specifikat e projekteve kapitale dhe investuese.

(6) Për shfrytëzimin e mjeteve të lejuara brenda kuartalit të caktuar, shfrytëzuesit buxhetor paraqesin plan financiar për çdo muaj.

Kërkesa për pagime

Neni 43

(1) Për realizimin e pagimeve, shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë pranë Trezorit paraqesin kërkesë për pagim.

(2) Trezori kontrollin mbi kërkesat e paraqitura për pagime e bën në mënyrë të përcaktuar nga ana ministrit të Financave.

(3) Pagimet e kryera evidentohen në Librin kryesor të Trezorit.

Pagimet devizore

Neni 44

Pagimet në valutë të huaj bëhen në përputhje me listën zyrtare të kursit të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë e cila vlen në ditën e pagimit.

Evidenca e obligimeve të ndërmarra

Neni 45

Shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë të pushtetit qendror detyrimisht duhet t'i paraqesin obligimet e ndërmarra për shkak të evidentimit në bazën unike të të dhënave për obligimet e ndërmarra në trezor.

Përgjegjësia për shfrytëzimin e destinuar të mjeteve të lejuara

Neni 46

Shfrytëzuesit buxhetor dhe shfrytëzuesit individ detyrimisht mjetet duhet t'i shfrytëzojnë me destinim dhe nuk guxojnë të ndërmarrin obligime mbi limitin e mjeteve të lejuar me buxhet.

Ndërmarrja e obligimeve për vitet e ardhshme

Neni 47

(1) Në rast të ndërmarrjes së obligimeve nga ana e shfrytëzuesve buxhetorë dhe shfrytëzuesve individë, për pagimin e të cilëve duhet të shfrytëzohen mjete buxhetore në vitet e ardhshme, shfrytëzuesit buxhetorë paraprakisht duhet të sigurojnë pëlqim.

(2) Shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë të pushtetit qendror, pëlqimin nga paragrafi (1) të këtij neni e sigurojnë nga Ministria e Financave, kurse shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë të fondeve dhe komunave pëlqimin e sigurojnë nga organi kompetent.

Shfrytëzimi i rezervave

Neni 48

(1) Për shfrytëzimin e mjeteve nga rezervat nga neni 11 të këtij ligji, vendos Qeveria e Republikës së Maqedonisë, përkatësisht Këshilli i komunës.

(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, për shfrytëzimin e mjeteve nga rezervat e buxhetit qendror vendos ministri i Financave, por më së shumti deri në shumën prej 150.000 denarësh.

(3) Mjetet e lejuara nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, janë të drejta shtesë për të shpenzuar shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë.

(4) Ministri i Financave, Qeverisë i paraqet raport gjysmëvjetor dhe vjetor për shfrytëzimin e mjeteve nga rezervat.

(5) Prefekti i komunës, Këshillit të komunës i paraqet raport vjetor për shfrytëzimin e mjeteve nga rezervat.

Shfrytëzimi i mjeteve në para përkohësisht të lira

Neni 49

(1) Mjetet në para përkohësisht të lira në llogarinë e trezorit dhe në llogari të tjera të shtetit, Ministria e Financave mund t'i shfrytëzojë në afat të shkurtër apo t'i plasojë përmes lidhjes së marrëveshjes.

(2) Mënyrën dhe procedurën e shfrytëzimit dhe plasmanit të mjeteve të lira në para i përcakton ministri i Financave.

Procedura e pagimit të pagave për shfrytëzuesit buxhetorë dhe për shfrytëzuesit individë të pushtetit qendror

Neni 50

(1) Shfrytëzuesit buxhetorë të pushtetit qendror, para paraqitjes së kërkesave për pagimin e pagave, pranë Ministrisë së Financave paraqesin kërkesë për lejimin e mjeteve për paga në të cilën përfshihet numri i punonjësve, struktura sipas kualifikimeve dhe të dhëna të tjera të nevojshme. Kërkesa për lejimin e mjeteve për paga patjetër duhet të jetë në përputhje me Buxhetin e lejuar sipas nënprogrameve dhe të paraqitet pranë Ministrisë së Financave dy ditë para datës së pagimit të pagës.

(2) Shfrytëzuesit buxhetorë të pushtetit qendror të cilët kanë shfrytëzues individë, përgatitin kërkesë përmbledhëse për lejimin e mjeteve për paga, mbi bazë të përllogarive individuale të marra nga shfrytëzuesit individë, brenda afatit të përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni.

Procedura për punësime të reja

Neni 51

(1) Shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë të mjeteve nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë, ndërmarrjet publike dhe subjektet juridiko-publike të themeluara nga pushteti qendror, si dhe shoqëritë tregtare të themeluara nga Republika e Maqedonisë, mund të punësojnë punonjës të rinj dhe të plotësojnë vende pune të liruara vetëm me kusht nëse për këtë janë siguruar mjete në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë, përkatësisht në planet financiare për vitin fiskal në vijim. Gjatë kësaj do të respektohet parimi i përfaqësimit të drejtë dhe adekuat të përfaqësuesve të bashkësive në Republikën e Maqedonisë.

(2) Shfrytëzuesit buxhetorë të mjeteve nga buxhetet e komunave, mund të punësojnë punonjës të rinj dhe të plotësojnë vende pune të liruara vetëm me kusht nëse për këtë janë siguruar mjete në buxhetet e komunave. Me këtë rast do të respektohet parimi i përfaqësimit adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të bashkësive në komunë.

(3) Ministria e Financave përkatësisht prefekti i komunës detyrimisht, brenda afatit prej 15 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës për punësim, me shkrim duhet t'i njoftojë institucionet nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, në lidhje mjetet e siguruara për punësim.

(4) Për mjetet e siguruara për punësimin e nëpunësve shtetërorë, Ministria e Financave përkatësisht prefekti i komunës do të lëshojë njoftim me shkrim sipas mendimit pozitiv paraprakisht të dhënë nga Agjencia e Nëpunësve Shtetërorë për aktet e sistematizimit.

KREU VI

LLOGARIA PËRFUNDIMTARE E BUXHETEVE

Neni 52

(1) Ministri i Financave më së voni deri më 31 maj, pranë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë e paraqet llogarinë përfundimtare të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë mbi të cilën paraprakisht është bërë revizion nga Enti Shtetëror i Revizionit, si dhe Raportin e revizorit të prokuruar shtetëror bashkë me komentet e Ministrisë së Financave. Llogarisë përfundimtare të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë i bashkëngjiten edhe llogaritë përfundimtare të buxheteve të komunave.

(2) Pas përcaktimit të llogarisë përfundimtare nga ana e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, e njëjta i dërgohet në shqyrtim dhe miratim Kuvendit të Republikës së Maqedonisë, më së voni deri më 30 qershor.

(3) Llogaria përfundimtare e buxheteve të komunave miratohet në përputhje me ligjin.

(4) Formën dhe përmbajtjen e llogarive përfundimtare nga paragrafi (1) të këtij neni, i përcakton ministri i Financave.

KREU VII

TRANSPARENCA E BUXHETEVE

Raporti gjysmëvjetor për realizimin e buxhetit

Neni 53

(1) Raportet për realizimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë shpallen në veb faqen e Ministrisë së Financave mbi bazë mujore.

(2) Ministri i Financave, më së voni deri më 31 qershor të vitit fiskal pranë Qeverisë paraqet raport për realizimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë për gjashtë muajt e parë.

(3) Raportit për realizimin e buxhetit nga paragrafi (2) të këtij neni, i bashkëngjitet raport i azhurnuar për indikatorët makroekonomikë dhe për hyrjet e projektuara, për obligimet dhe daljet e ndërmarra për vitin buxhetor.

(4) Raporti për realizimin e buxhetit nga paragrafi (2) të këtij neni, shpallet në veb faqen e Ministrisë së Financave.

(5) Raporti për realizimin e buxhetit të komunave përgatitet në përputhje me ligjin.

Neni 54

(1) Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe llogaria përfundimtare e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, shpallen në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(2) Buxheti i komunës dhe llogaria përfundimtare e buxhetit të komunës, shpallen në fletën zyrtare të komunës.

Kontabiliteti dhe revizioni i brendshëm

Neni 55

Shfrytëzuesit buxhetorë dhe shfrytëzuesit individë detyrimisht duhet të mbajnë kontabilitet dhe të bëjnë revizion të brendshëm në përputhje me ligjin.

KREU VIII

DISPOZITAT NDËSHKUESE

Neni 56

Drejtuesi i shfrytëzuesit buxhetor, do të dënohet për kundërvajtje me dënim me para prej 20.000 denarë deri më 50.000 denarë nëse:

1) Shfrytëzuesi buxhetor – propozues i rregullit i dispozitës dhe aktit tjetër në mënyrë jo reale i tregon implikimet plotësuese financiare mbi Buxhetin e Republikës së Maqedonisë (neni 26 paragrafi (1));

2) Nuk e njofton Ministrinë e Financave për lartësinë e donacionit, për shumat që do të shfrytëzohen për vitin në vijim dhe për vitet e ardhme fiskale dhe nëse mbi bazë mujore nuk paraqet të dhëna për shfrytëzimin e mjeteve nga donacionet (neni 35);

3) Hapin llogari jashtë nga llogaria e Trezorit (neni 40);

4) Nuk i arkëtojnë hyrjet nga kryerja e kompetencës/veprimtarisë së vet dhe nëse të njëjtat nuk i paguajnë në llogaritë përkatëse në kuadër të llogarisë së trezorit (neni 41 paragrafët (1) dhe 2));

5) Shfrytëzuesi buxhetor nuk bën kontroll mbi shfrytëzuesit individë në përputhje me nenin 41 paragrafin (5) të këtij ligji;

6) Nuk i paraqet obligimet e ndërmarra për shkak të evidentimit të tyre në bazën unike të të dhënave për obligimet e ndërmarra në trezorin (neni 45);

7) Mjetet i shfrytëzojnë pa destinim dhe nëse ndërmarrin obligime mbi limitin e mjeteve të lejuara me Buxhetin (neni 46);

8) Ndërmarrin obligime për pagimin e të cilave nevojitet shfrytëzimi i mjeteve buxhetore në ndonjë vit të ardhshëm apo në vitet e ardhshëm, pa pëlqim paraprak (neni 47).

Neni 57

Me dënim me para prej 250.000 denarë deri më 300.000 denarë do të dënohet mbartësi i qarkullimit pagesor,nëse hap llogari ose nëse pranon depozitim të mjeteve, të shfrytëzuesit buxhetor ose shfrytëzuesit individ.

KREU IX

DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 58

(1) Ministri i Financave në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do t'i nxjerrë rregullat e parapara me këtë ligj.

(2) Deri në nxjerrjen e rregullave nga paragrafi (1) i këtij neni, do të zbatohen rregullat ekzistuese.

Neni 59

Nenet 8 dhe 9 të këtij ligji, do të aplikohen me përmbushjen e kushteve për shfrytëzimin e mjeteve.

Neni 60

Me ditën e aplikimit të këtij ligji, pushon të vlejë Ligji për buxhetet (Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 79/93, 3/94, 71/96, 46/2000, 11/2001, 93/2001, 46/2002, 24/2003, 85/2003 dhe 96/2004).

Neni 61

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të zbatohet prej 1 janari të vitit 2006.

927.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КОМУНАЛНИТЕ ТАКСИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за комуналните такси,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 26 јули 2005 година.

Бр. 07-2944/1
26 јули 2005 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

З А К О Н ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КОМУНАЛНИТЕ ТАКСИ

Член 1

Во Законот за комуналните такси ("Службен весник на Република Македонија" број 61/2004), во членот 15 по зборот "општината" се става запирка и се додаваат зборовите: "општините во градот Скопје и градот Скопје".

Член 2

Во членот 20 во Тарифата за комуналните такси во тарифниот број 10 во ставот 2 по зборот "општината" се става запирка, сврзникот "и" се брише и по зборот "Скопје" се додаваат зборовите: "и за градот Скопје".

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

LIGJI PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR TAKSAT KOMUNALE

Neni 1

Në Ligjin për taksat komunale ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 61/2004), në nenin 15 pas fjalës "komuna" vihet presje dhe shtohen fjalët: "komunat në qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit".

Neni 2

Në nenin 20 në Tarifën e taksave komunale në numrin tarifor 10 në paragrafin 2, pas fjalës "komuna" vihet presje, lidhëza "dhe" shlyhet dhe pas fjalës "Shkupit" shtohen fjalët: "dhe për Qytetin e Shkupit".

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë"

928.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЖЕЛЕЗНИЦИТЕ

Се прогласува Законот за железниците,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 26 јули 2005 година.

Бр. 07-2954/1
26 јули 2005 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

З А К О Н ЗА ЖЕЛЕЗНИЦИТЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат организацијата на железничкиот систем, начинот и условите за извршување на железничкиот превоз, статусот на железничката инфраструктура и условите за пристап кон неа, обезбедувањето на услуги од јавен интерес и уредувањето на железничкиот превоз.

Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **"Објава на мрежа"** е детален приказ на расположливата железничка инфраструктура наменет за железничките превозници што содржи општи правила, рокови, постапки и критериуми во врска со одредувањето на надоместокот за користење на железничката инфраструктура и критериуми за распределба на капацитетите, како и други информации за условите за пристап на железничката инфраструктура;

2. **"Влечно возило"** е железничко возило со сопствен погон (дизел локомотиви, електрични локомотиви, парни локомотиви, моторни коли и моторни возила за посебни намени);

3. **"Влечено возило"** е железничко возило наменето за превоз на патници, багаж или стока (патнички товарни коли, приколки);

4. **"Воз"** е пропишано составена и закачена низа на железнички патнички и товарни вагони со едно влечно возило или со повеќе влечни возила со сопствен погон, само влечно возило со сопствен погон и само моторни коли;

5. **"Воздушен пружен простор"** е простор над пружниот појас во висина од 12, односно 14 метра при премин на далновод со напон поголем од 220 КВ, сметајќи од горниот раб на шината;

6. **"Возен ред"** е акт на управителот на железничката инфраструктура со кој се утврдува планираниот сообраќај на возовите за јавен превоз на патници и стока, како и превозот за сопствени потреби на железничката инфраструктура;

7. **"Дозвола за превоз"** е јавна исправа издадена од надлежен орган, со која на правно лице му се потврдува статус на железнички превозник со право на извршување на сите или посебни видови на превоз;

8. **"Дозвола за управување со железничката инфраструктура"** е јавна исправа издадена од надлежен орган, со која на правното лице му се потврдува дека ги исполнува пропишаните услови за управување и одржување на железничката инфраструктура;

9. **"Железнички систем"** го сочинуваат железничкиот превоз и железничката инфраструктура;

10. **"Железнички превоз"** е дејност што опфаќа превоз на патници и стока и/или влеча на возови;

11. **"Железничка инфраструктура"** се состои од железничките пруги со горен и долен строј, објектите на пругите, железничките станици, објектите на електричната влеча на возовите, сигнално сигурносните системи, телекомуникационите и информационите системи во железничкиот сообраќај, зградите, депоата и други градежни објекти на железничките станици кои се во функција на организирање, регулирање на железничкиот сообраќај и одржување на инфраструктурата, земјиштето кое функционално и припаѓа на пругата, службените места и објектите;

12. **"Железничка пруга"** е сувоземна шинска сообраќајница по која се одвива превоз на патници и стока со железнички возила;

13. **"Железничка станица"** е службено место на железничка пруга од кое се регулира сообраќајот на спротивни и последователни возови и во кое се врши влегување и излегување на патници, како и натовар и истовар на стока;

14. **"Железнички пружен појас"** е земјен појас од двете страни на и под трупот на пругата определен со инвестиционо техничка и експропријациона документација. Најмалата широчина на железничкиот пружен појас е по 1,0 метар од двете страни на земјиниот труп на пругата;

15. **"Железничка мрежа"** е севкупна железничка инфраструктура со која управува управителот на инфраструктурата;

16. **"Железничко возило"** е возило наменето за движење по железничка пруга (локомотива, моторна кола, патнички и товарни коли, како и железнички возила за посебни намени);

17. **"Заштитен појас на железничка пруга"** е замислен земјишен појас од двете страни на пругата, широк по 200 метра, сметајќи од краевите на пружниот појас;

18. **"Инфраструктурен капацитет"** е вкупниот број на траси на возови, што го овозможува железничката инфраструктура кои се користат врз основа на возен ред;

19. **"Индустриска железница"** е железница со која правното лице во областа на сообраќајот, индустријата, рударството, шумарството и во други области на стопанството превезува лица и стока за сопствени потреби;

20. **"Индустриски колосек"** е железнички колосек кој се приклучува на железничката инфраструктура и служи за доставување и отпремање на стока за сопственикот, односно на носителот на правото на користење на тој колосек;

21. **"Јавен превоз"** е превоз на патници и/или стока достапен за секој под еднакви услови, што се врши врз основа на договор меѓу превозникот и корисникот на услуги;

22. **"Маса на возилото по должински метар"** е масата на празно или на натоварено железничко возило, поделена со должината на возилото во метри, мерена од челото до челото на незбиените одбивници (одбивни уреди), односно автоматски спојки искажана во КН по должен метар;

23. **"Манипулативна пруга"** е дел од железничката инфраструктура, која служи за превоз на стока по потреба и без утврден ред на возење;

24. **"Меѓународна групација"** е секоја асоцијација од најмалку две железнички претпријатија основани во најмалку две држави со цел за давање на меѓународни железнички услуги;

25. **"Несреќа"** е непосакуван или ненамерен или ненадеен настан или посебна редица такви настани кои имаат штетни последици. Несреќите се делат на следниве категории: судир, лизгање од шини, несреќи на патни премини, несреќи на лица предизвикани од железнички возен парк во движење, пожари и друго;

26. **"Осно оптоварување"** е масата на празно или на натоварено железничко возило изразена во КН поделено со бројот на оските на возилото;

27. **"Одржување на железничка инфраструктура"** е збир од сите дејствија на тековна и инвестициона поправка на железничката инфраструктура;

28. **"Превозник"** е правно лице со приватен или јавен статус чија што основна дејност е давање транспортни услуги на патници и/или стока по пат на железница, врз основа на дозвола за превоз согласно со овој закон;

29. **"Превоз за сопствени потреби"** е превоз на патници и/или стока што превозниците и другите правни и физички лица сопственици на железнички возни средства, го вршат за своите потреби;

30. **"Патен премин"** е место на вкрстосување на железничката пруга со пат во исто ниво;

31. **"Реконструкција на железничка пруга, објект на пруга, постројка и уреди на железничко возило"** е преправка со која се менуваат нејзините основни конструктивни и технички карактеристики;

32. **"Ремонт на железничка пруга"** значи комплетна замена на горниот строј на пругата (шини, колосечен прибор, прагови, свртници, решетање и дополна на засторот), санација на долниот строј и елементи на долен строј на постројните железнички пруги;

33. **"Решение за безбедност"** е јавна исправа издадена од надлежен орган со која на превозникот, претпријатието му се потврдува исполнетоста на пропишаните услови за безбедно извршување на железничкиот сообраќај;

34. **"Решение за безбедност за управување со железничката инфраструктура"** е јавна исправа издадена од надлежен орган со која на јавното претпријатие или друго правно лице му се потврдува дека ги исполнува пропишаните безбедносни услови за управување и одржување на железничката инфраструктура;

35. **“Службено место на пруга”** се места од кои се регулира железничкиот сообраќај (железнички станици, крстосници, сообраќајни отпремишта, товаришта распатници, места за премин од двоколосечна на едноколосечна пруга и стојалишта);

36. **“Траса”** е план на сообраќај на воз меѓу две службени места, во предвидено време и под точно утврдени техничко-технолошки услови на железничката инфраструктура и

37. **“Управител на инфраструктура”** е јавно или друго правно лице овластено за управување и одржување со железничката инфраструктура.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СИСТЕМ

Член 3

(1) Железничкиот систем во Република Македонија утврден со овој закон се темели врз начелото на одвојување на железничкиот превоз од железничката инфраструктура.

(2) Железничката инфраструктура е добро од општ интерес за Републиката.

(3) Железничката инфраструктура е сопственост на Република Македонија и на неа не можат да се стекнуваат имотни права.

(4) Управувањето, изградбата, реконструкцијата, ремонтот, одржувањето, заштитата на железничката инфраструктура, организирањето и регулирањето на железничкиот сообраќај и раководењето со системите за регулирање и безбедност, како дејности од јавен интерес ги врши Јавното претпријатие за железничка инфраструктура или друго правно лице на начин и под услови утврдени со овој закон.

(5) Железничкиот превоз на патници и стока, за јавни или сопствени потреби го врши правно лице под услови и на начин утврдени со овој закон.

III. ЖЕЛЕЗНИЧКИ ПРЕВОЗ

Член 4

(1) Железнички превоз е јавен превоз на патници и стока и превоз за сопствени потреби.

(2) Јавниот железнички превоз може да биде меѓународен или внатрешен превоз и се извршува според пазарни услови и врз основа на договор за превоз, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(3) Јавниот железнички превоз на патници може да биде:

- градски превоз - за подрачје на градот,
- приградски превоз - за пошироко подрачје на градот,
- регионален превоз - за подрачја на повеќе општини и
- меѓународен превоз- за подрачје на повеќе држави.

Член 5

(1) Железнички превозник може да биде секое домашно и странско правно лице кое има дозвола за јавен превоз и решение за безбедност.

(2) Превозник, во смисла на овој закон, се смета и меѓународна групација.

1. Дозвола за јавен превоз

Член 6

(1) Јавен превоз на патници и стока се врши врз основа на дозвола за јавен превоз.

(2) Дозволата за јавен превоз (во натамошниот текст: дозвола) на писмено барање на домашно правно лице ја издава Агенцијата за железнички сообраќај и транспорт (во натамошниот текст: Агенцијата).

(3) За добивање на дозволата од ставот (1) на овој член, правното лице мора да ги исполнува следниве услови:

1) седиштето на правното лице мора да е на територија на Република Македонија;

2) да е регистрирано во соодветен регистар за вршење на дејноста во железничкиот превоз (со или без влеча на возови или само за влеча на возови);

3) ако не е во тек стечајна постапка;

4) одговорното лице или член на органот на управување на правното лице да не е правосилно осудено или да не му е изречена мерка на безбедност една или повеќе години за кривично дело во јавните финансии, платниот промет и стопанството; кривично дело против општата сигурност на луѓето и имотот, кривични дела против работните односи, избегнување на царински надзор и неплаќање на царина и други давачки кои се плаќаат во царинската постапка во случаи кога превозникот бара дозвола за меѓународен превоз на стока која подлежи на царинска постапка, додека траат последиците од пресудата или изречената мерка на безбедност;

5) финансиски да е способен, односно своите сегашни и идни обврски под нормални услови на работење да може да ги исполнува во период од 12 месеца, што се докажува со документ за економската и финансиската способност издаден од Централниот регистар на Република Македонија;

6) во работен однос да има стручни работници кои можат да обезбедат висок степен на сигурен превоз со најмалку двајца работници по воз;

7) да располага со квалитетен возен парк и друга соодветна техничка опременост и

8) да е осигуран во осигурително друштво и да приложи писмен доказ за способност за надоместување на евентуалната штета настаната по основа на одговорност во вршењето на неговата дејност кон инфраструктурата, корисниците на превозните услуги, трети лица и околината, во согласност со закон и други прописи, како и со меѓународни договори кои ја обврзуваат Република Македонија.

(4) Условите утврдени со ставот (3) од овој член поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски.

(5) На секое правно лице кое поднело барање и кое ги исполнува условите од ставот (3) на овој член ќе му се издаде дозвола.

(6) Дозволата од ставот (1) на овој член не е доволен услов за превозникот да има право на пристап на железничка инфраструктура.

(7) Превозникот мора во секое време да ги исполнува условите од ставот (3) на овој член, освен во случаите на членот 8 став (1) и членот 10 став (3) од овој закон.

(8) Начинот на издавање и одземање на дозволата, формата и содржината на образецот на дозволата, формата, содржината и начинот на водење на регистарот за издадени и одземени дозволи, како и висината на надоместокот за издавање на дозволата ги пропишува Агенцијата.

Член 7

(1) Дозволата се издава со рок на важење од пет години со можност за продолжување на важноста најдолго до 20 години.

(2) Во случај на продолжување на важноста на дозволата согласно со ставот (1) на овој член, превозникот мора да докаже дека и понатаму ги исполнува условите од членот 6 став (3) на овој закон.

(3) За промените во однос на важноста на дозволата, Агенцијата е должна веднаш писмено да ги извести сите држави со кои Република Македонија има склучено меѓународен договор за меѓусебно признавање на дозволи.

Член 8

(1) Ако се утврди дека превозникот не ги исполнува условите од членот 6 став (3) точка 5 на овој закон, под услов да не е загрозена безбедноста на железничкиот превоз, Агенцијата може да му нареди на превозникот да ги отстрани утврдените недостатоци во рок кој не може да биде подолг од шест месеца од денот на приемот на наредбата.

(2) Дозволата се одзема трајно, ако:

1) превозникот престане да ги исполнува било кој од условите од членот 6 став (3), освен условот од членот 6 став (3) точка 5 на овој закон и

2) превозникот во рокот од ставот (1) на овој член не ги отстрани недостатоците

3) во поглед на финансиската способност согласно со ставот (1) на овој член.

Член 9

(1) Ако превозникот не започне со дејноста за која добил дозвола во рок од шест месеца од денот на издавањето на дозволата, или започнал а не ја врши дејноста подолго од шест месеца, Агенцијата му ја одзема дозволата со решение.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член на писмено барање на превозникот, Агенцијата може да одобри прекин на дејноста за период подолг од шест месеца, ако тоа стане неопходно со оглед на околностите и спецификите на превозот кој го извршува превозникот.

(3) Ако превозник чијашто дозвола била одземена согласно со ставот (1) на овој член, поднесе ново барање и докаже дека ги исполнува пропишаните услови, на превозникот може да му се издаде нова дозвола.

Член 10

(1) Превозникот е должен во рок од 30 дена да ги достави на Агенцијата статусните измени, како и секоја промена на фактите и околностите од значење за извршување на дејноста, односно издавање на дозволата.

(2) По приемот на пријавата од ставот (1) на овој член Агенцијата, во зависност од големината и значењето на настанатите промени, одлучува дали превозникот треба да поднесе ново барање за да му биде издадена нова дозвола.

(3) Ако Агенцијата утврди дека промените од ставот (1) на овој член се од такво значење што бараат издавање на нова дозвола, до нејзиното издавање превозникот може да продолжи да ги извршува тие превозни услуги согласно со издадената дозвола, освен во случаи на одземање на претходно издадената дозвола поради загрозување на безбедноста на сообраќајот.

(4) Против решението на Агенцијата за издавање или одземање на дозвола може да се поднесе жалба до Комисијата за решавање во управна постапка во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина при Владата на Република Македонија во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 11

(1) На територијата на Република Македонија се признаваат и дозволи издадени на превозници од надлежни органи на други држави во согласност со меѓународните договори за меѓусебно признавање на дозволите.

(2) Во случај на сомнение дека превозникот, кој има дозвола од надлежен орган на друга држава, не ги исполнува условите за вршење на дејноста за која ја добил дозволата, Агенцијата веднаш ќе го извести надлежниот орган на другата држава кој ја издал дозволата.

2. Услови за безбедност

Член 12

(1) За извршување на превозот на пругите на железничката мрежа на Република Македонија, покрај дозволата од членот 6 на овој закон, превозникот (домашен и странски) мора да ги исполнува условите за безбедност, поради безбедно извршување на железничкиот сообраќај на одделни железнички пруги или на железничката мрежа.

(2) Исполнувањето на условите за безбедност на домашен и странски превозник се докажува со решение за безбедност кое го донесува Агенцијата, на писмено барање на превозникот.

(3) Решението од ставот (2) на овој член се донесува за период од две години и мора да се обновува секоја втора година, согласно со условите од ставот (4) на овој член.

(4) За да добие решение за безбедност, превозникот мора да ги исполнува следниве услови:

1) техничките услови и условите за сообраќај пропишани за извршување на услуги во железничкиот превоз;

2) персоналот кој е вработен за организирање, управување и/или следење на возовите мора да биде соодветно стручно оспособен за да ги применува сообраќајните правила за безбеден железнички сообраќај;

3) железничките возила кои ќе се користат за извршување на превозот на пругите на железничка мрежа во Република Македонија, мора да ги исполнуваат сите услови за безбедност, со кои се уредува безбедноста на железничкиот сообраќај согласно со Законот за безбедност во железничкиот сообраќај и

4) за заштита од бучава и заштита на животната средина.

(5) Условите од ставот (4) на овој член поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за животна средина и просторно планирање.

(6) Начинот на давање и одземање на решението за безбедност, формата и содржината на образецот на решението, формата, содржината и начинот на водење на регистарот за издадени и одземени решенија, како и висината на надоместокот за издавање на решението ги пропишува Агенцијата.

(7) Ако при вршење на инспекциски надзор, инспекторот утврди дека настанале околности поради кои имателот на решението за безбедност повеќе не ги исполнува условите од ставот (4) на овој член, Агенцијата со решение ќе го укине решението за безбедност.

(8) Ако при вршење на инспекциски надзор, инспекторот утврди одредени неправилности кои не се од битно значење за безбедноста на железничкиот сообраќај, надлежниот инспектор и други овластени државни службеници со решение ќе наредат нивно отстранување и ќе одредат рок во кој имателот на решението за безбедност е должен да ги отстрани.

(9) Ако имателот на решението за безбедност не ги отстрани утврдените неправилности во предвидениот рок, Агенцијата ќе донесе решение со кое решението за безбедност ќе го укине.

(10) Против решението на Агенцијата од ставовите (2), (7) и (9) на овој член, може да се поднесе жалба до Комисијата за решавање во управна постапка во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина при Владата на Република Македонија во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

(11) Жалбата поднесена против решението од ставовите (7) и (9) на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 13

Правните лица кои вршат превоз за сопствени потреби мора да имат решение за безбедност, издадено под условите и на начинот утврдени со членот 12 од овој закон.

IV. ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

Член 14

(1) Железничката инфраструктура ги опфаќа: железничките пруги со горен и долен строј, железничките станици, објектите, постројките и уредите на пругите, системи за електрификација, сигнално-сигурносни системи, телекомуникациски и информативни системи во железничкиот сообраќај, зградите, депоата и другите градежни објекти на железничките станици кои се во функција на организирање, регулирање на железнички-

от сообраќај и одржување на инфраструктурата, земјиштето кое функционално припаѓа на и под пругата и објектите на железничкиот пружен појас, како и воздушниот простор над пругата во висина од 12 м, односно 14 м над горната ивица на шината кај далноводи со напон преку 220 КВ.

(2) Составните делови на железничката инфраструктура од ставот (1) на овој член, подетално ќе ги пропише министерот за транспорт и врски.

1. Управување со железничката инфраструктура

Член 15

(1) Управувањето со железничката инфраструктура е дејност од јавен интерес.

(2) Дејноста од ставот (1) на овој член ја врши управителот на инфраструктурата.

(3) Управителот на инфраструктурата:

- го организира и регулира железничкиот сообраќај,
- обезбедува пристап и користење на железничката инфраструктура на сите превозници за железнички превозници кои ги исполнуваат условите пропишани со овој закон,
- го организира јавниот превоз и превозот за сопствени потреби,
- планира изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на железничката инфраструктура,
- врши модернизација, одржување и заштита на железничката инфраструктура, пружните возила и машини,
- презема мерки за заштита од бучава и заштита на животната средина и
- врши и други активности што се во функција на дејноста.

(4) За управување со железничката инфраструктура, управителот на инфраструктурата, мора да има дозвола за управување со железничка инфраструктура и решение за безбедност за управување со железничката инфраструктура.

(5) За да добие дозвола за управување со железничката инфраструктура, управителот на инфраструктурата мора да ги исполнува условите од членот 6 став (3) точки 1, 3, 4 и 5 на овој закон.

(6) Јавното претпријатие за железничка инфраструктура од членот 3 став (4) на овој закон се смета дека ги исполнува условите од ставот (5) на овој член.

(7) За да добие решение за безбедност за управување со железничката инфраструктура, управителот на инфраструктурата мора:

- да ги исполнува соодветните технички услови и условите за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај,
- железничката инфраструктура со која управува да ги задоволува пропишаните услови со Законот за безбедност на железничкиот сообраќај и другите прописи и
- вработениот персонал да ги исполнува условите во поглед на способноста за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај, како и за изградба, реконструкција, ремонт, модернизација и одржување на железничката инфраструктура.

(8) Условите од ставот (7) на овој член поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за животна средина и просторно планирање.

(9) Образецот на дозволата и образецот на решението за безбедност од ставот (4) на овој член, како и начинот на водење на регистарот за издадени и одземени дозволи и решенија од ставот (4) на овој член, поблиску ги пропишува Агенцијата.

Член 16

Управителот на инфраструктурата може да остварува меѓународна соработка, да членува во специјализирани меѓународни организации и може да отвори претставништва во странство.

Член 17

(1) Управителот на инфраструктурата е должен да обезбеди постојан, непрекинат и квалитетен пристап на железничката инфраструктура и другите средства за работа во железничкиот сообраќај, како и организирање и регулирање на безбеден железнички сообраќај. Управителот може дел од своите работи да ги даде да ги извршуваат други извршители, ако смета дека тоа е технички и финансиски оправдано. За давањето на работите на други изведувачи, управителот ја известува Агенцијата.

(2) Управителот на инфраструктурата може да го прекине пристапот на железничката инфраструктура или на дел од железничката инфраструктура, поради нерентабилност.

(3) Железничката пруга или нејзин дел на кој поради нерентабилност ќе се прекине пристапот од ставот (2) на овој член, управителот на инфраструктурата може да ја преуреди во манипулативна пруга и за други намени и да ги пропише условите за користење.

(4) Согласност за прекинот на пристапот од ставот (2) на овој член и за преуредување на железничката во манипулативна пруга и пруга за друга намена дава министерот за транспорт и врски.

(5) Управителот на инфраструктурата е должен да им достави решение за прекин на пристапот од ставот (2) на овој член, на железничките превозници, најдоцна шест месеца пред датумот предвиден за прекин на превозот.

(6) Управителот на инфраструктурата, при вршењето на дејноста, е должен да се грижи за заштита на животната средина и природата во согласност со Законот за животната средина и другите прописи од областа на животната средина.

(7) Управителот на инфраструктурата е одговорен за штетата која ќе се направи на корисниците на превозот, железнички превозници и на другите правни и физички лица заради неизвршување на обврските од ставот (4) на овој член според општите прописи за надомест на штета.

2. Изградба, реконструкција и ремонт на железничката инфраструктура

Член 18

(1) Под изградба на железничката инфраструктура, во смисла на овој закон, се смета изградба на нова железничка пруга на нова траса, како и изградба на телекомуникациони, сигнално-сигурносни, електро-влечни, електро-енергетски и други постројки и уреди, згради и објекти на нова пруга и на постојните пруги.

(2) Одредбите од овој закон, со кои се уредува изградбата на железничката инфраструктура, важат и за реконструкцијата на железничката инфраструктура.

(3) Железничката инфраструктура се проектира, гради, реконструира, ремонтира, опремува и одржува, така што да одговара на својата намена, потребите за безбедноста на сообраќајот и заштитата на животната средина и природата, во согласност со овој закон и другите прописи, како и утврдената превозна и пропусна моќ на железничката пруга, брзината на возовите, осното оптоварување и масата на товарните возила по должински метар.

(4) Железничките пруги што служат за меѓународен сообраќај мора да ги исполнуваат условите утврдени со меѓународните договори кои ја обврзуваат Република Македонија.

Член 19

(1) Железничката инфраструктура се проектира и гради врз основа на условите утврдени со овој закон, поблиските прописи донесени врз основа на овој закон, како и нормативите и стандардите кои се однесуваат на железничката инфраструктура.

(2) Нормативите и стандардите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за транспорт и врски, во согласност со министерот за животна средина и просторно планирање.

Член 20

(1) При изградба или реконструкција на железничка пруга, инвеститорот е должен на свој трошок да ги измести инсталациите (цевководи, водоводи, електрични телефонски и телеграфски воздушни линии, подземни кабли и други слични инсталации и уреди), односно да ги прилагоди кон настанатите промени.

(2) Инвеститорот е должен во рок од 60 дена пред денот на отпочнување на работите да ги извести имателите на инсталациите.

(3) Инвеститорот е должен да му овозможи на имателот на инсталациите увид во документацијата потребна за изместување на инсталациите.

Член 21

(1) Железничките пруги, според намената и обемот на сообраќајот, стопанското значење или значењето што го имаат за внатрешниот и меѓународниот сообраќај, се главни железнички пруги и други пруги.

(2) Владата на Република Македонија на предлог на министерот за транспорт и врски ја утврдува мрежата на главни железнички пруги и другите железнички пруги, нивната класификација, како и ознаките.

(3) Главни железнички пруги се пругите што се распоредени во меѓународната железничка мрежа на европските пруги и по која минуваат повеќе од 30.000 воза годишно.

(4) Другите железнички пруги, освен главните, се пругите што не се опфатени во мрежата на магистралните железнички пруги.

(5) Управителот на инфраструктурата и другите правни лица се должни за железничките пруги и постројките, објектите и уредите на пругата да водат евиденција и други технички податоци што се од значење за безбедноста на железничкиот сообраќај.

(6) Начинот на водење на евиденцијата од ставот (5) на овој член го пропишува министрот за транспорт и врски.

Член 22

(1) За време на и по комплетната или делумна изградба или реконструкција на железничките пруги и постројките, објектите и уредите на пругата во целост и во фаза во која можат да се вклучат во сообраќај се врши технички преглед со кој се утврдува дали ги исполнуваат пропишаните услови, техничките нормативи и другите услови што мораат да ги исполнуваат во поглед на техничко-технолошкото единство во железничкиот сообраќај.

(2) Техничкиот преглед на железничките пруги и постројки, објектите и уредите на пругата го врши Министерството за транспорт и врски.

(3) Железничките пруги и постројките, објектите и уредите на пругите можат да се предадат во употреба само врз основа на решение издадено од министерот за транспорт и врски.

Член 23

Меѓусебното вкрстување на железничките пруги и вкрстосувањето на железничката пруга со друг вид на пруга (со пруга на индустриска железница, со индустриски колосек, со трамвајска пруга и слично) вообичаено мора да биде на различни нивоа, освен ако со одвојувањето на ниво се покаже како нееkономично и ако со тоа не се нарушува безбедноста на железничкиот сообраќај.

Член 24

(1) Ако дел од железничката пруга треба да се измести заради градење на друг објект (јавен пат, аеродром, хидроакумулација, енергетски објекти, рудник и слично) делот на железничката пруга кој се изместува мора да биде изграден со елементи кои одговараат на таа категорија на железничката пруга без оглед на стварната состојба во која се наоѓала во моментот на изместување.

(2) Трошоците за изместувањето на делот од железничката пруга од ставот (1) на овој член ги сноси инвеститорот на објектот заради чија изградба се врши изместување на железничката пруга.

Член 25

Ако до вкрстување на железничка пруга и јавен пат, односно некатегоризиран пат дојде поради изградба на нова железничка пруга или по барање на општината, односно градот Скопје и друго правно лице, трошоците за изградба за надвозници, подвозници, односно патен премин, трошоците за поставување на уредите и направите и другите трошоци за обезбедување на безбеден и непречен сообраќај на патниот премин ги сноси инвеститорот на новата железничка пруга.

Член 26

(1) Изведување на работите на ремонт на железничката пруга се врши врз основа на техничка документација при што треба да се обезбеди ремонт на железничката пруга најмалку на ниво на стандарди и норми со кои истата е проектирана.

(2) Согласност на техничката документација за изведување на ремонт на железничката пруга дава министерот за транспорт и врски.

(3) Начинот, динамиката и условите на ремонтот на железничката пруга ги определува управителот на инфраструктурата.

(4) Техничкиот преглед на изведените работи при ремонт на железничка пруга го врши Министерството за транспорт и врски.

(5) Изведените работи на ремонтот на железничката пруга можат да се предадат во употреба, само врз основа на решение издадено од министерот за транспорт и врски.

3. Одржување

Член 27

(1) Железничките пруги и постројките, објектите и уредите мораат да се одржуваат (тековно и инвестиционо) во состојба што обезбедува безбеден сообраќај и да бидат редовно прегледувани.

(2) Управителот на инфраструктурата и другите правни лица што вршат одржување, контрола и редовни прегледи на железничките пруги, на постројките, објектите и уредите на нив мораат да ги исполнуваат условите од членот 6 став (3) точки 1, 3, 4 и 5 на овој закон, за вршење на тие работи, како и да ги исполнуваат условите за техничките инсталации и процедури за одржување согласно дозволените нивоа на бучава во однос на заштита на животната средина пропишани согласно со прописите за заштита од бучава.

(3) Начинот на одржувањето, контролата и повремените прегледи на железничките пруги и на постројките, објектите и уредите, што треба да ги исполнува управителот на инфраструктурата и другите правни лица на кои им е доверено вршењето на работите од ставот (2) на овој член, со акти поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 28

(1) На местата на вкрстосување на категоризиран и некатегоризиран јавен пат со железничка пруга, одржувањето на колосекот, другите постројки и уреди што му служат на железничката пруга, коловозот на патот на растојание од 3 метра од осовината на колосекот од двете страни на патниот премин, сообраќајната сигнализација на железничката пруга и патот, поставувањето и одржувањето на направите и уредите што им служат на патот и на железничката пруга, како и обезбедување на прегледноста на патниот премин го врши управителот на железничката инфраструктура.

(2) Одржувањето на другите делови од патот на растојание поголемо од 3 метра од осовината на колосекот, од двете страни на патниот премин и сигнализацијата на патот ги одржува правното лице кое управува со патот на начин кој овозможува безбеден и непречен железнички сообраќај.

Член 29

(1) Средствата за покривање на трошоците од членот 28 став (1) на овој закон се обезбедуваат од надлежната институција за изградба и одржување на магистрални и регионални патишта на Република Македонија согласно со годишна програма за опремување, одржување и заштита на патните премини, што ја донесува управителот на инфраструктурата согласно со овој закон и Законот за јавните патишта.

(2) Трошоците за одржување на другите делови на патот од членот 28 став (2) на овој закон ги обезбедува правното лице кое управува со патот.

Член 30

(1) Ако правно лице користи исклучително или претежно некатегоризиран пат, трошоците за одржување на коловозот и обезбедување на безбеден и непречен сообраќај на патниот премин се на товар на правното лице.

(2) Ако индустриски колосек или индустриска пруга се вкрстува со улица во населено место, трошоците за одржување на коловозот и обезбедување на безбеден и непречен сообраќај се на товар на сопственикот на индустрискиот колосек или индустриската пруга.

Член 31

(1) Ако патниот премин се заменува со надвозник, односно подвозник или се укинува поради пренасочување на патниот сообраќај, трошоците за извршената измена заради тоа на железничката пруга и патот, ако поинаку не е договорено, се на товар на:

1) управителот на инфраструктурата, ако таа промена е условена претежно за потребите на железничкиот сообраќај;

2) правното лице кое управува со патот, ако таа промена е претежно условена за потребите на патниот сообраќај и

3) правното лице кое исклучително го користи патот.

(2) Во случаи на сите други промени, во врска со вкрстувањето, вклучувајќи го прилагодувањето и подобрувањето на безбедноста, трошоците за измена на железничката пруга и патот се на товар на управителот на инфраструктурата, односно правното лице кое управува со патот подеднакво, на потребите на железничкиот и патниот сообраќај кои ги условиле тие промени, доколку поинаку не е договорено.

4. Заштита на железничката инфраструктура

Член 32

(1) Работите на заштитата на железничките пруги, објектите, уредите, постројките, опремата и други работи за заштита, ги врши управителот на инфраструктурата.

(2) Под работи на заштита од ставот (1) на овој член се смета преземање мерки потребни за спречување на недозволени дејствија и отстранување на последиците од недозволено извршените дејствија на железничката пруга, во трупот на железничката пруга, пружниот и заштитниот појас, на објектите, постројките, опремата на пружниот и заштитниот појас и друго, како и поведување постапка за враќање на узурпирано земјиште од пружниот појас пред надлежен орган.

(3) За недозволените дејствија што се изведуваат во трупот на железничката пруга, пружниот и заштитниот појас, се известува Државниот инспекторат за транспорт.

(4) Извршителот на недозволените дејствија по наредба на инспекторот за железничка инфраструктура е должен веднаш да ги отстрани последиците од недозволено извршените дејствија.

(5) Доколку последиците од недозволените дејствија не бидат отстранети од извршителот, на сметка на извршителот од ставот (4) на овој член ќе ги отстрани управителот на инфраструктурата.

(6) Начинот на вршење на работите на заштитата на железничката инфраструктура го пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 33

(1) Телефонски, телеграфски и други кабловски водови, ниско напонски електрични водови, односно водови за напојување, канализација, водоводи, топловоди, цевководи и други слични уреди можат да се поставуваат во пружен и заштитен појас по поднесено барање од страна на правно или физичко лице и само под услови и на начин утврдени со согласност што ја издава управителот на инфраструктурата.

(2) Трошоците од ставот (1) на овој член се на товар на подносителот на барањето.

(3) Управителот на инфраструктурата може да побара од сопственикот на инсталациите и уредите од ставот (1) на овој член, да ги преуреди или премести кога тоа е потребно заради обновување или реконструкција, ремонт на железничката инфраструктура или заради спроведување на мерки за заштита на железничката инфраструктура и железничкиот сообраќај.

(4) Трошоците за преуредување или преместување на инсталациите ги сноси сопственикот на инсталациите.

(5) Управителот на инфраструктура може да го одбие барањето за издавање согласност од ставот (1) на овој член, ако со нивното поставување би се оштетила железничката инфраструктура или би била загрозена безбедноста на железничкиот сообраќај, ако поставувањето битно влијае на одржувањето на железничката инфраструктура или би била оневозможена нејзина реконструкција.

Член 34

Работите на заштита на железничките пруги и објектите на нив, како и за редовноста и безбедноста на сообраќајот или други активности на железничката пруга, пружниот и заштитниот појас можат да се вршат во согласност со управителот на инфраструктурата.

Член 35

(1) Во заштитниот појас на железничката пруга можат да се градат згради и други објекти и да се поставуват постројки и уреди врз основа на одобрение под следниве услови:

1) во населени места, планински или мочуришни терени, или други места, каде што теренските услови го бараат тоа, може да се одобри отворање на рудници, каменоломи, изградба на објекти за производство на вар, тули, подигање индустриски згради, постројки и други слични објекти во заштитниот појас покрај железничката пруга, ако земјиштето на кое се наоѓаат овие постројки се наоѓа на подрачјето кое органот на општината го определил за изградба на објекти и постројки, но не поблиску од 50 метра сметајќи од оската на крајните колосеци;

2) во населени места и на земјиштето од точката 1 на овој став, може да се одобри изградба на станбени, деловни, помошни и слични згради, копање бунари, резервоари, септички јами и слично, подигање електрични далноводи во заштитниот појас покрај железничката пруга, но не поблиску од 25 метра сметајќи од оската на крајните колосеци и

3) во пружниот и заштитниот појас и на објектите на железничката инфраструктура можат да се поставуваат натписи и рекламни паноа на оддалеченост од најмалку 7 метра од крајната точка на пружниот појас, со претходно одобрение од управителот на инфраструктурата.

(2) Одобрението од ставот (1) на овој член го издава управителот на инфраструктурата.

(3) Трошоците за издавање на согласноста од членот 33 став (1) на овој закон и одобрението од ставот (2) на овој член, ги сноси подносителот на барањето.

(4) Одредбите од овој член за изградба на објекти во заштитниот појас не се однесуваат на населените места од градски карактер, за кои постојат урбанистички планови или урбанистички проект согласно со закон.

Член 36

(1) Управителот на инфраструктурата е должен на местата на одронување, на местата на порои, места изложени на речна ерозија и на местата изложени на завејување од силни ветрови, на кои може да дојде до попречување или до загрозување на железничкиот сообраќај, самостојно или заедно со друго правно лице, навреме да ги преземат потребните мерки на техничка и физичка заштита на железничките пруги и на објектите на пругата од елементарни непогоди заради обезбедување безбедно одвивање на железничкиот сообраќај.

(2) Управителот на инфраструктурата во случаите од ставот (1) на овој член може без одобрение да поставува и одржува привремени заштитни направи и привремено да сместува материјал и други средства во заштитниот пружен појас, ако е тоа потребно заради преземање мерки за обезбедување на безбедно одвивање на железничкиот сообраќај, односно за воспоставување на железничкиот сообраќај.

(3) Кога ќе престанат причините од ставот (1) на овој член, управителот на инфраструктурата е должен од заштитниот пружен појас да ги отстрани привремените заштитни направи, материјалот и другите средства што ги оставиле при преземањето на мерките за обезбедување безбеден сообраќај, односно за воспоставување на железничкиот сообраќај, да ја воспостави поранешната состојба и да плати надомест за користење на земјиштето.

Член 37

(1) На местата каде што железничката пруга поминува низ шуми или покрај шуми, односно земјиште засадено со земјоделски култури кои се лесно запаливи, управувачот на шумата или земјиштето е должен да преземе пропишани мерки за заштита од пожар на железничкиот пружен појас, како и мерки за заштита од пожар на железничките возила.

(2) Корисниците, односно сопствениците на шуми и земјиште од ставот (1) на овој член, се должни во појас во ширина од 10 метра во шуми да ги отстрануваат сувите дрвја, грмушки и лисја, а во појас во ширина од 5 метра на друго земјиште навремено да ги отстрануваат сувите и запаливи растенија и да преземат други мерки за заштита од пожар.

Член 38

При чистење на снег од надвозници над електрифицирани железнички пруги мора да се обезбеди механичка заштита од обрушување на снегот на контактната мрежа.

Член 39

(1) Во пружниот појас може да се градат само објекти и постројки кои служат на железничката инфраструктура.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член во пружниот појас можат со претходна согласност од управителот на инфраструктурата да се градат објекти и постројки на други правни лица што служат за товарање или истоварање на стоки за превоз во железничкиот сообраќај.

(3) Управителот на инфраструктурата води евиденција за: состојбите на железничките пруги, геометриските карактеристики на пругата и пружниот појас, земјишниот катастар, карактеристиките на теренот од интерес за заштита на пругата, инсталациите во и на трупот на пругата и пружниот појас, опремата на пругата и пружниот појас, опремата на пругата со сообраќајната сигнализација, телекомуникациските уреди, контактната мрежа, заштитните огради, патните премини и други податоци, како и за промена на овие податоци.

(4) Начинот на водење на евиденцијата и користењето на податоците од ставот (3) на овој член, со акти ги пропишува министерот за транспорт и врски.

5. Индустриска железница и индустриски колосек

Член 40

(1) Одредбите од овој закон за изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на железничката инфраструктура се однесуваат и за индустриска железница и индустриски колосек.

(2) Пругата на индустриска железница или индустриски колосек може да биде приклучена на железничката инфраструктура.

(3) Правно или физичко лице може да има индустриски колосек приклучен на железничката инфраструктура, како и индустриски колосеци, постројки, уреди и објекти на тие колосеци, железнички возни средства и други средства изградени по посебни нормативи и стандарди.

(4) Приклучувањето на индустриска железница од ставот (2) на овој член и индустриски колосеци од ставот (3) на овој член се уредува со договор меѓу управителот на инфраструктурата и претпријатието, правното или физичко лице чијашто индустриска железница, односно индустриски колосек е приклучен.

(5) Правно или физичко лице сопственик на индустрискиот колосек е должен да донесе акт за условите на изградба, реконструкција, ремонт, одржување и заштита на индустрискиот колосек, железничките возни средства и други средства изградени по посебни технички нормативи и стандарди, како и за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај на индустрискиот колосек, со претходно обезбедено одобрение од Министерството за транспорт и врски.

6. Пристап на железничката инфраструктура

Член 41

(1) Превозник кој има дозвола за јавен превоз и решение за безбедност, може да врши услуги во јавниот превоз на железничката инфраструктура, под услов да му е обезбеден пристап до неа.

(2) Пристап на железничката инфраструктура на превозниците кои ги исполнуваат условите пропишани со овој закон, одобрува управителот на инфраструктурата.

(3) За пристап на железничката инфраструктура, превозниците склучуваат договор со управителот на инфраструктурата.

(4) Договорот за пристап на железничката инфраструктура мора да биде недискриминаторски и во согласност со одредбите од овој закон.

(5) Со договорот за пристап на железничката инфраструктура од ставот (3) на овој член се уредуваат меѓусебните права и обврски меѓу превозниците и управителот на инфраструктурата во однос на доделените инфраструктурни капацитети, висината на надоместокот за користење на железничката инфраструктура, времето на траењето на договорот и можностите за негово продолжување, како и други прашања во врска со безбедноста на превозот и заштитата на околината.

7. Надоместок за користење на железничката инфраструктура

Член 42

(1) За користење на железничката инфраструктура превозникот плаќа надоместок. Висината на надоместокот ја одредува и наплаќа управителот на инфраструктурата.

(2) На висината на надоместокот од ставот (1) на овој член согласност дава Владата на Република Македонија, на предлог на министерот за транспорт и врски.

(3) Средствата од наплата на надоместокот се приход на управителот на инфраструктурата.

(4) Критериумите за одредување на висината на надоместокот за користење на железничката инфраструктура мораат да бидат еднакви за сите превозници и недискриминаторски.

(5) Управителот на инфраструктурата може спогодбено со управителите на инфраструктурата на други држави да утврди заедничка рамка за одредување на надоместокот, почитувајќи ја независноста на управување со инфраструктурата од страна на управителот.

(6) Висината на надоместокот за користењето на инфраструктурата се утврдува врз основа на остварените километри на возот, составот на возот, масата и брзината на возот, осното оптоварување, времето на користење на инфраструктурата и други посебни барања.

(7) Управителот на инфраструктурата е должен при одредувањето на надоместокот за користење на инфраструктурата да примени таков начин на пресметување со кој на различните носители на дозволи кои извршуваат услуги од ист вид, ќе им обезбеди еднаков и недискриминаторски надоместок.

8. Распределба на инфраструктурните капацитети

Член 43

(1) Барање за доделување на инфраструктурен капацитет можат да поднесат превозниците и меѓународните групации (во натамошниот текст: подносители на барање).

(2) Условите кои мораат да ги исполнуваат подносителите на барањата за доделување на инфраструктурен капацитет ги одредува управителот на инфраструктурата и истите мораат да бидат соодветни, јасно одредени транспарентни и недискриминаторски.

(3) Со условите од ставот (2) на овој член треба да бидат остварени очекуваните приходи од користењето на инфраструктурните капацитети.

(4) Условите од ставот (2) на овој член се утврдуваат во објава на мрежата што го издава управителот на инфраструктурата како дел од принципите за распределба на инфраструктурните капацитети.

(5) Распределбата на инфраструктурните капацитети ја врши управителот на инфраструктурата, имајќи го предвид видот и обемот на превозот, искористеноста на железничката инфраструктура, финансиските и деловните способности на превозникот, дополнителните услуги што ги дава управителот во врска со вршењето на превозот на инфраструктурниот капацитет, како и дејноста од јавен интерес во јавниот превоз.

(6) Доделениот инфраструктурен капацитет, превозникот не смее да го пренесе на друг превозник.

(7) Со инфраструктурните капацитети не смее да се врши трговија.

(8) Право на користење на инфраструктурните капацитети во вид на траса на воз се одобрува на подносителите на барањето по правило еднаш годишно и тоа во периодот на важење на еден возен ред. Во случај на вонредни барања на превозникот за доделување на капацитет во време на важење на возниот ред (ад хоц), управителот на инфраструктурата може да ги исполни таквите барања под услов да располага со доволно слободни капацитети, по принципот "прв дојден - прв користен".

(9) Управителот на инфраструктурата и подносителите на барањето можат да склучат рамковен договор за користење на капацитетите на соодветната железничка инфраструктура и на рок подолг од периодот на важење на еден возен ред, под услов таквиот договор да не го исклучува однапред користењето на соодветната инфраструктура од страна на другите подносители на барање и за други услуги.

(10) Управителот на инфраструктура може со други управители на инфраструктура меѓусебно да се договори и да одреди рамка и постапка на распределба на инфраструктурни капацитети, истовремено почитувајќи ја независноста на управување со инфраструктурата од страна на управителот на инфраструктурата.

(11) При распределба на инфраструктурни капацитети на повеќе од една мрежа, управителот на инфраструктурата мора да соработува со управителите на инфраструктура на други држави за да се овозможи рамноправно учество и распределба на инфраструктурни капацитети, заради организирање на меѓународни траси на возови.

(12) Подносителите на барањата можат да поднесат барање за доделување инфраструктурни капацитети кои поминуваат низ повеќе од една железничка мрежа.

(13) Барањето од ставот (12) на овој член се поднесува на еден од управителите на инфрасткруктура, а кој во име на подносителот на барањето е овластен да ги побара капацитетите на инфраструктурата од другите управители на инфраструктурата на кои се однесува барањето.

9. Објава на мрежа

Член 44

(1) Управителот на инфраструктурата донесува и објавува објава на мрежа на веб страница без надоместок.

(2) Објавата на мрежата се објавува јавно на веб страница или во најмалку два весника најдоцна четири месеца пред крајниот рок за поднесување на барањето за доделување на инфраструктурните капацитети, утврден од страна на управителот на инфраструктурата.

(3) Задолжителната содржина на секоја објава на мрежа се состои од преглед на железничката инфраструктура која е на располагање на превозниците, информации за условите за пристап на предметната железничка инфраструктура и распределбата на капацитетите, принципите на одредување на надоместокот за користење на железничката инфраструктура, како и правилата на приоритет во случај на преоптеретеност на железничка инфраструктура .

(4) Објавата на мрежа мора редовно да се дополнува со нови податоци, а по потреба може и да се менува. Секоја измена и дополна на објавата на мрежата се објавува на веб страницата на управителот на инфраструктурата или во најмалку два дневни весника.

10. Постапка на усогласување на распределбата на инфраструктурните капацитети

Член 45

(1) При распределбата на инфраструктурните капацитети управителот на инфраструктурата е должен, ако за тоа постои можност, да ги исполни сите барања за инфраструктурните капацитети вклучувајќи ги и железничките правци кои не поминуваат само низ една железничка мрежа.

(2) Во случај на преоптеретеност на инфраструктурата, управителот на инфраструктурата може во постапката на распределба на капацитетите и усогласувањата со возниот ред, врз основа на анализа на капацитетите да ги одреди приоритетите при распределбата. Управителот на инфраструктурата со предлог на возниот ред е должен да ги запознае сите заинтересирани превозници и од нив да бара писмено да се произнесат по предлогот.

(3) Рокот за произнесувањето по предлогот на возниот ред не може да биде подолг од еден месец од денот на доставувањето. При усогласувањето на предлогот на возниот ред со барањата на заинтересираните превозници, управителот на инфраструктурата има право да предложи друг инфраструктурен капацитет различен од побараниот.

11. Возен ред

Член 46

(1) Превозот на патници и стоки се врши во согласност со возен ред однапред утврден од управителот на инфраструктурата.

(2) Возниот ред за јавен превоз на патници и неговите измени се објавуваат во средствата за јавно информирање или на друг начин пред неговото влегување во сила.

(3) Превозниците кои вршат јавен превоз се должни да се придржуваат на објавениот возен ред кој е во сила, освен во случај на промените на сообраќајот кои се настанати поради елементарни непогоди и железнички несреќи, при што е настанато поголемо оштетување на железничката инфраструктура.

12. Регулаторно тело

Член 47

За обезбедување на отворено и недискриминаторно вршење на дејностите во железничкиот превоз, кои се вршат како услуги во јавниот превоз со посебен закон ќе се основа Агенција за железнички сообраќај и транспорт како регулаторно тело.

13. Планирање на изградба, реконструкција, модернизација, ремонт и одржување на железничката инфраструктура

Член 48

(1) Плановите за изградба на нова пруга, како и реконструкција, модернизација, ремонт и одржување на постојната железничка инфраструктура, се уредуваат со praveстувачка и динамичка национална програма за железничка инфраструктура која се донесува за период од пет години (во натамошниот текст: национална програма).

(2) Националната програма од ставот (1) на овој член ја донесува Собранието на Република Македонија, на предлог на Владата на Република Македонија, по донесување на Фискалната стратегија на Република Македонија.

(3) Националната програма од ставот (1) на овој член на предлог на Владата на Република Македонија ја ревидира секоја година Собранието на Република Македонија со изземање на изминатата година и додавање на една година повеќе.

(4) Со националната програма се утврдуваат најважните задачи за изградба, реконструкција, модернизација, ремонт и одржување на железничката инфраструктура, нивната големина, динамика на реализација на приоритетите, како и висината и изворите на финансиските средства потребни за извршување на задачите.

(5) На утврдувањето на висината на буџетското финансирање на плановите од ставот (1) на овој член, соодветно се применуваат прописите кои се однесуваат на изготвување на годишниот Буџет на Република Македонија.

(6) Врз основа на усвоената национална програма од ставот (1) на овој член управителот на инфраструктурата, со согласност на министерот за транспорт и врски, изработува годишен план за изградба, реконструкција, модернизација, ремонт и одржување на железничката инфраструктура, чија изработка мора да биде временски усогласена со роковите за изработка и донесување на Буџетот на Република Македонија.

(7) За остварување на годишниот план од ставот (6) на овој член, министерот за транспорт и врски врз основа на извештајот на управителот на инфраструктурата, поднесува извештај до Владата на Република Македонија.

14. Концесија

Член 49

(1) Концесија може да се даде за:

1) изградба на нова железничка инфраструктура и

2) управување со дел или со целата постојна железничка инфраструктура согласно со овој закон.

(2) Концесијата за управување со дел од постоечката железничка инфраструктура се дава на предлог на министерот за транспорт и врски или на предлог на управителот на инфраструктурата одобрен од министерот за транспорт и врски кога оваа концесија е економски оправдана.

(3) Концесијата може да се даде на домашно и странско правно и физичко лице (концесионер), кои имаат капитал и кои располагаат со кадровски потенцијал и опрема за успешно извршување на работите кои се предмет на концесијата.

(4) За доделување концесија од ставот (1) точка 2 на овој член, подносителот на барањето за концесија мора да има дозвола за управување со железничката инфраструктура и решение за безбедност.

(5) Одлука за давање на концесија од ставот (1) на овој член донесува Владата на Република Македонија.

(6) Давањето на концесија се врши во согласност со овој закон и Законот за концесии.

(7) За доделената концесија се плаќа надоместок во висина и на начин утврден согласно со Законот за концесии.

Член 50

(1) Концесијата за изградба на нова железничка инфраструктура се дава на рок кој не може да биде подолг од 50 години од денот на доделувањето на концесијата.

(2) Концесијата за управување на дел од постоечката инфраструктура се дава на рок кој не може да биде подолг од 20 години од денот на доделувањето на концесијата.

Член 51

(1) Меѓусебните права и обврски на Владата на Република Македонија и концесионерите се уредуваат со договор за концесија.

(2) Со договорот од ставот (1) на овој член, покрај другото, се определуваат условите под кои се користи концесијата, начинот на плаќање и висината на надоместокот.

Член 52

Концесионерот е должен железничката пруга или објект на пругата да ги проектира, изгради и даде во употреба, односно да ги користи согласно со прописите, нормативите и стандардите за ваков вид објекти во Република Македонија.

Член 53

Правата и обврските утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во однос на одржувањето, заштитата и надзорот на железничката инфраструктура и спроведувањето на мерките за безбедност на железничкиот сообраќај важат и за концесионерот.

Член 54

Концесијата престанува да важи на начин и под услови предвидени во Законот за концесии и други случаи предвидени со договорот за концесија.

15. Одземање на статусот на добро од општ интерес за Републиката

Член 55

(1) На делот на железничката инфраструктура за кој не постои општ интерес и интерес за корисниците на услугите во јавниот превоз или на кој трајно престанал јавниот превоз, може да му се одземе статусот на добро од општ интерес за Републиката.

(2) Одлука за траен престанок на јавниот превоз и одземањето на статусот на добро од општ интерес од ставот (1) на овој член, на предлог на Владата на Република Македонија, донесува Собранието на Република Македонија.

(3) Владата на Република Македонија може делот на железничката инфраструктура, на кој е одземен статусот на добро од општ интерес од ставот (1) на овој член, да го пренесе на друг корисник или да го овласти управителот на инфраструктурата за преземање правни работи за неговиот натамошен статус и намена под услови утврдени со одлуката од ставот (2) на овој член.

16. Финансирање на железничката инфраструктура

Член 56

(1) Финансирањето на железничката инфраструктура се врши согласно со годишниот план од членот 48 став (6) на овој закон.

(2) Средствата за финансирање на изградба на железничката инфраструктура се обезбедуваат од:

1) средства од Буџетот на Република Македонија за тековната година;

2) кредити и заеми и

3) други извори.

(3) Средствата за финансирање на реконструкцијата, ремонтот, одржувањето и заштитата на железничката инфраструктура се обезбедуваат од:

1) надоместок за користење на железничка инфраструктура;

2) средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија во износ од најмалку 0,3% од планираните даночни приходи во централниот буџет на Република Македонија за тековната година;

3) буџетите на единиците на локалната самоуправа за финансирање на услуги од јавен интерес во железничката инфраструктура;

4) дел од вложување на домашни и странски лица и

5) средства од други извори.

(4) Намената на средствата и начинот на нивното користење се утврдуваат со годишниот план од членот 48 став (6) на овој закон.

V. УСЛУГИ ОД ЈАВЕН ИНТЕРЕС ВО ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ

Член 57

(1) Со цел да се оствари јавен интерес, во железничкиот превоз на патници во Република Македонија каде што приходот остварен од транспортните услуги не може да ги покрие трошоците, како и за да се зголеми способноста на превозниците во железничкиот превоз на патници да бидат конкурентни со другите видови на превоз, Владата на Република Македонија на предлог на министерот за транспорт и врски, ќе ги определи таквите услуги.

(2) За остварување на јавниот интерес од ставот (1) на овој член на подрачјето на единиците на локалната самоуправа, советите на единиците на локалната самоуправа можат да ги определат таквите услуги, за што го известуваат Министерството за транспорт и врски.

(3) Обезбедување на средствата за намената од ставовите (1) и (2) на овој член ќе се изврши од Буџетот на Република Македонија и/или буџетите на единиците на локалната самоуправа според следниве критериуми:

- постоење на јавен интерес,

- достапност на друг вид на сообраќај,

- политика на државата во однос на цената на билети за патнички железнички превоз и

- вложувања во безбедноста на железничкиот сообраќај.

Член 58

(1) Министерството за транспорт и врски, преку јавен конкурс согласно со Законот за јавните набавки, го избира превозникот кој ќе ги извршува услугите од членот 57 на овој закон.

(2) Избраниот превозник склучува договор за период од најмалку пет години со Владата на Република Македонија или градоначалниците на општините, односно градоначалникот на градот Скопје. Договорот ќе му обезбеди на избраниот превозник компензација на трошоците врз основа на пресметки утврдени со договорот.

Член 59

Средствата за надоместок на дел од трошоците на превозници од членот 58 на овој закон, се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, односно од буџетот на единиците на локалната самоуправа.

VI. ДОЛЖНОСТИ НА ШТРАЈКУВАЧКИОТ ОДБОР И РАБОТНИЦИТЕ ЗА ВРЕМЕ НА ШТРАЈК

Член 60

(1) Во правното лице кое врши јавен превоз и во правното лице управител на инфраструктура, за време на штрајк, штрајкувачкиот одбор и работниците кои учествуваат во штрајкот се должни да обезбедат неопходно ниво на процесот на работа со кое нема да се загрози животот, здравјето, економската и социјалната сигурност на граѓаните и неопходното вршење на стопанските и други дејности во Република Македонија, односно за време на штрајк мораат да сообраќаат следниве возови кои:

- превезуваат животни,

- превезуват свежи производи,

- превезуваат опасни материи и предмети,

- сообраќаат во меѓународниот сообраќај,

- превезуваат суровини, репроматеријали и погонски материјали кои се неопходни за одвивање на стопанските и други дејности на земјата и

- превезуваат патници во локалниот патнички сообраќај на сите релации и тоа по еден пар возови.

(2) Штрајкувачкиот одбор и раководното лице на управителот на инфраструктурата и раководното лице на превозникот ги одредуваат работниците кои ќе ги извршуваат работите од ставот (1) на овој член.

(3) Необезбедувањето на неопходното ниво на процесот на работа, во смисол на овој член, претставува потешка повреда на работната обврска.

VII. НАДЗОР

Член 61

Надзор над законитоста на работата на управителот на инфраструктурата и превозниците и другите правни лица што вршат железнички сообраќај, врши Министерството за транспорт и врски.

Член 62

Инспекциски надзор над примената на одредбите на овој закон и прописите што се однесуваат на железничкиот сообраќај врши Државниот инспекторат за транспорт (во натамошниот текст: Инспекторат).

Член 63

(1) Инспекцискиот надзор се врши преку инспектори за:

- железничка инфраструктура,

- влеча на возови и возни средства,

- железнички сообраќај и превоз и
- сигнално-сигурносни, телефонско-телеграфски и електротехнички постројки.

(2) За инспектор за железничка инфраструктура може да се назначи лице со висока стручна подготовка, дипломиран градежен инженер - сообраќајна насока, со најмалку три години работно искуство во струката.

(3) За инспектор за влеча на возови и возни средства може да се назначи лице со висока стручна подготовка дипломиран електротехнички или машински инженер, со најмалку три години работно искуство во струката.

(4) За инспектор за железнички сообраќај и превоз може да се назначи лице со висока стручна подготовка дипломиран сообраќаен инженер - насока за железнички сообраќај и транспорт, со најмалку три години работно искуство во струката.

(5) За инспектор за сигнално-сигурносни, телефонско-телеграфски и електротехнички постројки може да се назначи лице со висока стручна подготовка дипломиран електротехнички инженер со најмалку три години работно искуство во струката.

Член 64

(1) Инспекторот е овластен:

1) да нареди привремено отстранување на техничките и други недостатоци, односно привремено исклучување од сообраќај железнички возила, ако постои опасност со нивната употреба да се загрози безбедноста на железничкиот сообраќај;

2) привремено да го отстрани од работното место железничкиот работник кој непосредно учествува во вршењето на сообраќајот, ако не ги исполнува пропишаните здравствени и стручни услови за самостојно вршење на работите на своето работно место или ако на работното место се наоѓа подолго од пропишаното работно време;

3) да нареди отстранување на неправилностите во вршењето на железничкиот сообраќај и вршењето на тој сообраќај да се усогласи со прописите, а по потреба да го определи начинот за отстранување на утврдените неправилности;

4) да нареди запирање на работите што се изведуваат на железничка пруга и во заштитниот појас на железничката пруга, ако се утврди дека постои опасност со тие работи да се загрози безбедноста на сообраќајот;

5) да нареди запирање на работите што се изведуваат во заштитниот појас на железничката пруга, ако тие се изведуваат без одобрение за градење;

6) да ја прегледа техничката документација во врска со изградбата, реконструкцијата, ремонтот и одржувањето на железничките пруги;

7) да ги прегледа работите на изградбата, реконструкцијата, ремонтот, одржувањето и заштитата на железничките пруги и објектите на пругите;

8) да нареди рушење на објект или негов дел што се гради во заштитниот појас, спротивно на овој закон;

9) да ја провери исполнетоста на условите за управување со железничката инфраструктура;

10) да ја провери исполнетоста на условите за превоз на патници и стока во железничкиот сообраќај;

11) да го провери извршувањето на превозот на патници и стока во железничкиот сообраќај на начин и под услови предвидени со овој закон и прописи со кои се уредува безбедноста на железничкиот сообраќај и

12) да провери дали правилно и редовно се спроведува утврдениот и објавениот возен ред во железничкиот сообраќај.

(2) Ако железничката пруга не е во таква состојба што на неа може да се врши безбеден сообраќај, инспекторот ќе нареди веднаш да се преземат мерки за обезбедување на сообраќајот, а по потреба ќе го забрани привремено и сообраќајот на железничката пруга, односно на загрозената делница од железничката пруга.

Член 65

Правните и физичките лица кои на железничката пруга или во непосредна близина на железничката пруга изведуваат или вршат работи, се должни на инспекторот да му овозможат вршење на инспекција, да му дадат потребни објаснувања и да му ја стават на увид потребната техничка документација.

Член 66

(1) Инспекторот работите на инспекцијата ги врши самостојно и донесува решение во рамките на овластувањата определени со овој закон.

(2) Против решението на инспекторот може во рок од осум дена од денот на приемот на решението да се поднесе жалба до министерот за транспорт и врски.

(3) Жалбата од ставот (2) на овој член не го одлага извршувањето на решението, ако тоа го бара итноста на мерките одредени во решението.

Член 67

(1) Инспекторот има службена легитимација.

(2) Начинот на издавањето и одземањето на службената легитимација, формата, содржината, образецот и амблемот на службената легитимација, го пропишува министерот за транспорт и врски.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот е должен да ја покаже службената легитимација.

Член 68

Управителот на инфраструктура и превозниците се должни на Инспекторатот, на негово барање, да му доставуваат извештај за состојбата на железничките пруги и железничките возила.

VIII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 69

(1) Со парична казна од 100.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако:

1) врши јавен превоз на патници и стока без дозвола за превоз (член 6);

2) врши јавен превоз на патници и стока без решение за безбедност (член 12);

3) врши превоз за сопствени потреби без решение за безбедност (член 13);

4) проектира, гради, реконструира, ремонтира, опремува и одржува железничка инфраструктура што не одговара на потребите на безбедноста на сообраќајот и заштитата на животната средина и природата (член 18 став (3));

5) во пружниот и заштитниот појас врши поставување на водоводни, канализациони, електрични, телефонски и телеграфски водови, без согласност за извршување на тие работи (член 33 став (1)) и

6) врши трговија со инфраструктурни капацитети (член 43 став (7));

(2) Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) на овој член одговорното лице во правното лице.

(3) Со парична казна од 10.000 до 30.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) точки 4, 5 и 6 на овој член физичкото лице.

Член 70

(1) Со парична казна од 30.000 до 100.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако:

1) во рокот утврден од страна на Агенцијата кој не може да биде подолг од шест месеца не се отстранат недостатоците (член 8 став (1));

2) во утврдениот рок не ги пријави статусните промени, промена на фактите и околностите од значење за извршување на дејноста (член 10 став (1));

3) предаде во сообраќај железничка пруга и постројка, објект и уред на пругата без решение за употреба (член 22 став (3));

4) меѓусебно вкрстување на железнички пруги и вкрстување на железничка пруга со друга пруга (индустриска железница, индустриски колосек, трамвајска пруга и слично), изврши спротивно на членот 23 од овој закон;

5) изведува работи на ремонт на железничка пруга без техничка документација и согласност на техничка документација (член 26 ставови (1) и (2));

6) не ја организира и трајно не ја врши контролата на состојбата и одржувањето на железничките пруги, постројките, објектите, уредите и опремата на тие постројки (член 27 став (1));

7) не врши работи на заштита на железничката пруга, објектите, уредите, постројките и опремата (член 32 ставови (1) и (2));

8) не презема потребни мерки за техничка и физичка заштита на железничката пруга и на објектите на пругата (член 36 став (1));

9) не се придржува кон утврдениот возен ред (член 46 став (3)) и

10) пренесува доделен инфраструктурен капацитет на друг превозник (член 43 став (6)).

(2) Со парична казна од 10.000 до 35.000 денари за прекршок од ставот (1) на овој член ќе се казни одговорното лице во правното лице.

Член 71

(1) Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако:

1) при изградба или реконструкцијата на железничката пруга, инвеститорот не ги измести, односно прилагоди инсталациите кон настанатите промени (член 20 ставови (1) и (2));

2) не води евиденција и други технички податоци од значење за безбедноста на железничкиот сообраќај (член 21 став (5));

3) при вкрстување на железничка пруга и пат во исто ниво не ги одржува патните премини (член 28 став (1));

4) изведува работи или други активности на железничката пруга и пружниот појас без согласност (член 34);

5) во заштитниот појас на железничката пруга гради згради и објекти или поставува постројки и уреди без одобрение (член 35);

6) управителот на инфраструктурата не ги отстрани привремените заштитни направи, материјалот и другите средства и не плати надомест за користење на земјиште (член 36 став (3));

7) гради објекти и постројки на пружниот појас без согласност на управителот на железничката инфраструктура (член 39 став (2));

8) не води евиденција (член 39 став (3));

9) не донесе акт за условите за градба, реконструкција, одржување и заштита на индустриски колосек, железнички возни средства како и акт за организирање и регулирање на железничкиот сообраќај (член 40 став (5)) и

10) врши превоз без склучен договор за пристап на железничката инфраструктура (член 41 став (3)).

(2) Со парична казна од 10.000 до 35.000 денари за прекршок од ставот (1) на овој член ќе се казни одговорното лице во правното лице.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 72

До денот на влегувањето во сила на националната програма од членот 48 на овој закон, финансирањето на железничката инфраструктура се врши согласно со годишниот план од членот 127 на Законот за Македонските железници ("Службен весник на Република Македонија" број 9/98).

Член 73

Владата на Република Македонија националната програма од членот 48 на овој закон, во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе ја достави до Собранието на Република Македонија.

Член 74

(1) Прописите и другите акти чие донесување е утврдено со овој закон, ќе се донесат во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на прописите врз основа на овластувањата на овој закон ќе се применуваат постојните прописи.

Член 75

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за македонските железници ("Службен весник на Република Македонија" број 9/98), освен одредбите од членовите 44 до 125 на истиот закон кои ќе важат до денот на влегувањето во сила, односно до денот на примената на законот кој ќе се однесува на безбедноста на железничкиот сообраќај и членот 127 од истиот закон кој ќе важи до денот на влегувањето во сила на националната програма од членот 48 на овој закон.

Член 76

(1) До отпочнување со работа на Агенцијата за железнички сообраќај и транспорт, дозвола за јавен превоз, решение за безбедност, дозвола за управување со железничка инфраструктура и решение за безбедност за управување со железничка инфраструктура ќе ги донесува министерот за транспорт и врски.

(2) Актите издадени од ставот (1) на овој член ќе имаат важност за период не подолг од една година.

Член 77

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

LIGJI
PËR HEKURUDHAT

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet organizimi i sistemit hekurudhor, mënyra dhe kushtet e kryerjes së transportit hekurudhor, statusi i infrastrukturës hekurudhore dhe kushtet e qasjes në të, sigurimi i shërbimeve me interes publik dhe rregullimi i transportit hekurudhor.

Neni 2

Shprehjet e veçanta të përdorura në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

1. **"Paraqitja e rrjetit"** është paraqitje e detajuar e tërë infrastrukturës hekurudhore e dedikuar për transportuesit hekurudhorë që përmban rregulla të përgjithshme, afate, procedura dhe kritere lidhur me përcaktimin e kompensimit për shfrytëzimin e infrastrukturës hekurudhore dhe kriteret për sistemimin e kapaciteteve si dhe informata të tjera për kushtet e qasjes në infrastrukturën hekurudhore.

2. **"Makina tërheqëse"** është makinë hekurudhore me motor të vetin (lokomotivë dizel, lokomotiva me rrymë elektrike, lokomotiva me avull, makina motorike dhe automjete motorike për dedikime të veçanta);

3. **"Makina e tërhequr"** është makinë hekurudhore e dedikuar për transportin e udhëtarëve, bagazhit ose mallit (makina transporti për udhëtarë, rimorkio);

4. **"Treni"** është varg i përbërë dhe i lidhur sipas rregullës, i vagonëve transportues hekurudhorë dhe për udhëtarë me një makinë tërheqëse ose më tepër makina tërheqëse me motor të vetin, vetëm makinë tërheqëse e veçantë me motor të vetin dhe vetëm makina motorike;

5. **“Hapësira ajrore e hekurudhës”** është hapësira mbi brezin hekurudhor në lartësi prej 12 përkatësisht 14 metra, përgjatë kalimit të largpërçuesit me tension më të lartë se 220 KV, duke llogaritur nga skaji i lartë i binarit;

6. **“Orari i vozitjes”** është akti i udhëheqësit të infrastrukturës hekurudhore me të cilin përcaktohet komunikacioni i planifikuar i trenave për transport publik të udhëtarëve dhe mallit si dhe transporti për nevojat e veta të infrastrukturës hekurudhore;

7. **“Leja për transport”** është dokument publik i lëshuar nga organi kompetent, me të cilin personit juridik i vërtetohet statusi i transportuesit hekurudhor me të drejtën e kryerjes së të gjitha llojeve apo llojeve të veçanta të transportit;

8. **“Leja për udhëheqjen me infrastrukturën hekurudhore”** është dokument publik i lëshuar nga organi kompetent, me të cilin personit juridik i vërtetohet se i plotëson kushtet e përcaktuara për udhëheqje dhe mirëmbajtje të infrastrukturës hekurudhore;

9. **“Sistemi hekurudhor”** përbëhet nga transporti hekurudhor dhe infrastruktura hekurudhore;

10. **“Transporti hekurudhor”** është veprimtari që përfshin transportin e udhëtarëve dhe mallit dhe/ose tërheqjen e trenave;

11. **“Infrastruktura hekurudhore”** përbëhet nga binarët hekurudhorë me mekanizmin e poshtëm dhe të sipërm, objekte e binarëve, stacionet hekurudhore, objektet e tërheqësve elektrik të trenave, sistemet e sigurimit sinjalizues, sistemet e telekomunikimit dhe informimit në komunikacionin hekurudhor, ndërtesat, depot dhe objektet tjera ndërtimore të stacioneve hekurudhore që janë në funksion të organizimit, rregullimit të komunikacionit hekurudhor dhe mirëmbajtjes së infrastrukturës, trualli që në mënyrë funksionale i takon binarëve, vendet zyrtare dhe objektet;

12.**“Vija hekurudhore”** është vijë e komunikacionit tokësor me shina nëpër të cilat kryhet transporti i udhëtarëve dhe mallit me makina hekurudhore;

13. **“Stacioni hekurudhor”** është vend zyrtar i vijës hekurudhore prej të cilit rregullohet komunikacioni i trenave të kundërt dhe vijues dhe ku hyjnë e dalin udhëtarët, si dhe bëhet ngarkimi dhe shkarkimi i mallit;

14. **“Brezi i vijës hekurudhore”** është brez tokësor nga të dyja anët në dhe nën mekanizmin e binarëve i përcaktuar me dokumentacionin teknik investues dhe të eksproprijimit. Gjerësia më e vogël e brezit të vijës hekurudhore është nga 1,0 metër nga të dyja anët e mekanizmit tokësor të binarëve;

15. **“Rrjeti hekurudhor”** është infrastruktura e përgjithshme hekurudhore me të cilën udhëheq udhëheqësi i infrastrukturës;

16. **Makina hekurudhore”** është makinë e dedikuar për qarkullim nëpër vijën hekurudhore (lokomotiva, makina motorike, makina transportuese dhe për udhëtarë, si dhe makina hekurudhore për dedikime të veçanta);

17. **Brezi mbrojtës i binarëve hekurudhorë”** është brezi tokësor i paramenduar nga të dyja anët e binarëve, i gjerë nga 200 metra, duke llogaritur nga skajet e brezit të binarëve;

18.**“Kapaciteti i infrastrukturës”** është numri i përgjithshëm i traseve të trenave, që e mundëson infrastruktura hekurudhore, të cilat shfrytëzohen në bazë të orarit të vozitjes;

19. **“Hekurudha industriale”** është hekurudha me të cilën personi juridik në sferën e komunikacionit, industrisë, xehetarisë, pylltarisë dhe në sferat e tjera ekonomike transporton njerëz dhe mallra për nevojat e veta;

20. **“Binarët industrial”** janë binarët hekurudhorë që lidhen me infrastrukturën hekurudhore dhe shërbejnë për dërgimin dhe përgatitjen e mallit për pronarin, përkatësisht bartësin e së drejtës për shfrytëzimin e binarëve;

21. **“Transporti publik”** është transport i udhëtarëve dhe/ose mallit të pranishëm për secilin në kushte të njëjta, që bëhet në bazë të marrëveshjes ndërmjet transportuesit dhe shfrytëzuesit të shërbimeve;

22. **“Masa e makinës për një metër gjatësi”** është masa e makinës hekurudhore të ngarkuar ose të zbrazët, e pjesëtuar me gjatësinë e makinës në metra, e matur prej ballit në ballë të parashtysësve të pashtrënguar (pjesë parashtysëse), përkatësisht lidhëseve automatike të shprehura me KN për një metër gjatësi;

23. **“Binarët manipulues”** janë pjesë e infrastrukturës hekurudhore, që shërbejnë për transportin e mallit sipas nevojës dhe pa rend të përcaktuar për vozitje.

24.**“Grupimi ndërkombëtar”** është çdo asociacion prej së paku dy ndërmarrjeve hekurudhore të themeluara në së paku dy shtete me qëllim për ofrimin e shërbimeve ndërkombëtare hekurudhore;

25. **“Fatkeqësia”** është ngjarje e padëshiruar e paqëllimtë ose e papritur ose një varg i veçantë i ngjarjeve të këtilla që kanë pasoja të dëmshme. Fatkeqësitë ndahen në kategoritë si vijojnë: ndeshje, rrëshqitje nga shinat, fatkeqësi në vendkalime për udhëtarë, fatkeqësi të personave të shkaktuara nga autoparku hekurudhor në qarkullim, zjarre, e tjerë;

26. **“Ngarkesa boshtore”** është masa e makinës hekurudhore të zbrazët ose të ngarkuar, e shprehur në KN e pjesëtuar me numrin e boshteve të makinës;

27. **Mirëmbajtja e infrastrukturës hekurudhore”** është shuma e të gjitha veprimeve të riparimit vijues dhe investues të infrastrukturës hekurudhore;

28.**“Transportuesi”** është person juridik me status privat ose publik veprimtaria themelore e të cilit është ofrimi i shërbimeve transportuese të udhëtarëve dhe/ose mallit nëpër hekurudhë, në bazë të lejes për transport sipas këtij ligji;

29.**“Transporti për nevojat e veta”** është transport i udhëtarëve dhe/ose mallit që transportuesit dhe personat e tjerë fizikë dhe juridikë, pronarë të makinave transportuese hekurudhore, e kryejnë për nevojat e veta;

30. **“Vendkalimi”** është vend i kryqëzimit të binarëve hekurudhorë me rrugë në të njëjtin nivel;

31. **“Rikonstruktimi i binarëve hekurudhorë, objekteve hekurudhore, stabilimenteve, pajisjeve të makinës hekurudhore”** është riparim me të cilin ndryshohen karakteristikat themelore konstruktive dhe teknike të tyre;

32. **“Riparimi i binarëve hekurudhorë”** do të thotë ndërrim komplet i mekanizmit të sipërm të binarëve (shinat, veglat e shinave, pragjet, lakesat, shoshitja dhe plotësimi i mbulesës), sanimi i mekanizmit të poshtëm dhe elementeve të mekanizmit të poshtëm të binarëve të rreshtuar hekurudhorë;

33. **“Leja për siguri”** është dokument publik i lëshuar nga organi kompetent, me të cilin transportuesit, ndërmarrjes i vërtetohet plotësimi i kushteve të përcaktuara për kryerjen e sigurt të komunikacionit hekurudhor;

34. **“Aktvendimi për siguri në udhëheqjen me infrastrukturën hekurudhore”** është dokument publik i lëshuar nga organi kompetent, me të cilin ndërmarrjes ose personit tjetër juridik i vërtetohet se i plotëson kushtet e përcaktuara të sigurisë për udhëheqje dhe mirëmbajtje të infrastrukturës hekurudhore;

35. **“Vendi zyrtar i binarëve”** është vendi prej nga rregullohet komunikacioni hekurudhor (stacionet hekurudhore, pikat e kryqëzimit, pikat e përcjelljes së komunikacionit, platformat e ngarkimit në stacion, pikat shpërndarëse, pikat e kalimit prej vijës njëbinarëshe në vija dybinarëshe dhe pikat e ndalesës);

36. **“Trase”** është plani i qarkullimit të trenit ndërmjet dy pikave zyrtare, në kohën e paraparë dhe me kushte teknike teknologjike të përcaktuara saktësisht të infrastrukturës hekurudhore;

37. **“Udhëheqësi i infrastrukturës”** është personi publik ose personi tjetër juridik i autorizuar për udhëheqjen dhe mirëmbajtjen e infrastrukturës hekurudhore;

II. ORGANIZIMI I SISTEMIT HEKURUDHOR

Neni 3

(1) Sistemi hekurudhor në Republikën e Maqedonisë i përcaktuar me këtë ligj bazohet në parimin e ndarjes së transportit hekurudhor nga infrastruktura hekurudhore.

(2) Infrastruktura hekurudhore është e mirë me interes të përgjithshëm për Republikën.

(3) Infrastruktura hekurudhore është pronë e Republikës së Maqedonisë dhe në të nuk mund të fitohen të drejta pronësore.

(4) Udhëheqjen, ndërtimin, rikonstruimin, riparimin, mirëmbajtjen, mbrojtjen e infrastrukturës hekurudhore, organizimin dhe rregullimin e komunikacionit hekurudhor dhe udhëheqjen me sistemin për rregullim dhe siguri, si veprimtari me interes publik, i kryen Ndërmarrja publike për infrastrukturën hekurudhore ose personi tjetër juridik në mënyrë dhe kushte të përcaktuara me këtë Ligj.

(5) Transportin hekurudhor të udhëtarëve dhe mallit, për nevoja publike ose personale e kryen personi juridik në kushte dhe mënyrë të përcaktuara me këtë ligj.

III. TRANSPORTI HEKURUDHOR

Neni 4

(1)Transporti hekurudhor është transporti publik i udhëtarëve dhe mallit dhe transporti për nevoja personale;

(2)Transporti hekurudhor publik mund të jetë transport ndërkombëtar ose transport i brendshëm dhe realizohet sipas kushteve të tregut dhe në bazë të marrëveshjes për transport, përveç nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(3)Transporti publik hekurudhor i udhëtarëve mund të jetë:

- transporti i qytetit - për rajonin e qytetit;
- transporti ndërurban - për rajonin më të gjerë të qytetit;
- transporti rajonal - për rajonet e më shumë komunave;
- transporti ndërkombëtar - për rajonin e më shumë shteteve.

Neni 5

(1) Transportues hekurudhor mund të jetë secili person juridik i vendit ose i huaj, i cili ka leje për transport publik dhe aktvendim për siguri.

(2) Transportues, sipas këtij ligji konsiderohet edhe grupacioni ndërkombëtar.

1. Leja për transport publik

Neni 6

(1)Transporti publik i udhëtarëve dhe mallit realizohet në bazë të lejes për transport publik.

(2) Lejen për transport publik (në tekstin e mëtejmë: leja) me kërkesë me shkrim të personit juridik vendor e lëshon drejtori i Agjencisë për transportin dhe komunikacionin hekurudhor (në tekstin e mëtejmë: Agjencia).

(3) Për marrjen e lejes nga paragrafi (1) i këtij neni, personi juridik doemos duhet t'i plotësojë kushtet si vijon:

1) selia e personit juridik doemos duhet të jetë në Republikën e Maqedonisë;

2) të jetë i regjistruar në regjistrin përkatës për kryerjen e veprimtarisë në transportin hekurudhor (pa ose me tërheqjen e trenave ose vetëm për tërheqjen e trenave);

3) nëse nuk është në vijim procedura falimentuese;

4) personi përgjegjës ose anëtari i organit të administrimit te personi juridik të mos jetë i dënuar në mënyrë të plotfuqishme ose të mos i jetë kumtuar masa e sigurisë për një ose më shumë vjet për vepër penale në financat publike, qarkullimin e pagesës dhe ekonomi; vepër penale kundër sigurisë së përgjithshme të njerëzve dhe pronës, vepra penale kundër marrëdhënieve të punës, ikjes së mbikëqyrjes doganore dhe mospagimit të doganës dhe shpenzimeve të tjera që paguhen në procedurën doganore në rastet kur transportuesi kërkon leje për transport ndërkombëtar të mallit që i shtrohet procedurës doganore, deri sa zgjasin pasojat prej aktgjykimit ose masës së kumtuar të sigurisë.

5) financiarisht të jetë i aftë, përkatësisht obligimet e veta të tashme e të ardhme në kushte normale të punës të mund t'i plotësojë në periudhën prej 12 muajsh, që dëshmohet me dokument për aftësinë ekonomike financiare të lëshuar nga Regjistri qendror i Republikës së Maqedonisë;

6) në marrëdhënie pune të ketë punëtorë profesionalë që mund të sigurojnë shkallë të lartë të transportit të sigurt me së paku dy punëtorë për një tren;

7) të disponojë me autopark kualitativ dhe pajisje tjetër teknike përkatëse;

8) të jetë i siguruar në shoqërinë e sigurimeve dhe të paraqesë dëshmi me shkrim për aftësinë e kompensimit eventual të dëmit të shkaktuar në bazë të përgjegjësisë në kryerjen e veprimtarisë së tij ndaj infrastrukturës, shfrytëzuesve të shërbimeve të transportit, personave të tretë dhe ambientit, në pajtim me ligjin dhe dispozitat e tjera, si dhe me marrëveshjet ndërkombëtare që e obligojnë Maqedoninë.

(4) Kushtet e përcaktuar me paragrafin (3) të këtij neni më për së afërmi i përcakton ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

(5) Secilit person juridik që ka paraqitur kërkesë dhe i cili i plotëson kushtet nga paragrafi (3) i këtij neni do t'i lëshohet leja.

(6) Leja nga paragrafi (1) i këtij neni nuk është kusht i mjaftueshëm për transportuesin që të ketë të drejtë qasjeje në infrastrukturën hekurudhore.

(7) Transportuesi doemos duhet në çdo kohë t'i plotësojë kushtet nga paragrafi (3) i këtij neni, përveç rasteve nga neni 8 paragrafi (1) dhe neni 10 paragrafi (3) i këtij ligji.

(8) Mënyrën e lëshimit dhe të marrjes së lejes, formën dhe përmbajtjen e formularit të lejes, formën, përmbajtjen dhe mënyrën e udhëheqjes së regjistrit për lejet e lëshuara dhe të marra, si dhe lartësinë e kompensimit për lëshimin e lejes i përcakton Agjencia.

Neni 7

(1) Leja lëshohet me afat të vlefshmërisë deri në 5 vjet me mundësi vazhdimi më së shumti deri në 20 vjet.

(2) Në rast të vazhdimit të vlefshmërisë së lejes sipas paragrafit 1 të këtij neni, transportuesi doemos duhet të dëshmojë se edhe më tej i plotëson kushtet nga neni 6, paragrafi (3) i këtij ligji.

(3) Për ndryshimet në vlefshmërinë e lejes, Agjencia obligohet që menjëherë me shkrim t'i njoftojë të gjitha shtetet me të cilat Republika e Maqedonisë ka lidhur marrëveshje ndërkombëtare për pranimin e ndërsjellë të lejeve.

Neni 8

(1) Nëse konfirmohet se transportuesi nuk i plotëson kushtet nga neni 6 paragrafi (3), pika 5 e këtij ligji, me kusht që të mos rrezikohet siguria e transportit hekurudhor, Agjencia mund t'i urdhërojë transportuesit që t'i mënjanojë mangësitë e konstatuara, në afat i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 6 muaj nga dita e pranimit të urdhrit.

(2) Leja merret në mënyrë të përhershme nëse:

1) transportuesi pushon që t'i plotësojë cilindo qoftë nga kushtet nga neni 6 paragrafi (3), përveç kushtit nga neni 6 paragrafi (3) pika 5 e këtij ligji, dhe

2) transportuesi në afatin nga paragrafi (1) i këtij neni nuk i mënjanon mangësitë në aspektin e aftësisë financiare sipas paragrafit (1) të këtij neni.

Neni 9

(1) Nëse transportuesi nuk fillon me veprimtarinë për të cilën ka marrë leje në afat prej 6 muajsh nga dita e lëshimit të lejes, ose nëse ka filluar e nuk e ka kryer veprimtarinë më gjatë se 6 muaj, Agjencia ia merr lejen me aktvendim.

(2) Me përjashtim, nga paragrafi (1) i këtij neni, me kërkesë me shkrim të transportuesit, Agjencia mund të lejojë ndërprerjen e veprimtarisë për periudhë më të gjatë se 6 muaj, nëse kjo bëhet e domosdoshme duke marrë parasysh rrethanat dhe specifikat e transportit që e kryen transportuesi.

(3) Nëse transportuesi, leja e të cilit është marrë sipas paragrafit (1) të këtij neni, paraqet kërkesë të re dhe dëshmon se i plotëson kushtet e përcaktuara, transportuesit mund t'i jepet leje e re.

Neni 10

(1) Transportuesi obligohet që në afat prej 30 ditësh, t'i paraqesë në Agjenci ndryshimet e statusit, si dhe çdo ndryshim të fakteve dhe rrethanave me rëndësi për kryerjen e veprimtarisë, përkatësisht lëshimit të lejes.

(2) Pas pranimit të fletëparaqitjes nga paragrafi (1) i këtij neni, Agjencia varësisht nga madhësia dhe rëndësia e ndryshimeve të bëra, vendos nëse transportuesi duhet të paraqesë kërkesë të re që t'i lëshohet leje e re.

(3) Nëse Agjencia konfirmon se ndryshimet nga paragrafi 1 i këtij neni janë me aq rëndësi që kërkojnë lëshimin e lejes së re, deri në lëshimin e saj transportuesi mundet të vazhdojë t'i kryejë shërbimet transportuese në pajtim me lejen e lëshuar, përveç në rastet e marrjes së lejes së lëshuar paraprake për shkak të rrezikimit të sigurisë së komunikacionit.

(4) Kundër vendimit të Agjencisë për lëshimin ose marrjen e lejes mund të paraqitet ankesë te Komisioni për vendosje në procedurë administrative të shkallës së dytë, nga sfera e transportit dhe ndërlidhjeve dhe ambientit jetësor në Qeverinë Republikës së Maqedonisë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

Neni 11

(1) Në territorin e Republikës së Maqedonisë pranohen edhe lejet e lëshuara të transportuesve nga organet kompetente të shteteve të tjera në pajtim me marrëveshjet ndërkombëtare për pranimin e ndërsjellë të lejeve.

(2) Në rast dyshimi se transportuesi, i cili ka leje nga organi kompetent i shtetit tjetër, nuk i plotëson kushtet për kryerjen e veprimtarisë për të cilën ka marrë leje, Agjencia menjëherë e njofton organin kompetent të shtetit tjetër që e ka lëshuar lejen.

2. Kushtet e sigurisë

Neni 12

(1) Për realizimin e transportit në vijat e rrjetit hekurudhor të Republikës së Maqedonisë, përveç lejes nga neni 6 i këtij ligji, transportuesi (vendor dhe i huaj) doemos duhet t'i plotësojë kushtet e sigurisë, për realizimin e sigurt të komunikacionit hekurudhor në vijat e veçanta hekurudhore ose në rrjetin hekurudhor.

(2) Plotësimi i kushteve të sigurisë të transportuesit të huaj dhe vendor dëshmohet me aktvendimin për siguri që e merr Agjencia, me kërkesë me shkrim të transportuesit.

(3) Aktvendimi nga paragrafi (2) i këtij neni merret për periudhën prej 2 vitesh dhe doemos duhet të përtëritet çdo dy vjet, sipas kushteve nga paragrafi (4) i këtij neni.

(4)Për marrjen e aktvendimit për siguri, transportuesi doemos duhet t'i plotësojë kushtet si vijon:

1) kushtet teknike dhe kushtet e komunikacionit të përcaktuara për realizimin e shërbimeve në transportin hekurudhor;

2) personeli i punësuar për organizimin, udhëheqjen dhe/ose përcjelljen e trenave doemos duhet të jetë i aftësuar në mënyrë përkatëse profesionale që t'i zbatojë rregullat e komunikacionit për komunikacion të sigurt hekurudhor;

3) makinat hekurudhore që shfrytëzohen për realizimin e transportit në vijat e transportit hekurudhor në Republikën e Maqedonisë, doemos duhet t'i sigurojnë të gjitha kushtet e sigurisë, me të cilat rregullohet siguria e komunikacionit hekurudhor sipas Ligjit për siguri në komunikacionin hekurudhor;

4) kushtet për mbrojtje nga zhurma dhe mbrojtjen e ambientit jetësor.

(5) Kushtet nga paragrafi (4) i këtij neni më afërsisht i rregullon ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve në pajtim me ministrin e Ambientit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(6) Mënyrën e lëshimit dhe marrjes së aktvendimit, formën dhe përmbajtjen e formularit të aktvendimit, formën, përmbajtjen dhe mënyrën e udhëheqjes së regjistrit për aktvendimet e lëshuara dhe të marra si dhe lartësinë e kompensimit për lëshimin e aktvendimit, i përcakton Agjencia.

(7) Nëse gjatë kryerjes së inspektimit mbikëqyrës, inspektori konfirmon se janë krijuar rrethanat për shkak të cilave poseduesi i aktvendimit për siguri më tej nuk i plotëson kushtet nga paragrafi 4 i këtij neni, Agjencia me aktvendim e shfuqizon aktvendimin për siguri.

(8) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori konfirmon parregullësi të caktuara, të cilat nuk janë me rëndësi për sigurinë e komunikacionit hekurudhor, inspektori kompetent dhe nëpunësit e tjerë të autorizuar shtetërorë me aktvendim do të urdhërojnë mënjanimin e tyre dhe do ta caktojnë afatin në të cilin poseduesi i aktvendimit të sigurisë obligohet që t'i mënjanojë.

(9) Nëse poseduesi i aktvendimit për siguri nuk i mënjanon parregullësitë e konfirmuara në afatin e paraparë, Agjencia do të miratojë aktvendim me të cilin e shfuqizon aktvendimin për siguri.

(10) Kundër aktvendimit të Agjencisë nga paragrafi (2), (7) dhe (9) të këtij neni mund të paraqitet ankesë te Komisioni për vendosje në procedurën administrative të shkallës së dytë, nga sfera e transportit dhe ndërlidhjeve dhe ambientit jetësor në Qeverinë Republikës së Maqedonisë, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

(11) Ankesa e paraqitur kundër aktvendimit nga paragrafi (7) dhe (9) i këtij neni, nuk e shtyn zbatimin e aktvendimit.

Neni 13

Personat juridikë që kryejnë transport për nevojat vetjake doemos duhet të kenë aktvendim për siguri, të lëshuar për kushte dhe mënyrë të përcaktuara me nenin 12 të këtij ligji.

IV. INFRASTRUKTURA HEKURUDHORE

Neni 14

(1) Infrastruktura hekurudhore i përfshin: binarët hekurudhorë me mekanizmin e poshtëm dhe të sipërm, objektet, stacionet hekurudhore, stabilimentet dhe pajisjet e binarëve, sistemet e elektrifikimit, sistemet siguruese sinjalizuese, sistemet e telekomunikimit dhe informimit në komunikacionin hekurudhor, ndërtesat, depot dhe objektet tjera ndërtimore të stacioneve hekurudhore që janë funksion të organizimit, rregullimit të komunikacionit hekurudhor dhe mirëmbajtjes së infrastrukturës, truallin që në mënyrë funksionale i takon binarëve dhe nën binarë dhe objektet e brezit hekurudhor të binarëve si dhe hapësira ajrore mbi binarët në lartësi prej 12 m, përkatësisht 14 m mbi skajin e sipërm të shinës, te largpërçuesit me tension mbi 220 KV.

(2) Pjesët përbërëse të infrastrukturës hekurudhore nga paragrafi 1 i këtij neni më detajisht i përcakton ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

1. Udhëheqja me infrastrukturën hekurudhore

Neni 15

(1) Udhëheqja me infrastrukturën hekurudhore është veprimtari me interes publik.

(2) Veprimtarinë nga paragrafi (1) i këtij neni e kryen udhëheqësi i infrastrukturës.

(3) Udhëheqësi i infrastrukturës:

- organizon dhe rregullon komunikacionin hekurudhor,

- siguron qasjen dhe shfrytëzimin e infrastrukturës hekurudhore të të gjithë transportuesve, për transportuesit hekurudhorë, të cilët i plotësojnë kushtet e përcaktuara me ligj,
- organizon transportin publik dhe transportin për nevojat personale,
- planifikon ndërtimin, rikonstruimin, riparimin, mirëmbajtjen dhe mbrojtjen e infrastrukturës hekurudhore,
- kryen modernizimin, mirëmbajtjen dhe mbrojtjen e infrastrukturës hekurudhore, automjeteve hekurudhore dhe makinave,
- merr masa për mbrojtje nga zhurma dhe mbrojtjen e ambientit jetësor, dhe
- kryen edhe aktivitete të tjera që janë në funksion të veprimtarisë.

(4) Për udhëheqjen me infrastrukturën hekurudhore, udhëheqësi i infrastrukturës, doemos duhet të ketë leje për udhëheqje me infrastrukturën hekurudhore dhe aktvendimin për siguri në udhëheqjen me infrastrukturën hekurudhore.

(5) Për të marrë leje për udhëheqje me infrastrukturën hekurudhore, udhëheqësi i infrastrukturës doemos duhet t'i plotësojë kushtet nga neni 6 paragrafi (3), pikat 1, 3, 4 dhe 5 të këtij ligji.

(6) Ndërmarrja publike për infrastrukturën hekurudhore nga neni 3 paragrafi (4) i këtij ligji konsiderohet se i plotëson kushtet nga paragrafi (5) i këtij neni.

(7) Për të marrë aktvendim për siguri në udhëheqjen me infrastrukturën hekurudhore, udhëheqësi i infrastrukturës doemos duhet:
- t'i plotësojë kushtet përkatëse teknike dhe kushtet për organizimin dhe rregullimin e komunikacionit hekurudhor;
- infrastruktura hekurudhore me të cilën udhëheq t'i plotësojë kushtet e përcaktuara me Ligjin për siguri në komunikacionin hekurudhor dhe dispozitat e tjera;
- personeli i punësuar t'i plotësojë kushtet në aspektin e aftësisë për organizimin dhe rregullimin e komunikacionit hekurudhor, si dhe për ndërtimin, rikonstruimin, riparimin, modernizimin dhe mirëmbajtjen e infrastrukturës hekurudhore.

(8) Kushtet nga paragrafi (7) i këtij neni për së afërmi i përcakton ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve në pajtim me ministrin e Ambientit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(9) Formularin e lejes dhe formularin e aktvendimit për siguri nga paragrafi (4) i këtij neni, si dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit për leje të lëshuara dhe të marra dhe aktvendimet nga paragrafi (4) të këtij ligji, më afërsisht i përcakton Agjencia.

Neni 16

Udhëheqësi i infrastrukturës mund të realizojë bashkëpunim ndërkombëtar, anëtarësohet në organizatat e specializuara ndërkombëtare dhe mund të hapë përfaqësi jashtë vendit.

Neni 17

(1) Udhëheqësi i infrastrukturës obligohet që të sigurojë qasje të përhershme, të pandërprerë dhe kualitative në infrastrukturën hekurudhore dhe mjetet e tjera të punës në komunikacionin hekurudhor, si dhe organizimin dhe rregullimin e komunikacionit të sigurt hekurudhor. Udhëheqësi një pjesë të punëve të veta mund ta japë ta kryejnë tjerë përmbarues, nëse mendon se kjo është e arsyeshme në aspektin teknik dhe financiar. Për dhënien e punëve zbatuesve tjerë, udhëheqësi e informon Agjencinë.

(2) Udhëheqësi i infrastrukturës mund ta ndërpresë qasjen në infrastrukturën hekurudhore ose në një pjesë të infrastrukturës hekurudhore, për shkak të jorentabilitetit.

(3) Vijën hekurudhore ose një pjesë të saj në të cilën për shkak të jorentabilitetit do të ndërpritet qasja nga paragrafi (2) i këtij neni, udhëheqësi i infrastrukturës mund ta rirregullojë në vijë manipuluese edhe për dedikime të tjera dhe t'i përcaktojë kushtet për shfrytëzim.

(4) Pajtim për ndërprerjen e qasjes nga paragrafi (2) i këtij neni dhe për rirregullimin e vijës hekurudhore në vijë manipuluese ose vijë hekurudhore për dedikim tjetër jep ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

(5) Udhëheqësi i infrastrukturës obligohet t'u dërgojë aktvendim për ndërprerjen e qasjes nga paragrafi (2) i këtij neni, transportuesve hekurudhorë, më së voni gjashtë muaj para datës së paraparë për ndërprerjen e transportit.

(6) Udhëheqësi i infrastrukturës, gjatë kryerjes së veprimtarisë obligohet të kujdeset për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe natyrës në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor dhe dispozitat e tjera nga sfera e mjedisit jetësor.

(7) Udhëheqësi i infrastrukturës është përgjegjës për dëmin që do t'u shkaktohet shfrytëzuesve të transportit, transportuesve hekurudhorë dhe personave të tjerë fizikë dhe juridikë për moskryerjen e obligimeve nga paragrafi (4) i këtij neni sipas dispozitave të përgjithshme për kompensimin e dëmit.

2. Ndërtimi, rikonstruktimi dhe riparimi i infrastrukturës hekurudhore

Neni 18

(1) Me ndërtim të infrastrukturës hekurudhore sipas këtij ligji konsiderohet ndërtimi i vijës së re hekurudhore në trase të re, si dhe ndërtimi i stabilimenteve dhe aparateve të telekomunikacionit, sinjalizuese siguruese, elektrike për tërheqje, elektroenergjetike dhe të tjera, ndërtesa dhe objekte të vijës së re hekurudhore dhe vijave ekzistuese.

(2) Dispozitat e këtij ligji, me të cilat rregullohet ndërtimi i infrastrukturës hekurudhore vlejnë edhe për rikonstruimin e infrastrukturës hekurudhore.

(3) Infrastruktura hekurudhore projektohet, ndërtohet, rikonstruktohet, riparohet, pajiset dhe mirëmbahet, në mënyrë adekuate për dedikimin e saj, nevojat për sigurinë e komunikacionit dhe mbrojtjen e ambientit jetësor dhe të natyrës, në pajtim me këtë ligj dhe dispozitat e tjera si dhe forcës së përcaktuar transportuese dhe toleruese të binarëve hekurudhorë, shpejtësisë së trenave, ngarkesës boshtore dhe masës së makinave transportuese për një metër gjatësi.

(4) Binarët hekurudhorë që shërbejnë për komunikacion ndërkombëtar doemos duhet t'i plotësojnë kushtet e përcaktuara me marrëveshjet ndërkombëtare, të cilat e obligojnë Republikën e Maqedonisë.

Neni 19

(1) Infrastruktura hekurudhore projektohet dhe ndërtohet në bazë të kushteve të përcaktuara me këtë ligj, dispozitave më të afërta të miratuara në bazë të këtij ligji si dhe normative dhe standardeve që kanë të bëjnë me infrastrukturën hekurudhore.

(2) Normativat dhe standardet nga paragrafi (1) i këtij neni i përcakton ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve në pajtim me ministrin e Ambientit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

Neni 20

(1) Gjatë ndërtimit dhe rikonstruimit të binarëve hekurudhorë, investuesi obligohet me shpenzimet e tij t'i zhvendosë instalimet (gypat, ujësjellësin, vijat ajrore elektrike, telefonike dhe telegrafike, kabllot nëntokësorë dhe instalimet e pajisjet e tjera të ngjashme), përkatësisht t'i adaptojë sipas ndryshimeve të ndodhura.

(2) Investuesi obligohet që në afat prej 60 ditësh para ditës së fillimit të punëve t'i njoftojë poseduesit e instalimeve.

(3) Investuesi obligohet t'i mundësojë poseduesit të instalimeve inspektim në dokumentacionin e duhur për zhvendosjen e instalimeve.

Neni 21

(1) Binarët hekurudhorë, sipas dedikimit dhe madhësisë së komunikacionit, rëndësisë ekonomike ose rëndësisë që e kanë për komunikacionin e brendshëm dhe ndërkombëtar, janë binarë kryesorë hekurudhorë dhe binarë të tjerë.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e ministrit për Transport dhe Ndërlidhje e përcakton rrjetin e binarëve kryesorë hekurudhorë, dhe binarët e tjerë hekurudhorë, klasifikimin e tyre si dhe shenjat.

(3) Binarë kryesorë hekurudhorë janë binarët e sistemuar në rrjetin ndërkombëtar hekurudhor të binarëve evropian nëpër të cilin kalojnë më shumë se 30 000 trena në vit.

(4) Binarët e tjerë hekurudhorë përveç kryesorë, janë binarët që nuk janë përfshirë në rrjetin e binarëve magjistralë hekurudhorë.

(5) Udhëheqësi i infrastrukturës dhe personat e tjerë juridikë obligohen që për binarët hekurudhorë dhe stabilimentet, objektet dhe pajisjet e binarëve të mbajnë evidencë dhe të dhëna të tjera teknike që janë me rëndësi për sigurinë e komunikacionit hekurudhor.

(6) Mënyrën e mbajtjes së evidencës nga paragrafi (5) i këtij neni e përcakton ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

Neni 22

(1) Gjatë kohës së ndërtimit dhe pas ndërtimit të tërësishëm ose të pjesshëm ose rikonstruimit të binarëve hekurudhorë dhe stabilimenteve, objekteve dhe pajisjeve të binarëve në tërësi dhe në fazën kur mund të kyçen në komunikacion, bëhet kontrolli teknik me të cilin përcaktohet nëse i plotësojnë kushtet e përcaktuara, normativat teknikë dhe kushtet e tjera që doemos duhet t'i plotësojnë në aspektin e unitetit teknik teknologjik në komunikacionin hekurudhor.

(2) Kontrollin teknik të binarëve hekurudhorë dhe stabilimenteve, objekteve dhe pajisjeve të binarëve e kryen Ministria e Transportit dhe Ndërlidhjeve.

(3) Binarët hekurudhorë dhe stabilimentet, objektet dhe pajisjet mund të lëshohen në përdorim vetëm në bazë të aktvendimit të lëshuar nga ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

Neni 23

Kryqëzimi i ndërsjellë i binarëve hekurudhorë dhe kryqëzimi i binarëve hekurudhorë me lloj tjetër të binarëve (me binarë të hekurudhës industriale, me vijën hekurudhore industriale, me binarët e tramvajit dhe ngjashëm) zakonisht doemos duhet të jetë në nivele të ndryshme, përveç nëse me ndarjen nga niveli tregohet si joekonomike dhe nëse me këtë nuk prishet siguria e komunikacionit hekurudhor.

Neni 24

(1) Nëse një pjesë e binarëve hekurudhorë duhet të zhvendosen për shkak të ndërtimit të objektit tjetër (rrugës publike, aeroportit, hidroakumulimit, objekteve energjetike, xeherores e ngjashëm) pjesa e binarëve hekurudhorë, e cila zhvendoset doemos duhet të ndërtohet me elemente që i përgjigjen asaj kategorie të binarëve hekurudhorë pa dallim nga gjendja reale në të cilën ka qenë në momentin e zhvendosjes.

(2) Shpenzimet e zhvendosjes së pjesës së binarëve hekurudhorë nga paragrafi (1) i këtij neni i bart investuesi i objektit për ndërtimin e të cilit bëhet zhvendosja e binarëve hekurudhorë.

Neni 25

Nëse kryqëzimi i vijës hekurudhore dhe rrugës publike, përkatësisht rrugës së pakategorizuar bëhet për shkak të ndërtimit të vijës së re hekurudhore, ose me kërkesën e komunës, përkatësisht të Qytetit të Shkupit dhe personit tjetër juridik, shpenzimet për ndërtimin e rrugëve mbi hekurudhë dhe nën hekurudhë, përkatësisht vendkalimit, shpenzimet për vendosjen e pajisjeve dhe mjeteve dhe shpenzimet e tjera për garantimin e komunikacionit të papenguar e të sigurt në vendkalim, i bart investuesi i vijës së re hekurudhore.

Neni 26

(1) Realizimi i punëve të riparimit të vijës hekurudhore bëhet në bazë të dokumentacionit teknik, gjatë kësaj duhet të sigurohet riparimi i vijës hekurudhore së paku në nivelin e normave dhe standardeve me të cilat e njëjta është projektuar.

(2) Pëlqim për dokumentacionin teknik për realizimin e riparimit të vijës hekurudhore jep ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

(3) Mënyrën, dinamikën dhe kushtet e riparimit të hekurudhës i përcakton udhëheqësi i infrastrukturës.

(4) Kontrollin teknik të punëve të kryera gjatë riparimit të hekurudhës e bën Ministria e Transportit dhe Ndërlidhjeve.

(5) Punët e kryera të riparimit të hekurudhës mund të jepen në përdorim vetëm në bazë të aktvendimit të dhënë nga ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

3. Mirëmbajtja

Neni 27

(1) Vijat hekurudhore dhe stabilimentet, objektet dhe pajisjet doemos duhet të mirëmbahen (vijimisht dhe me investime) në gjendje që garanton komunikacion të sigurt dhe të kontrollohen rregullisht.

(2) Udhëheqësi i infrastrukturës dhe personat e tjerë juridikë që kryejnë mirëmbajtjen, kontrollin dhe shikimin e rregullt të vijave hekurudhore, stabilimenteve, objekteve dhe pajisjeve të tyre, doemos duhet t'i plotësojnë kushtet nga neni 6, paragrafi (3) pika 1, 3, 4 dhe 5 të këtij ligji, për kryerjen e atyre punëve, si dhe t'i plotësojnë kushtet e instalimeve teknike dhe procedurat e mirëmbajtjes në pajtim me nivelet e lejuara të zhurmës në aspektin e mbrojtjes së mjedisit jetësor të përcaktuara në pajtim me dispozitat e mbrojtjes nga zhurma.

(3) Mënyrën e mirëmbajtjes, kontrollit dhe shikimet e herëpashershme të vijave hekurudhore dhe stabilimenteve, objekteve dhe pajisjeve, që duhet t'i kryejë udhëheqësi i infrastrukturës dhe personat e tjerë juridikë të cilëve u është besuar kryerja e punëve nga paragrafi (2) i këtij neni, me akt për së afërmi i përcakton ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

Neni 28

(1) Në vendet e kryqëzimit të rrugës publike të kategorizuar dhe të pakategorizuar me vijën hekurudhore, mirëmbajtjes së binarëve, stabilimenteve të tjera dhe pajisjeve që i shërbejnë vijës hekurudhore, në rrugë në distancë prej 3 metrash nga boshti i binarëve nga të dyja anët të vendkalimit rrugor, sinjalizimin e komunikacionit të vijës hekurudhore dhe rrugës, vendosjen dhe mirëmbajtjen e mjeteve dhe pajisjeve që i shërbejnë rrugës dhe vijës hekurudhore, si dhe sigurimin e shikueshmërisë së vendkalimit e kryen udhëheqësi i infrastrukturës hekurudhore.

(2) Mirëmbajtjen e pjesëve të tjera të rrugës në distancë më të madhe se 3 metra nga boshti i binarëve, nga të dyja anët e vendkalimit dhe sinjalizimin e rrugës, i mirëmban personi juridik i cili udhëheq me rrugën në mënyrën që mundëson komunikacion të papenguar dhe të sigurt hekurudhor.

Neni 29

(1) Mjetet për mbulimin e shpenzimeve nga neni 28 paragrafi (1) i këtij ligji, sigurohen nga institucioni kompetent për ndërtimin dhe mirëmbajtjen e rrugëve rajonale dhe magjistrale të Republikës së Maqedonisë sipas programit vjetor për pajisjen, mirëmbajtjen dhe mbrojtjen e vendkalimeve, që e miraton udhëheqësi i infrastrukturës sipas këtij ligji dhe Ligjit për rrugët publike.

(2) Shpenzimet për mirëmbajtjen e pjesëve të tjera të rrugës nga neni 28 paragrafi (2) i këtij ligji i siguron personi juridik i cili udhëheq me rrugën.

Neni 30

(1) Nëse personi juridik shfrytëzon ekskluzivisht ose kryesisht rrugë të pakategorizuar, shpenzimet e mirëmbajtjes së rrugës dhe garantimin e komunikacionit të sigurt dhe të papenguar në vendkalim, janë në llogari të personit juridik.

(2) Nëse binarët industrialë ose vija hekurudhore industriale kryqëzohet me rrugë në vendbanim, shpenzimet e mirëmbajtjes së rrugës dhe garantimit të komunikacionit të papenguar dhe të sigurt, janë në llogari të pronarit dhe binarëve industrialë ose vijës hekurudhore industriale.

Neni 31

(1) Nëse vendkalimi zëvendësohet me urë mbi hekurudhë përkatësisht rrugë nën hekurudhë ose hiqet për shkak të riorientimit të trafikut rrugor, shpenzimet e ndryshimit të kryer për këtë në vijën hekurudhore ose në rrugë, nëse nuk janë marrë vesh ndryshe janë në llogari të:

1) udhëheqësit të infrastrukturës nëse ky ndryshim është kushtëzuar kryesisht për nevojat e komunikacionit hekurudhor;

2) personit juridik që udhëheq me rrugën, nëse ky ndryshim kryesisht është kushtëzuar për nevojat e trafikut rrugor; dhe

3) personi juridik i cili ekskluzivisht e shfrytëzon rrugën.

(2) Në rastet e të gjitha ndryshimeve të tjera lidhur me kryqëzimin, duke përfshirë adaptimin dhe përmirësimin e sigurisë, shpenzimet për ndryshimin e vijës hekurudhore dhe rrugës, janë në llogari të udhëheqësit të infrastrukturës, përkatësisht personit juridik, i cili udhëheq me rrugën në mënyrë të barabartë, për nevojat e komunikacionit hekurudhor dhe trafikut rrugor të cilët i kanë kushtëzuar këto ndryshime, nëse nuk janë marrë vesh ndryshe.

4. Mbrojtja e infrastrukturës hekurudhore

Neni 32

(1) Punët e mbrojtjes së vijave hekurudhore, objekteve, pajisjeve, stabilimenteve, mjeteve dhe punët e tjera të mbrojtjes, i kryen udhëheqësi i infrastrukturës.

(2) Si punë të mbrojtjes nga paragrafi (1) i këtij neni konsiderohen marrja e masave të nevojshme për pengimin e veprimeve të palejueshme dhe mënjanimi i pasojave nga veprimet e palejueshme të kryera në vijën hekurudhore, në trupin e vijës hekurudhore, brezin hekurudhor dhe të mbrojtjes, objektet, stabilimentet, pajisjes së brezit hekurudhor dhe të mbrojtjes e tjerë, si dhe ngritja e procedurës për kthimin e truallit të uzurpuar nga brezi hekurudhor në organin kompetent.

(3) Për punët e palejueshme që kryhen në trupin e vijës hekurudhore, brezin hekurudhor dhe të mbrojtjes, njoftohet Inspektorati shtetëror i transportit.

(4) Kryerësi i veprimeve të palejueshme me urdhër të inspektorit të infrastrukturës hekurudhore, obligohet që menjëherë t'i mënjanojë pasojat e veprimeve të palejueshme të kryera.

(5) Nëse pasojat nga veprimet e palejueshme nuk mënjanohen nga kryerësi, në llogari të kryerësit nga paragrafi (4) i këtij neni, i mënjanon udhëheqësi i infrastrukturës

(6) Mënyrën e kryerjes së punëve të mbrojtjes së infrastrukturës hekurudhore e përcakton ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

Neni 33

(1) Përçuesit telefonikë, telegrafikë dhe përçuesit e tjerë kabllovikë, përçuesit elektrik të tensionit të ulët, përkatësisht përçuesit për furnizim me rrymë, tubacionet e kanalizimit, ujësjellësit, nxehjes qendrore dhe pajisjet e tjera të ngjashme, mund të vendosen në brezin hekurudhor dhe mbrojtës me kërkesën e paraqitur nga personi fizik ose juridik, dhe vetëm në kushte dhe mënyrë të përcaktuara me pajtimin që e jep udhëheqësi i infrastrukturës.

(2) Shpenzimet nga paragrafi (1) i këtij neni janë në llogari të paraqitësit të kërkesës.

(3) Udhëheqësi i infrastrukturës mund të kërkojë nga pronari i instalimeve dhe pajisjeve nga paragrafi (1) i këtij neni, që t'i rirregullojë ose zhvendosë kur kjo është e nevojshme për përtëritjen ose rikonstruimin, riparimin e infrastrukturës hekurudhore ose për shkak të zbatimit të masave të mbrojtjes së infrastrukturës hekurudhore dhe komunikacionit hekurudhor.

(4) Shpenzimet për rirregullimin ose zhvendosjen e instalimeve i bart pronari i instalimeve.

(5) Udhëheqësi i infrastrukturës mund ta refuzojë kërkesën për dhënien e pëlqimit nga paragrafi 1 i këtij neni, nëse me vendosjen e tyre do të dëmtohet infrastruktura hekurudhore ose do të rrezikohet siguria e komunikacionit hekurudhor, nëse vendosja ndikon qenësisht në mirëmbajtjen e infrastrukturës hekurudhore ose do të pamundësojë rikonstruimin e saj.

Neni 34

Punët e mbrojtjes së vijave hekurudhore dhe objekteve të tyre, dhe të rregullsisë dhe sigurisë së komunikacionit ose aktivitetet e tjera të vijës hekurudhore, brezit hekurudhor dhe të sigurisë, mund të kryhen në pajtim me udhëheqësin e infrastrukturës.

Neni 35

(1) Në brezin mbrojtës të vijës hekurudhore mund të ndërtohen ndërtesa dhe objekte të tjera dhe të vendosen stabilimente dhe pajisje në bazë të lejes, në kushtet si vijon:

1) në vendbanime, terrene malore dhe moçalike, ose vende të tjera ku kushtet e terrenit këtë e kërkojnë, mund të lejohet hapja e xeheroreve, gurëthyesve, ndërtimi i objekteve për prodhimin e gëlqeres, tullave, ngritja e ndërtesave industriale, stabilimenteve dhe objekteve të ngjashme në brezin mbrojtës përskaj vijës hekurudhore, nëse trualli në të cilin gjenden këto stabilimente, gjendet në rajonin të cilin organi komunal e ka caktuar për ndërtimin e objekteve dhe stabilimenteve, për jo më afër se 50 metra duke llogaritur nga boshti i binarëve të skajshëm.

2) në vendbanime dhe në truallin nga pika 1 e këtij paragrafi, mund të lejohet ndërtimi i ndërtesave për banim, afariste, ndihmëse e të ngjashme, mihja e bunarëve, rezervuarëve, gropave septike e ngjashëm, vendosja e largpërçuesve elektrikë në brezin mbrojtës përskaj vijës hekurudhore, për jo më afër se 25 metra duke llogaritur nga boshti i binarëve të skajshëm.

3) në brezin hekurudhor dhe mbrojtës dhe në objektet e infrastrukturës hekurudhore, mund të vendosen mbishkrime dhe pano reklamimi, në largësi prej së paku 7 metra nga pika e skajshme e brezit hekurudhor, me leje paraprake nga udhëheqësi i infrastrukturës.

(2) Lejen nga paragrafi (1) i këtij neni e lëshon udhëheqësi i infrastrukturës.

(3) Shpenzimet për dhënien e pëlqimit nga neni 33 paragrafi (1) i këtij ligji dhe lejes nga paragrafi (2) i këtij neni, i bart paraqitësi i kërkesës.

(4) Dispozitat e këtij neni për ndërtimin e objekteve në brezin mbrojtës nuk kanë të bëjnë për vendbanimet me karakter qyteti, për të cilat ekzistojnë plane urbanistike ose projekt urbanistik sipas ligjit.

Neni 36

(1) Udhëheqësi i infrastrukturës obligohet që në vendet e shembjes, në vendet me të reshura të mëdha, vendet e ekspozuara nga erozioni i lumit dhe në vendet e ekspozuara nga erërat e fuqishme, në të cilat mund të vijë te pengimi ose rrezikimi i komunikacionit hekurudhor, pavarësisht ose bashkë me personin tjetër juridik, me kohë t'i marrin masat e nevojshme të mbrojtjes teknike dhe fizike të vijave hekurudhore dhe të objekteve të hekurudhës nga fatkeqësitë elementare për garantimin e qarkullimit të sigurt të komunikacionit hekurudhor.

(2) Udhëheqësi i infrastrukturës në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, pa leje mund të vendosë dhe mirëmbajë pajisje mbrojtëse të përkohshme dhe përkohësisht të vendosë material dhe mjete të tjera në brezin mbrojtës hekurudhor, nëse kjo është e nevojshme për marrjen e masave për garantimin e qarkullimit të sigurt të komunikacionit hekurudhor, përkatësisht për vendosjen e komunikacionit hekurudhor.

(3) Kur do të mbarojnë shkaqet nga paragrafi (1) i këtij neni, udhëheqësi i infrastrukturës obligohet që nga brezi mbrojtës hekurudhor t'i mënjanojë pajisjet mbrojtëse të përkohshme, materialin dhe mjetet e tjera që i kanë lënë gjatë marrjes së masave për garantimin e komunikacionit të sigurt, përkatësisht vendosjen e komunikacionit hekurudhor, ta vendosë gjendjen e mëparshme dhe të paguajë kompensim për shfrytëzimin e truallit.

Neni 37

(1) Në vendet ku vija hekurudhore kalon nëpër male ose përskaj maleve, përkatësisht truallit të mbjellë me kultura bujqësore të cilat digjen lehtë, udhëheqësi i malit ose truallit obligohet që të marrë masat e përcaktuara për mbrojtje nga zjarri të brezit të vijës hekurudhore, si dhe masa për mbrojtje nga zjarri të makinave hekurudhore.

(2) Shfrytëzuesit, përkatësisht pronarët e maleve dhe truallit nga paragrafi (1) i këtij neni, obligohen që në brezin me gjerësi prej 10 metrash në male t'i mënjanojnë drunjtë e thatë, kaçubat dhe gjethet, e në brezin në gjerësi prej 5 metrash në truallin tjetër me kohë t'i mënjanojnë bimët e thata që digjen dhe të marrin masa të tjera për mbrojtje nga zjarri.

Neni 38

Gjatë pastrimit të borës nga urat mbi hekurudhë mbi vijat hekurudhore të elektrifikuara, doemos duhet të sigurohet mbrojtja mekanike nga shembja e borës në rrjetin kontaktues.

Neni 39

(1) Në brezin hekurudhor mund të ndërtohen vetëm objektet dhe stabilimentet që shërbejnë për infrastrukturën hekurudhore.

(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni në brezin hekurudhor mundet me pëlqimin paraprak të udhëheqësi i infrastrukturës të ndërtohen objekte dhe stabilimente të personave të tjerë juridikë që shërbejnë për ngarkimin dhe shkarkimin e mallrave për transport në komunikacionin hekurudhor.

(3) Udhëheqësi i infrastrukturës mban evidencë për: gjendjet e vijave hekurudhore, karakteristikat gjeometrike të hekurudhës dhe brezit hekurudhor, kadastrit të truallit, karakteristika e terrenit me interes për mbrojtjen e hekurudhës, instalimet në dhe brenda trupit të hekurudhës dhe brezit hekurudhor, pajisjen e hekurudhës dhe brezit hekurudhor, pajisjen e hekurudhës me sinjalizimin e komunikacionit, aparatet telekomunikuese, rrjetin kontaktues, rrethojat mbrojtëse, vendkalimet dhe të dhëna të tjera, si dhe për ndryshimin e këtyre të dhënave.

(4) Mënyrën e mbajtjes së evidencës dhe shfrytëzimit të të dhënave nga paragrafi (3) i këtij neni, me akt i përcakton ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve.

5. Hekurudha industriale dhe binarët industrial

Neni 40

(1) Dispozitat e këtij ligji për ndërtimin, rikonstruimin, riparimin, mirëmbajtjen dhe mbrojtjen e infrastrukturës hekurudhore, kanë të bëjnë edhe me hekurudhën industriale dhe binarët industrialë.

(2) Binarët e hekurudhës industriale ose binarët industrialë mund të kyçen në infrastrukturën hekurudhore.

(3) Personi fizik dhe juridik mund të ketë binarë industrialë të kyçur në infrastrukturën hekurudhore, si dhe binarë industrialë, stabilimente, aparate dhe objekte në ato binarë, automjete hekurudhore dhe mjete të tjera të ndërtuara me normative dhe standarde të veçanta.

(4) Kyçja në hekurudhën industriale nga paragrafi (2) i këtij neni dhe binarët industrialë nga paragrafi (3) i këtij neni, rregullohet me marrëveshje ndërmjet udhëheqësit të infrastrukturës dhe ndërmarrjes, personit fizik dhe juridik hekurudha industriale e të cilit, përkatësisht binarët industrial janë kyçur.

(5) Personi fizik ose juridik pronar i binarëve industrialë, obligohet që të miratojë aktin për kushtet e ndërtimit, rikonstruimit, riparimit, mirëmbajtjes dhe mbrojtjes së binarëve industrialë, automjeteve hekurudhore dhe mjeteve të tjera të ndërtuara me normative dhe standarde të veçanta, si dhe për organizimin dhe rregullimin e komunikacionit hekurudhor të binarëve industrialë, me lejen e siguruar paraprakisht nga Ministria e Transportit dhe Ndërlidhjeve.

6. Qasja në infrastrukturën hekurudhore

Neni 41

(1) Transportuesi që ka leje për transport publik dhe aktvendim për siguri, mund të kryejë shërbime në transportin publik të infrastrukturës hekurudhore, me kusht që t'i sigurohet qasja në të.

(2) Qasjen në infrastrukturën hekurudhore të transportuesve që i plotësojnë kushtet e përcaktuara me këtë ligj, e lejon udhëheqësi i infrastrukturës.

(3) Për qasjen në infrastrukturën hekurudhore, transportuesit lidhin marrëveshje me udhëheqësin e infrastrukturës.

(4) Marrëveshja për qasje në infrastrukturën hekurudhore doemos duhet të jetë jodiskriminuese dhe në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

(5) Me marrëveshjen për qasje në infrastrukturën hekurudhore nga paragrafi (3) i këtij neni rregullohen të drejtat dhe obligimet e ndërsjella, ndërmjet transportuesve dhe udhëheqësit të infrastrukturës në raport me kapacitetet e ndara të infrastrukturës, lartësia e kompensimit për shfrytëzimin e infrastrukturës hekurudhore, kohëzgjatjen e marrëveshjes dhe mundësitë për vazhdimin e saj, si dhe çështje të tjera lidhur me sigurinë e transportit dhe mbrojtjes së ambientit.

7. Kompensimi për shfrytëzimin e infrastrukturës hekurudhore

Neni 42

(1) Për shfrytëzimin e infrastrukturës hekurudhore transportuesi paguan kompensim. Lartësinë e kompensimit e cakton dhe arkëton udhëheqësi i infrastrukturës.

(2) Për lartësinë e kompensimit nga paragrafi (1) i këtij neni, pajtim jep Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e ministrit të Transportit dhe Ndërlidhjeve.

(3) Mjetet nga arkëtimi i kompensimit janë të hyra të udhëheqësit të infrastrukturës.

(4) Kriteret për caktimin e lartësisë së kompensimit për shfrytëzimin e infrastrukturës hekurudhore, doemos duhet të jenë të njëjta dhe jodiskriminuese për të gjithë transportuesit.

(5) Udhëheqësi i infrastrukturës me marrëveshje me udhëheqësit e infrastrukturës së shteteve të tjera, mund të përcaktojë kornizën e përbashkët për caktimin e kompensimit, duke e respektuar pavarësinë e udhëheqjes me infrastrukturën nga udhëheqësi.

(6) Lartësia e kompensimit për shfrytëzimin e infrastrukturës përcaktohet në bazë të kilometrave të realizuara të trenit, përbërjes së trenit, masës dhe shpejtësisë së trenit, ngarkesës boshtore, kohës së shfrytëzimit të infrastrukturës dhe kërkesave të tjera të veçanta.

(7) Udhëheqësi i infrastrukturës obligohet që gjatë caktimit të kompensimit për shfrytëzimin e infrastrukturës të zbatojë mënyrën e atillë të llogaritjes, me të cilën bartësve të ndryshëm të lejeve të cilët kryejnë shërbime të llojit të njëjtë, t'u sigurojë kompensim të njëjtë dhe jodiskriminues.

8. Përndarja e kapaciteteve infrastrukturore

Neni 43

(1) Kërkesë për ndarjen e kapacitetit infrastrukturor mund të parashtrojnë transportuesit dhe grupimet ndërkombëtare (në tekstin e mëtejmë: "Parashtruesit e kërkesës").

(2) Kushtet të cilat doemos duhet t'i përmbushin parashtruesit e kërkesës për ndarjen e kapacitetit infrastrukturor, i përcakton drejtuesi i infrastrukturës dhe të njëjtat doemos të jenë në mënyrë përkatëse, të caktuara në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese.

(3) Me kushtet nga paragrafi (2) i këtij neni, duhet të realizohen hyrjet e pritura nga shfrytëzimi i kapaciteteve infrastrukturore.

(4) Kushtet nga paragrafi (2) i këtij neni përcaktohen në shpallje në rrjetin të cilin e boton drejtuesi i infrastrukturës si pjesë e parimeve për përndarjen e kapaciteteve infrastrukturore.

(5) Përndarjen e kapaciteteve infrastrukturore e bën drejtuesi i infrastrukturës, duke e patur parasysh llojin dhe vëllimin e transportit, shfrytëzimin e infrastrukturës hekurudhore, aftësitë financiare dhe afariste të transportuesit, shërbimet plotësuese të cilat i jep drejtuesi në lidhje me kryerjen e transportit të kapacitetit infrastrukturor, si edhe veprimtarinë me interes publik në transportimin publik.

(6) Kapacitetin infrastrukturor të përndarë, transportuesi nuk guxon t'ia transferojë transportuesit tjetër.

(7) Me kapacitetet infrastrukturore nuk guxon të bëhet tregti.

(8) E drejta e shfrytëzimit të kapaciteteve infrastrukturore në lloj të traseve të trenit, u lejohet parashtruesve të kërkesës, sipas rregullës njëherë në vit edhe atë në periudhën e vlefshmërisë të një itinerari. Në rast të kërkesave të jashtëzakonshme të transportuesit për ndarjen e kapacitetit në kohën e vlefshmërisë së itinerarit (ad hoc), drejtuesi i infrastrukturës mund t'i përmbushë kërkesat e atilla me kusht të disponojë me kapacitete të lira të mjaftueshme, sipas parimit "i arrituri i parë - i pari i shfrytëzuar".

(9) Drejtuesi i infrastrukturës dhe parashtruesit e kërkesës mund të lidhin marrëveshje kornizë për shfrytëzimin e kapaciteteve të infrastrukturës hekurudhore përkatëse edhe në afat më të gjatë se periudha e vlefshmërisë së një itinerari, me kusht që marrëveshja e atillë paraprakisht nuk e përjashton shfrytëzimin e infrastrukturës përkatëse nga ana e parashtruesve të tjerë të kërkesës edhe për shërbime të tjera.

(10) Drejtuesi i infrastrukturës me drejtues të tjerë të infrastrukturës mes vete mund të merren vesh dhe të përcaktojnë kornizë dhe procedurë për përndarjen e kapaciteteve të infrastrukturës, njëkohësisht duke e respektuar pavarësinë e drejtimit të infrastrukturës nga ana e drejtuesit të infrastrukturës.

(11) Gjatë përndarjes së kapaciteteve infrastrukturore në më shumë se një rrjet, drejtuesi i infrastrukturës doemos duhet të bashkëpunojë me drejtuesit e infrastrukturës të shteteve të tjera që të mundësohet pjesëmarrja dhe përndarja e barabartë e kapaciteteve infrastrukturore, për shkak të organizimit të traseve ndërkombëtare të trenave.

(12) Parashtruesit e kërkesave mund të parashtrojnë kërkesë për përndarjen e kapaciteteve infrastrukturore të cilat kalojnë nëpër më shumë se një rrjet hekurudhor.

(13) Kërkesa nga paragrafi (12) i këtij neni i parashtrohet njërit nga drejtuesit e infrastrukturës, i cili në emër të parashtruesit të kërkesës është i autorizuar t'i kërkojë kapacitetet e infrastrukturës nga drejtuesit e tjerë të infrastrukturës me të cilët ka të bëjë kërkesa.

9. Shpallja e rrjetit

Neni 44

(1) Drejtuesi i infrastrukturës miraton dhe publikon shpallje të rrjetit në WEB faqen pa kompensim.

(2) Shpallja e rrjetit botohet publikisht në web-faqe ose në më së paku dy gazeta më së voni katër muaj para afatit të fundit për parashtrimin e kërkesës për përndarjen e kapaciteteve infrastrukturore, të përcaktuar nga drejtuesi i infrastrukturës.

(3) Përmbajtja e domosdoshme e çdo shpalljeje të rrjetit përbëhet nga pasqyra e infrastrukturës hekurudhore, e cila është në dispozicion të transportuesve, informata për kushtet e qasjes në infrastrukturën hekurudhore në fjalë dhe përndarja e kapaciteteve, parimet e përcaktimit të kompensimit për shfrytëzimin e infrastrukturës hekurudhore, si edhe rregullat e përparësisë në rast të mbingarkimit të infrastrukturës hekurudhore.

(4) Shpallja e rrjetit doemos duhet të plotësohet rregullisht me të dhëna të reja, ndërsa sipas nevojës mund edhe të ndryshohet. Çdo ndryshim dhe plotësim i shpalljes së rrjetit botohet në web faqen e udhëheqësit të infrastrukturës ose së paku në dy gazeta të përditshme.

10. Procedura e harmonizimit të përndarjes së kapaciteteve infrastrukturore

Neni 45

(1) Gjatë përndarjes së kapaciteteve infrastrukturore, drejtuesi i infrastrukturës është i obliguar që, nëse për këtë ekziston mundësi, t'i përmbushë të gjitha kërkesat për kapacitetet infrastrukturore, duke i përfshirë edhe drejtimet hekurudhore të cilat nuk kalojnë vetëm nëpër një rrjet hekurudhor.

(2) Në rast të mbingarkimit të infrastrukturës, drejtuesi i infrastrukturës në procedurën e përndarjes së kapaciteteve dhe harmonizimeve me itinerarin, në bazë të analizës të kapaciteteve, mund t'i përcaktojë përparësitë gjatë përndarjes. Drejtuesi i infrastrukturës, me propozimin e itinerarit është i obliguar t'i njoftojë të gjithë transportuesit e interesuar dhe nga ata të kërkojë të prononcohen me shkrim për propozimin.

(3) Afati për prononcimin për propozimin e itinerarit, nuk mund të jetë më i gjatë se një muaj nga dita e dërgimit. Gjatë harmonizimit të propozim itinerarit me kërkesat e transportuesve të interesuar, drejtuesi i infrastrukturës ka të drejtë të propozojë kapacitet tjetër infrastrukturor, të ndryshëm nga i kërkuari.

11. Itinerari

Neni 46

(1) Transportimi i udhëtarëve dhe mallrave bëhet në përputhje me itinerarin paraprakisht të përcaktuar nga drejtuesi i infrastrukturës.

(2) Itinerari për transportin publik të udhëtarëve dhe ndryshimet e tij, shpallen në mjetet e informimit publik ose në mënyrë tjetër para hyrjes së tij në fuqi.

(3) Transportuesit të cilët bëjnë transportim publik, janë të obliguar t'i përmbahen itinerarit të shpallur që është në fuqi, përveç në rastet e ndryshimeve të komunikacionit, të cilat kanë ndodhur për shkak të fatkeqësive elementare dhe fatkeqësive hekurudhore, me ç'rast i është shkaktuar dëmtim më i madh strukturës hekurudhore.

12. Trupi rregullues

Neni 47

Për sigurimin e kryerjes së hapur dhe jodiskriminuese të veprimtarive në transportin hekurudhor, të cilat kryhen si shërbime në transportin publik, me ligj të posaçëm do të themelohet Agjencia për komunikacion dhe transport hekurudhor, si trup rregullues.

13. Planifikimi i ndërtimit, rikonstruktimit, modernizimit, riparimit dhe mirëmbajtjes së infrastrukturës hekurudhore

Neni 48

(1) Planet për ndërtimin e hekurudhës së re, si edhe rikonstruktimi, modernizimi, riparimi dhe mirëmbajtja e infrastrukturës hekurudhore ekzistuese, përpilohen me

program nacional lëvizës dhe dinamik për infrastrukturën hekurudhore, i cili miratohet për periudhë pesëvjeçare (në tekstin e mëtejmë: programi nacional).

(2) Planin nacional nga paragrafi (1) i këtij neni e miraton Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, pas miratimit të Strategjisë fiskale të Republikës së Maqedonisë.

(3) Programin nacional nga paragrafi (1) i këtij neni, me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, e revidon çdo vit Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, me përjashtimin e vitit të kaluar dhe shtimin e një viti më tepër.

(4) Me programin nacional përcaktohen detyrat më të rëndësishme për ndërtimin, rikonstruktimin, modernizimin, riparimin dhe mirëmbajtjen e infrastrukturës hekurudhore, madhësisë së saj, dinamikës së realizimit të përparësive si edhe lartësia dhe burimet e mjeteve financiare të nevojshme për realizimin e detyrave.

(5) Mbi përcaktimin e lartësisë së financimit buxhetor të planeve nga paragrafi (1) i këtij neni, zbatohen në mënyrë përkatëse rregullat të cilat kanë të bëjnë me përpilimin e Buxhetit vjetor të Republikës së Maqedonisë.

(6) Në bazë të programit nacional të miratuar nga paragrafi (1) i këtij neni, drejtuesi i infrastrukturës, me pëlqim të ministrit të Transportit dhe Ndërlidhjeve, përpilon plan vjetor për ndërtimin, rikonstruktimin, modernizimin, riparimin dhe mirëmbajtjen e infrastrukturës hekurudhore, përpilimi i të cilit doemos duhet të jetë i harmonizuar në kohë me afatet për përpilimin dhe miratimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë.

(7) Për realizimin e planit vjetor nga paragrafi (6) i këtij neni, ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve, në bazë të raportit të drejtuesit të infrastrukturës, paraqet raport në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

14. Koncesioni

Neni 49

(1) Koncesion mund të jepet për:

1) ndërtimin e infrastrukturës hekurudhore të re;

2) drejtimin e një pjese ose të tërë infrastrukturës hekurudhore ekzistuese, në përputhje me këtë ligj;

(2)Koncesioni për drejtimin e një pjese të infrastrukturës hekurudhore ekzistuese, jepet me propozim të ministrit të Transportit dhe Ndërlidhjeve, ose me propozimin e drejtuesit të infrastrukturës, të miratuar nga ministri i Transportit dhe Ndërlidhjeve atëherë kur ky koncesion është ekonomikisht i arsyetuar.

(3)Koncesioni mund t'i lëshohet personit juridik dhe fizik të vendit dhe të huaj (koncesionar), të cilët kanë kapital dhe që disponojnë me potencial të kuadrove dhe pajisje për realizimin e suksesshëm të punëve të cilat janë lëndë e koncesionit.

(4) Për dhënien e koncesionit nga paragrafi (1) pika 2 e këtij neni, parashtruesi i kërkesës për koncesion doemos duhet të ketë leje për drejtimin e infrastrukturës hekurudhore dhe vendim për siguri.

(5) Vendimin për dhënien e koncesionit nga paragrafi (1) i këtij neni, e merr Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

(6) Dhënia e koncesionit bëhet në përputhje me këtë ligj dhe me Ligjin për koncesionet.

(7) Për koncesionin e dhënë paguhet kompensim në lartësinë dhe në mënyrën e përcaktuar në përputhje me Ligjin për koncesionet.

Neni 50

(1) Koncesioni për ndërtimin e infrastrukturës hekurudhore të re, jepet për afat i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 50 vjet prej ditës së dhënies së koncesionit.

(2) Koncesioni për drejtimin e një pjese të infrastrukturës ekzistuese, jepet për afat i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 20 vjet prej ditës së dhënies së koncesionit.

Neni 51

(1) Të drejtat dhe obligimet e ndërsjella të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë dhe të koncesionarëve, rregullohen me marrëveshjen për koncesion.

(2) Me marrëveshjen nga paragrafi (1) i këtij neni, përveç tjerash, përcaktohen edhe kushtet nën të cilat shfrytëzohet koncesioni, mënyra e pagimit dhe lartësia e kompensimit.

Neni 52

Koncesionari është i obliguar që vijën hekurudhore ose objektin në hekurudhë t'i projektojë, ndërtojë dhe japë në përdorim, respektivisht t'i shfrytëzojë në përputhje me rregullat, normativat dhe standardet për llojin e këtillë të objekteve në Republikën e Maqedonisë.

Neni 53

Të drejtat dhe obligimet e përcaktuara me këtë ligj dhe rregullat e nxjerra në bazë të këtij ligji në aspekt të mirëmbajtjes, mbrojtjes dhe mbikëqyrjes së infrastrukturës hekurudhore dhe zbatimit të masave për sigurinë e komunikacionit hekurudhor, vlejnë edhe për koncesionarin.

Neni 54

Koncesioni pushon të vlejë në mënyrën dhe nën kushtet e parapara në Ligjin për koncesionet dhe në raste të tjera të parapara me marrëveshjen për koncesion.

15. Heqja e statusit e së mirës me interes të përgjithshëm për Republikën

Neni 55

(1) Në pjesën e infrastrukturës hekurudhore për të cilën nuk ekziston interes i përgjithshëm dhe interes për shfrytëzuesit e shërbimeve të transportit publik, ose në të cilën përgjithmonë ka pushuar transporti publik, mund t'i hiqet statusi i të mirës me interes të përgjithshëm për Republikën.

(2) Vendim për pushimin e përhershëm të transportit publik dhe heqjen e statusit të së mirës me interes të përgjithshëm nga paragrafi (1) i këtij neni, me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, merr Kuvendi i Republikës së Maqedonisë.

(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, pjesën e infrastrukturës hekurudhore, të cilës i është hequr statusi i të mirës me interes të përgjithshëm nga paragrafi (1) i këtij neni, mund t'ia transferojë shfrytëzuesit tjetër ose ta autorizojë drejtuesin e infrastrukturës për ndërmarrjen e punëve juridike për statusin dhe qëllimin e tij të mëtutjeshëm nën kushtet e përcaktuara me vendimin nga paragrafi (2) i këtij neni.

16. Financimi i infrastrukturës hekurudhore

Neni 56

(1) Financimi i infrastrukturës hekurudhore bëhet në pajtim me planin vjetor nga nenin 48 paragrafi (6) të këtij ligji.

(2) Mjetet për financimin e ndërtimit të infrastrukturës hekurudhore sigurohen nga:

1) mjetet nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë për vitin në vijim;

2) kreditë dhe huat, dhe

3) burime të tjera.

(3) Mjetet për financimin e rikonstruktimit, riparimit, mirëmbajtjes dhe mbrojtjes së infrastrukturës hekurudhore sigurohen nga:

1) kompensimi për shfrytëzimin e infrastrukturës hekurudhore;

2) mjetet e siguruara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë, në shumë prej së paku 0,3% nga hyrjet e planifikuara tatimore në Buxhetin Qendror të Republikës së Maqedonisë për vitin në vijim;

3) buxhetet e njësive të pushtetit lokal për financimin e shërbimeve me interes publik në infrastrukturën hekurudhore.

4) një pjesë e investimeve të personave të vendit dhe të huaj, dhe

5) mjete nga burime të tjera.

(4) Destinimi i mjeteve dhe mënyra e shfrytëzimit të tyre përcaktohen me planin vjetor nga neni 48, paragrafi (6) i këtij ligji.

V. SHËRBIME ME INTERES PUBLIK NË TRANSPORTIN HEKURUDHOR TË UDHËTARËVE

Neni 57

(1) Me qëllim që të realizohet interesi publik, në transportin hekurudhor të udhëtarëve në Republikën e Maqedonisë ku hyrjet e realizuara nga shërbimet transportuese nuk mund t'i mbulojnë shpenzimet, si edhe që të zmadhohet aftësia e transportuesve në transportin hekurudhor të udhëtarëve që të jenë konkurrent me llojet e tjera të transportit, Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozim të ministrit të Transportit dhe Ndërlidhjeve, do t'i përcaktojë shërbimet e atilla.

(2) Për realizimin e interesit publik nga paragrafi (1) i këtij neni, në rajonin e njësive të vetadministrimit lokal, këshillat e njësive të vetadministrimit lokal mund t'i përcaktojë shërbimet e atilla, për çka e lajmërojnë Ministrinë e Transportit dhe Ndërlidhjeve.

(3)Sigurimi i mjeteve për destinimin nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, do të realizohet nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe/ose nga buxhetet e njësive të vetadministrimit lokal sipas kritereve si vijojnë:

- ekzistimi i interesit publik;
- qasje e llojit tjetër të komunikacionit;
- politika e shtetit në raport me çmimin e biletave për transportin hekurudhor të pasagjerëve, dhe
- investime në sigurinë e komunikacionit hekurudhor.

Neni 58

(1) Ministria e Transportit dhe e Ndërlidhjeve, përmes konkursit publik në përputhje me Ligjin për furnizime publike, e zgjedh transportuesin i cili do t'i kryejë shërbimet nga neni 57 të këtij ligji.

(2) Transportuesi i zgjedhur lidh marrëveshje me Qeverinë e Republikës së Maqedonisë ose me kryetarët e komunave përkatësisht me kryetarin e Qytetit të Shkupit për një periudhë prej më së paku pesë vitesh. Marrëveshja transportuesit të zgjedhur do t'i sigurojë kompensim mbi bazë të përllogaritjeve të përcaktuara me marrëveshjen.

Neni 59

Mjetet për kompensim të një pjese të shpenzimeve të transportuesve, nga neni 58 të këtij ligji, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë, përkatësisht nga Buxheti i njësisë së vetadministrimit lokal.

VI. DETYRIMET E KËSHILLIT GREVIST DHE TË PUNONJËSVE GJATË KOHËS SË GREVËS

Neni 60

(1) Në personin juridik i cili kryen transport publik dhe në personin juridik udhëheqës i infrastrukturës, gjatë kohës së grevës, këshilli grevist dhe punonjësit që marrin pjesë në grevë, detyrimisht duhet të sigurojnë nivel të domosdoshëm të procesit të punës me të cilin nuk do të rrezikohet jeta, shëndeti, siguria sociale dhe ekonomike e qytetarëve dhe kryerje të domosdoshme të veprimtarive ekonomike dhe veprimtarive të tjera në Republikën e Maqedonisë, përkatësisht gjatë kohës së grevës domosdo duhet të jenë në qarkullim trenat vijues të cilët:

- transportojnë kafshë
- transportojnë produkte të freskëta;
- transportojnë materie dhe lëndë të rrezikshme;
- qarkullojnë në komunikacionin ndërkombëtar;
- transportojnë lëndë të para, pjesë ndërrimi dhe karburante të cilat janë të domosdoshme për ecurinë e veprimtarive ekonomike dhe veprimtarive të tjera të vendit, dhe
- transportojnë udhëtarë në komunikacionin lokal rrugor në të gjitha relacionet edhe atë një çift trenash.

(2) Këshilli grevist dhe personi udhëheqës i drejtuesit të infrastrukturës dhe personi udhëheqës i transportuesit i përcaktojnë punonjësit të cilët do t'i kryejnë punët nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Mossigurimi i nivelit të domosdoshëm të procesit të punës sipas këtij neni, paraqet shkelje të rëndë të obligimit ndaj punës.

VII. MBIKËQYRJA

Neni 61

Mbikëqyrje mbi ligjshmërinë e punës së drejtuesit të infrastrukturës e të transportuesve dhe subjekteve të tjera juridike të cilat ushtrojnë komunikacion hekurudhor bën Ministria e Transportit dhe e Ndërlidhjeve.

Neni 62

Mbikëqyrje inspektimi mbi aplikimin e dispozitave të këtij ligji dhe rregullave që kanë të bëjnë me komunikacionin hekurudhor, ushtron Inspektorati Shtetëror për Transport (në tekstin në vijim : Inspektorati).

Neni 63

(1) Mbikëqyrje inspektimi ushtrohet përmes inspektorëve për:

- infrastrukturë hekurudhore;
- tërheqje të trenave dhe mjeteve të trenave;
- komunikacion dhe transport hekurudhor;
- instalimet e shenjave sinjalizuese-për sigurim, instalimeve telefonike-telegrafike dhe elektroteknike;

(2) Inspektor i infrastrukturës hekurudhore mund të emërohet person me përgatitje të lartë profesionale, inxhinier i diplomuar i ndërtimtarisë-dega e komunikacionit, me më së paku tri vjet përvojë pune në profesion.

(3) Inspektor i tërheqjes së trenave dhe mjeteve të trenave mund të emërohet person me përgatitje të lartë profesionale, inxhinier i diplomuar i elektroteknikës ose inxhinier i makinerisë, me më së paku tri vjet përvojë pune në profesion.

(4) Inspektor i komunikacionit dhe i transportit hekurudhor mund të emërohet person me përgatitje të lartë profesionale, inxhinier i diplomuar i komunikacionit – dega e komunikacionit dhe transportit hekurudhor, me më së paku tri vjet përvojë pune në profesion.

(5) Inspektor i instalimeve të shenjave sinjalizuese për sigurim, instalimeve telefonike – telegrafike dhe elektroteknike, mund të emërohet person me përgatitje të lartë profesionale, inxhinier i diplomuar i elektroteknikës, me më së paku tri vjet përvojë pune në profesion.

Neni 64

(1) Inspektori është i autorizuar që:

1) të urdhërojë shmangie të përkohshme të mangësive teknike dhe mangësive të tjera, përkatësisht përjashtim të përkohshëm të mjeteve nga komunikacioni hekurudhor nëse ekziston rreziku që me përdorimin e tyre të rrezikohet siguria e komunikacionit hekurudhor;

2) përkohësisht ta largojë nga vendi i punës punonjësin e hekurudhës i cili drejtpërsëdrejti merr pjesë në ushtrimin e komunikacionit, në rast se nuk i përmbush kushtet e përcaktuara shëndetësore dhe kushtet profesionale për kryerje në mënyrë të pavarur të detyrave në vendin e punës ose nëse në vendin e punës gjendet kohë më të gjatë nga orari i përcaktuar i punës;

3) të urdhërojë shmangien e parregullsive gjatë ushtrimit të komunikacionit hekurudhor dhe ushtrimi i këtij komunikacioni të harmonizohet me rregullat, kurse sipas nevojës ta përcaktojë mënyrën e shmangies së parregullsive të verifikuara;

4) të urdhërojë ndërprerjen e punimeve të cilat realizohen në vijën hekurudhore dhe në brezin e sigurisë së vijës hekurudhore në rast se verifikohet se ekziston rrezik që me ato punime të rrezikohet siguria e komunikacionit;

5) të urdhërojë ndërprerjen e punimeve të cilat realizohen në brezin e sigurisë së vijës hekurudhore nëse ato realizohen pa leje ndërtimi;

6) ta kontrollojë dokumentacionin teknik në lidhje me ndërtimin, rikonstruksionin, riparimin dhe mirëmbajtjen e vijës hekurudhore;

7) t'i kontrollojë punimet e ndërtimit, rikonstruksionit, riparimit, mirëmbajtjes dhe mbrojtjes së vijës hekurudhore dhe të objekteve në vijat hekurudhore;

8) të urdhërojë rrënimin e objekteve apo të një pjese që ndërtohet në brezin e sigurisë, në kundërshtim me këtë ligj;

9) ta verifikojë përmbushjen e kushteve për menaxhim me infrastrukturën hekurudhore;

10) ta verifikojë përmbushjen e kushteve për transportin e pasagjerëve dhe mallit në komunikacionin hekurudhor;

11) ta verifikojë përmbushjen e transportit të pasagjerëve dhe mallit në komunikacionin hekurudhor në mënyrë dhe nën kushte të parapara me këtë ligj dhe rregulla me të cilat rregullohet siguria në komunikacionin hekurudhor; dhe

12) të verifikojë nëse në mënyrë të drejtë dhe rregullisht zbatohet itinerari i përcaktuar dhe i shpallur në komunikacionin hekurudhor.

(2) Nëse vija hekurudhore nuk është në gjendje të atillë që të mund të kryhet komunikacion i sigurt, inspektori do të urdhërojë që menjëherë të ndërmerren masa për ta siguruar komunikacionin, kurse sipas nevojës përkohësisht mund ta ndërpresë komunikacionin në atë vijë hekurudhore, përkatësisht në segmentin e rrezikuar të vijës hekurudhore.

Neni 65

Personat juridikë dhe fizikë të cilët në vijën hekurudhore ose në afërsi të drejtpërdrejtë të vijës hekurudhore kryejnë apo realizojnë punime, duhet detyrimisht inspektorit t'ia mundësojnë ushtrimin e inspektimit, t'i japin sqarime të nevojshme dhe t'ia vënë në shqyrtim dokumentacionin e nevojshëm teknik.

Neni 66

(1) Inspektori, punët e inspektimit i ushtron në mënyrë të pavarur dhe merr vendim në kuadër të autorizimeve të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Kundër vendimit të inspektorit, brenda afatit prej tetë ditësh nga dita e pranimit të vendimit, mund të ngrihet ankesë deri te ministri i Transportit dhe i Ndërlidhjeve.

(3) Ankesa nga paragrafi (2) i këtij neni, nuk e shtyn përmbarimin e vendimit, nëse këtë e kërkon urgjenca e masave të përcaktuara në vendimin.

Neni 67

(1) Inspektori ka legjitimacion zyrtar.

(2) Mënyrën e lëshimit dhe heqjes së legjitimacionit zyrtar, formën, përmbajtjen, formularin dhe emblemën e legjitimacionit zyrtar, i përcakton ministri i Transportit dhe i Ndërlidhjeve.

(3) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori është i obliguar ta tregojë legjitimacionin zyrtar.

Neni 68

Drejtuesi i infrastrukturës dhe i transportuesve janë të obliguar që Inspektoratit, me kërkesë të tij, t'i paraqesin raport për situatën në vijat hekurudhore dhe për mjetet e hekurudhës.

VIII. DISPOZITA NDËSHKUESE

Neni 69

(1) Me dënim me para, prej 100 000 denarë deri më 300 000 denarë, do të dënohet për kundërvajtje personi juridik nëse:

1) bën transport publik të pasagjerëve dhe mallit pa leje transporti (neni 6);

2) bën transport publik të pasagjerëve dhe mallit pa vendim për siguri (neni 12);

3) bën transport për nevoja vetjake pa vendim për siguri (neni 13);

4) projekton, ndërton, rikonstrukton, riparon, pajis dhe mirëmban infrastrukturë hekurudhore e cila nuk iu përgjigjet nevojave të sigurisë së komunikacionit dhe mbrojtjes së ambientit jetësor dhe natyrës (neni 18 paragrafi (3);

5) në brezin e binarëve dhe në brezin e sigurisë vendos tuba ujësjellësi dhe kanalizimi, vija telefonike dhe telegrafike, pa pëlqim për realizimin e këtyre punëve (neni 33 paragrafi (1); dhe

6) bën tregti me kapacitete infrastrukturore (neni 43 paragrafi (7);

(2) Me dënim me para, prej 30 000 denarë deri më 50 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni, personi përgjegjës te personi juridik.

(3) Me dënim me para prej 10 000 denarë deri më 30 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje nga paragrafi (1), pikat 4, 5 dhe 6 të këtij neni, personi fizik.

Neni 70

(1) Me dënim me para, prej 30 000 denarë deri më 100 000 denarë, do të dënohet për kundërvajtje personi juridik nëse:

1) brenda afatit të përcaktuar nga Agjencia, i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 6 muaj, nuk evitohen mangësitë (neni 8 paragrafi (1));

2) brenda afatit të përcaktuar nuk i paraqet ndryshimet statusore, ndryshimin e fakteve dhe rrethanave me rëndësi për kryerjen e veprimtarisë (neni 10 paragrafi (1));

3) në komunikacion lëshon vijë hekurudhore dhe instalim, objekt dhe zyrë në vijën hekurudhore pa vendim për përdorim (neni 22 paragrafi (3));

4) bën kryqëzimin e vijave hekurudhore dhe kryqëzimin e vijës hekurudhore me vijë tjetër hekurudhore (hekurudhë industriale, binarë industrial, vijë tramvaji dhe ngjashëm), në kundërshtim me nenin 23 të këtij ligji;

5) bën punë riparimi të vijës hekurudhore pa dokumentacion teknik dhe pa pëlqim për dokumentacionin teknik (neni 26 paragrafët (1) dhe (2));

6) nuk e organizon dhe nëse në mënyrë permanente nuk e bën kontrollin e gjendjes dhe mirëmbajtjes së vijave hekurudhore, instalimeve, objekteve, zyrave dhe pajisjeve në këto instalime (neni 27 paragrafi (1));

7) nuk kryen punë për sigurimin e vijës hekurudhore, objekteve, zyrave, instalimeve dhe pajisjes, (neni 32 paragrafët (1) dhe (2)); dhe

8) nuk ndërmerr masa të nevojshme për sigurimin teknik dhe fizik të vijës hekurudhore dhe të objekteve në vijën hekurudhore (neni 36 paragrafi (1));

9) uk i përmbahet itinerarit të përcaktuar (neni 46 paragrafi (3)); dhe

10) mbart kapacitetit të ndarë infrastrukturor të transportuesit tjetër (neni 43 paragrafi (6)).

(2) Me dënim me para, prej 10 000 denarë deri më 35 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni, personi përgjegjës te personi juridik.

Neni 71

(1) Me dënim me para, prej 20 000 denarë deri më 50 000 denarë, do të dënohet për kundërvajtje personi juridik nëse:

1) gjatë ndërtimit ose rikonstruksionit të vijës hekurudhore, investitori nuk i zhvendos përkatësisht nuk i përshtat instalimet me ndryshimet e krijuara (neni 20 paragrafët (1) dhe(2));

2) nuk mban evidencë dhe të dhëna të tjera teknike të rëndësishme për sigurinë e vijës hekurudhore (neni 21 paragrafi (5));

3) gjatë kryqëzimit të vijës hekurudhore me rrugë në nivel të njëjtë nuk i mirëmban kalimet rrugore (neni 28 paragrafi (1));

4) realizon punë ose aktivitete të tjera në vijën hekurudhore dhe brezin e binarëve pa pëlqim (neni 34);

5) në brezin e sigurisë të vijës hekurudhore ndërton ndërtesa dhe objekte apo vendos instalime dhe aparate pa leje (neni 35);

6) drejtuesi i infrastrukturës nuk i eviton të gjitha mjetet e sigurisë, materialin dhe mjetet e tjera dhe nëse nuk paguan kompensim për shfrytëzimin e truallit (neni 36 paragrafi (3));

7) ndërton objekte dhe instalime në rripin e binarëve pa pëlqim të drejtuesit të infrastrukturës hekurudhore (neni 39 paragrafi(2));

8) nuk mban evidencë (neni 39 paragrafi (3));

9) nuk nxjerr akt për kushtet e ndërtimit, rikonstruksionit, mirëmbajtjes dhe sigurisë së binarit industrial, mjeteve hekurudhore për udhëtim si dhe akt për organizimin dhe rregullimin e komunikacionit hekurudhor (neni 40 paragrafi(5)); dhe

10) bën transport pa marrëveshje të kontraktuar për qasje në infrastrukturën hekurudhore (neni 41 paragrafi (3)).

(2) Me dënim me para, prej 10 000 denarë deri më 35 000 denarë për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni, do të dënohet personi përgjegjës te personi juridik.

IX. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 72

Deri në ditën e hyrjes në fuqi të programit nacional nga neni 48 i këtij ligji, financimi i infrastrukturës hekurudhore bëhet në përputhje me planin vjetor të nenit 127 të Ligjit për Hekurudhat e Maqedonisë (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 9/98).

Neni 73

Qeveria e Republikës së Maqedonisë, programin nacional nga neni 48 i këtij ligji, brenda afatit prej 6 (gjashtë) muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do ta paraqesë pranë Kuvendit të Republikës së Maqedonisë.

Neni 74

(1) Rregullat dhe aktet e tjera, nxjerrja e të cilave është përcaktuar me këtë ligj, do të miratohen në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Deri në ditën e hyrjes në fuqi të rregullave mbi bazë të autorizimeve të këtij ligji, do të aplikohen rregullat ekzistuese.

Neni 75

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, pushon të vlejë Ligji për Hekurudhat e Maqedonisë (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 9/98), përveç dispozitave prej nenit 44 deri në nenin 125 të ligjit të njëjtë, të cilat do të vlejnë deri në ditën e hyrjes në fuqi, përkatësisht deri në ditën e zbatimit të ligjit i cili i dedikohet sigurisë në komunikacionin hekurudhor, dhe nenit 127 të ligjit të njëjtë i cili do të vlejë deri në ditën e hyrjes në fuqi të programit nacional nga neni 48 të këtij ligji.

Neni 76

(1) Deri në fillimin me punë të Agjencisë për komunikacion dhe transport hekurudhor, leje për transport publik, vendim për siguri, leje për menaxhim me infrastrukturën hekurudhore dhe vendim për siguri për menaxhim me infrastrukturën hekurudhore do t’i lëshojë dhe marrë ministri i Transportit dhe i Ndërlidhjeve.

(2) Aktet e lëshuara nga paragrafi (1) i këtij neni, do të vlejnë për një periudhë jo më të gjatë se 1(një) vit.

Neni 77

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

929.

Врз основа на член 11 од Законот за трговските друштва("Службен весник на Република Македонија" бр.28/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 27.07.2005 година, донесе

У Р Е Д Б А
ЗА ТРГОВСКИТЕ ДЕЈНОСТИ ОД МАЛ ОБЕМ И НАЧИНОТ НА НИВНА РЕГИСТРАЦИЈА

Прашања кои се уредуваат

Член 1

Со оваа уредба се уредуваат трговските дејности од мал обем (во натамошниот текст: дејности од мал обем) и начинот на нивната регистрација.

Видови дејности од мал обем

Член 2

Дејности од мал обем се оние дејности кои ги вршат физичките лица во вид на занимање (во натамошниот текст: вршители на дејности од мал обем) за кои не е задолжително да се вршат во простории или на друг вообичаен начин на којшто ги вршат трговските дејности трговците поединци и трговските друштва, туку се вршат на определени локации или во движење.

Видови на дејности од мал обем се:

- трговија на мало со овошје и зеленчук, бижутерија и галантерија, позамантерија, метли и производи од трска, украсни птици, грнчарски производи, сувенири, уметнички слики и предмети;
- продажба на печени и варени костени, конфекциониран сладолед, печени и варени пченки, мед, семки, кикирики, леблебии, лешници, бадеми;
- оџачарски услуги, чистење на станови,чистење на вариолајт завеси и ролетни, чистење на обувки;
- чување на деца (бебиситер), обука на ученици и студенти во просторија во сопствениот дом.

Дејности од мал обем кои можат да се вршат на организирани пазари се дејностите од став 2 алинеја 1 и 2 од овој член, како и трговија на мало со: јајца, сирење, домашни преработки (конзервиран зарзават и слатко), кори и кадаиф, доколку се врши на само едно продажно место и ако дејноста ја врши самиот барател.

Барање за регистрација

Член 3

Физичко лице може да врши дејност од мал обем, ако се регистрира за вршење на дејност од мал обем .

Барање за регистрација може да поднесе полнолетно лице кое е државјанин на Република Македонија и коешто не е вработено.

Барањето за регистрација се поднесува на образецот кој што го пропишува градоначалникот на општината.

Барањето за регистрација се поднесува до надлежниот орган на општината.

Кон барањето за регистрација се приложува:

- фотокопија од лична карта,
- фотографија на барателот,
- доказ дека е невработен, и
- доказ дека е платен надоместокот за користење на локацијата за првиот месец. Ова не се однесува на определените локации на сопствено земјиште.

Регистрација

Член 4

Градоначалникот на општината донесува решение по барањето за регистрација во рок којшто неможе да биде подолг од три дена од денот на поднесувањето на барањето, заедно со прилозите.

Во решението се наведува видот на дејноста од мал обем за чие вршење се издава решението, како и локацијата, односно начинот на вршењето на дејноста од мал обем.

Решението се донесува за период од една година и може да биде продолжено по барање на вршителот на дејноста од мал обем.

По исклучок, за дејности од мал обем коишто се вршат во определен временски период (сезонски) решението може да се донесе и за пократок период.

Врз основа на решението од став 1 од овој член градоначалникот на општината издава и легитимација која физичкото лице при вршењето на дејноста е должно да ја истакне на видно место (на тезгата).

Формата и содржината на легитимацијата од став 5 на овој член се издава на образецот кој што го пропишува градоначалникот на општината.

Евиденција на издадените решенија

Член 5

За издадените решенија за вршење на трговска дејност од мал обем општинската администрација води евиденција. Евиденцијата се води во регистарот на вршителите на дејност од мал обем (во натамошниот текст: регистар) во којшто се приложуваат барањето за регистрација со прилозите, решението и копие од издадената легитимација.

Евиденција на вршителот на дејноста од мал обем кај надлежни органи

Член 6

Градоначалникот е должен во рок од осум дена од денот на издавањето на решението, примерок од решението да достави до Управата за јавни приходи и Агенцијата за вработување.

Бришење од регистарот

Член 7

Бришењето од регистарот се врши :

- по барање на вршителот на дејност од мал обем;
- ако вршителот на дејноста не ја врши дејноста на локацијата и на начинот утврдени во решението;
- ако вршителот на дејноста не ги почитува прописите со кои се определени хигиенско-санитарни, еколошки или други посебни услови за вршење на одредени дејности заради заштита на здравјето на луѓето и животната средина;
- ако вршителот на дејноста не се придржува на определеното работно време;
- ако против вршителот на дејноста се поднесени значителен број поплаки од граѓаните за начинот на којшто ја врши дејноста од мал обем, и
- ако друго лице, по било кој основ, наместо вршителот ја врши дејноста од мал обем.

Услови под кои се вршат дејностите од мал обем

Член 8

Дејностите од мал обем од член 2 и 3 на оваа уредба можат да се вршат ако вршителот на дејност од мал обем ги исполни општите и посебните услови, определени со закон и со друг пропис за вршење на одделните дејности од мал обем.

Надлежниот инспекциски орган проверува дали се исполнети условите од став 1 на овој член и за тоа ја информира општината.

Места каде што може да се врши дејност од мал обем

Член 9

Дејностите од мал обем, можат да се вршат на определени места - локации во населени места, во движење и во соодветна просторија во стан во којшто живее вршителот на дејноста од мал обем.

Местото-локацијата каде што може да се вршат дејностите од член 2 на оваа уредба, ги определува општината, под услов да не се загрозува сообраќајот и слободното движење на сообраќајот и да се обезбеди заштита на животната средина. Покрај овие општи услови општината, односно Градот Скопје, може соодветно на дејноста од мал обем да определи и други посебни критериуми. Одобрените локации и условите под коишто можат да се вршат дејностите од мал обем надлежниот орган на општината ги објавува преку средствата на јавно информирање и на огласната табла на општината.

Локацијата не може да изнесува повеќе од 6м^2 и истата се обележува на соодветен начин.

Ако тоа е наведено во решението дејноста од мал обем може да се врши во пазарните денови од неделата и на други локации и пазари во земјата, под условите определени во другите општини.

Местото-локацијата за вршење на дејностите од мал обем може да се определи и на земјиште во приватна сопственост исклучиво со согласност на сопственикот на земјиштето, под истите услови од став 3 и 4 од овој член.

Надоместок

Член 10

Паричниот надоместок на доделената локација, секоја општина го определува во висина како за користење на плоштадите и друг простор во градовите и другите населени места со цел за изложување предмети, приредување изложби и други забавни приредби за вршење на дејноста.

Данок за вршење на дејност од мал обем

Член 11

Вршителот на дејност од мал обем плаќа данок во годишен пушален износ согласно со Законот за персонален данок на доход.

Работно време во кое може да се врши дејност од мал обем

Член 12

Работното време во кое може да се вршат дејностите од мал обем го определува Советот на општината, во зависност од видот на дејноста од мал обем и од месните прилики.

Контрола над вршењето на дејноста од мал обем

Член 13

Контрола над вршењето на трговската дејност од мал обем спроведуваат надлежните инспекциски органи, согласно закон.

Начин на користење на локацијата

Член 14

Начинот на користење на локацијата на која се вршат дејности од мал обем го определува Советот на општината, односно Советот на Градот Скопје.

Член 15

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-2912/1 Претседател на Владата
27 јули 2005 година на Република Македонија,
Скопје д-р **Владо Бучковски**, с.р.

930.

Врз основа на член 6, став 2 од Законот за концесии ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/02 и 24/03) и член 86 од Законот за минералните суровини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 18/99 и 29/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 27.07.2005 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ КОНЦЕСИЈА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНАТА СУРОВИНА ГЕОТЕРМАЛНА ВОДА НА ДПТ „ЛЕДРА АГРО" ДОО ГЕВГЕЛИЈА НА ЛОКАЛИТЕТОТ СМОКВИЦА - ГЕВГЕЛИЈА

1. На ДПТ „Ледра Агро" ДОО Гевгелија се дава концесија за експлоатација на минералната суровина геотермална вода на локалитетот Смоквица - Гевгелија со површина на простор на концесија за експлоатација дефиниран со точки меѓусебно поврзани со прави линии, а точките дефинирани со координати како е дадено во табелава, и тоа:

ТОЧКА	КООРДИНАТА-Х	КООРДИНАТА-У
Т-1	4.566.600,00	7.625.350,00
Т-2	4.566.600,00	7.626.150,00
Т-3	4.565.400,00	7.626.150,00
Т-4	4.565.400,00	7.625.350,00

Површината на просторот на експлоатационото поле од точка 1 на оваа одлука изнесува Р=0,96 km^2.

2. Времетраењето на дадената концесија од точка 1 на оваа одлука, ќе се определи во Договорот за концесија согласно Законот за минералните суровини.

3. Висината на надоместокот за дадената концесија од точка 1 на оваа одлука ќе се определи во Договорот за концесија, согласно Одлуката за определување на критериуми и висината на надоместокот за концесии за вршење детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални суровини ("Службен весник на Република Македонија" бр. 22/03, 24/03 и 51/03).

4. Начинот, роковите и гаранцијата за плаќањето на надоместоците ќе се определат во Договорот за концесија.

5. Како почеток на концесијата ќе се смета денот на потпишувањето на Договорот за концесија.

6. Во име на Владата на Република Македонија, Договорот за концесија ќе го потпише министерот за економија.

7. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-2832/1 Претседател на Владата
27 јули 2005 година на Република Македонија,
Скопје д-р **Владо Бучковски**, с.р.

931.

Врз основа на член 93, став 1 од Законот за ветеринарно здравство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 28/98), Владата на Република Македонија на седницата, одржана на 27.07.2005 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА МРЕЖАТА НА ВЕТЕРИНАРНИТЕ ДРУШТВА

Член 1

Со оваа одлука се определува мрежата на ветеринарни друштва кои ќе ја вршат ветеринарно здравствената дејности од јавен интерес определена во член 4, точка 1, 2, 3, 4, 11, 12 и 13 од Законот за ветеринарното здравство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 28/98) за една или повеќе епизоотиолошки единици:

1. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Берово што ги опфаќа епизоотиолошките единици Берово и Пехчево.
2. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Битола што ги опфаќа епизоотиолошките единици Битола, Новаци и Могила.
3. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Македонски Брод што ги опфаќа епизоотиолошките единици Македонски Брод и Пласница.
4. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Валандово.
5. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Виница.
6. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Гевгелија што ги опфаќа епизоотиолошките единици Гевгелија, Богданци и Дојран.
7. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Гостивар што ги опфаќа епизоотиолошките единици Гостивар, Маврово и Ростуше, Врапчиште.
8. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Дебар што ги опфаќа епизоотиолошките единици Дебар и Центар Жупа.
9. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Делчево што ги опфаќа епизоотиолошките единици Делчево и Македонска Каменица.
10. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Демир Хисар.

11. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Кавадарци што ги опфаќа епизоотиолошките единици Кавадарци и Росоман.

12. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Кичево што ги опфаќа епизоотиолошките единици Кичево, Другово, Вранешница, Осломеј и Зајас.

13. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Кочани што ги опфаќа епизоотиолошките единици Кочани, Зрновци и Чешиново и Облешево.

14. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Кратово.

15. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Крива Паланка што ги опфаќа епизоотиолошките единици Крива Паланка и Ранковци.

16. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Крушево.

17. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Куманово што ги опфаќа епизоотиолошките единици Куманово, Липково и Старо Нагоричане.

18. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Неготино што ги опфаќа епизоотиолошките единици Неготино и Демир Капија.

19. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Охрид што ги опфаќа епизоотиолошките единици Охрид и Дебарца.

20. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Прилеп што ги опфаќа епизоотиолошките единици Прилеп, Кривогаштани, Долнени.

21. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Пробиштип.

22. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Радовиш што ги опфаќа епизоотиолошките единици Радовиш и Конче.

23. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Ресен.

24. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Свети Николе што ги опфаќа епизоотиолошките единици Свети Николе и Лозово.

25. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Струга што ги опфаќа епизоотиолошките единици Струга и Вевчани.

26. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Струмица што ги опфаќа епизоотиолошките единици Струмица, Босилово, Василево, Ново Село.

27. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Тетово што ги опфаќа епизоотиолошките единици Тетово, Теарце, Јегуновце, Желино, Брвеница и Боговиње.

28. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Велес што ги опфаќа епизоотиолошките единици Велес, Чашка и Градско.

29. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Штип што ги опфаќа епизоотиолошките единици Штип и Карбинци.

30. Ветеринарно друштво за епизоотиолошко подрачје Скопје што ги опфаќа епизоотиолошките единици Скопје, Арачиново, Илинден, Петровец, Зелениково, Студеничани, Сопиште, Ѓорче Петров, Шуто Оризари, Чучер Сандево, Сарај, Гази Баба, Кисела Вода, Карпош, Центар, Аеродром, Бутел и Чаир.

Член 2

Со влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за определување на мрежа на ветеринарни друштва ("Службен весник на Република Македонија" бр. 50/98 и 17/00).

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-2804/1 Претседател на Владата
27 јули 2005 година на Република Македонија,
Скопје д-р **Владо Бучковски,** с.р.

932.

Врз основа на член 123 од Законот за заштита на потрошувачите („Службен весник на Република Македонија" бр. 38/04) и член 36, став 6 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" бр. 59/00, 12/03 и 55/05), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 27.07.2005 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА СОВЕТОТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

1. Во Решението за именување членови на Советот за заштита на потрошувачите („Службен весник на Република Македонија" бр. 11/05), во точка 1:

- претставник од Стопанската комора на Македонија:

наместо „Љубица Симоновска, секретар (раководител) на Службата за трговија, угостителство и туризам", се именува „Лазо Ангелевски, советник".

2. Ова решение влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 01.09.2005 година.

Бр. 19-2833/1 Претседател на Владата
27 јули 2005 година на Република Македонија,
Скопје д-р **Владо Бучковски**, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ НА РМ

44.

Врз основа на член 14 точка а) и член 51 став 5, а во врска со член 44 од Законот за електронските комуникации ("Службен весник на РМ" бр. 13/2005), Комисијата како орган на Агенцијата за електронски комуникации, на состанокот одржан на 27.07.2005 година, донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ПРИСТАП И КОРИСТЕЊЕ НА СПЕЦИФИЧНИ МРЕЖНИ СРЕДСТВА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет

Со овој правилник се пропишуваат услови за обезбедување на физички пристап и користење на специфични мрежни елементи и придружни средства на опе-

раторите на јавни електронски комуникациски мрежи под определени услови на ексклузивна или неексклузивна основа заради обезбедување на електронски комуникациски услуги.

Пристапот до специфични мрежни елементи и придружни средства опфаќа пристап до елементите на мрежата и придружните средства, кои можат да вклучат поврзување на опремата преку фиксни или подвижни средства, пристап до физичка инфраструктура, вклучително објекти, кабелски инсталации и антенски столбови.

Член 2

Цел

(1) Со овој правилник се има за цел да се обезбедат:

(а) општи услови, како и постапка за давање пристап до специфични мрежни елементи и/или средства;

(б) неповлекување на пристап до средствата што веќе бил даден, освен од оправдани причини;

(в) посебни услуги при големопродажба за продажба на пазарот за малопродажба;

(г) услови и постапка за отворен пристап до технички интерфејси, протоколи или други технологии што се потребни во интероперативноста на услугите;

(д) услови за заедничка употреба и на иста локација или други форми на заедничко користење на средства, вклучително објекти, кабелска инсталација и антенски столбови;

(ѓ) услуги потребни за интероперативност на услугите од крајна точка до крајна точка за корисниците.

II. ОПШТИ УСЛОВИ

Член 3

Обврска за обезбедување на пристап

(1) Операторите на јавни комуникациски мрежи обезбедуваат пристап до нивните специфични мрежни елементи и/или придружни средства на барање на други оператори на јавни комуникациски мрежи и даватели на јавни електронски комуникациски услуги, со надомест.

(2) Операторот со значителна пазарна моќ е должен да ги задоволи барањата за пристап и користење на специфични мрежни елементи и/или придружни средства на било кое место од својата мрежа каде што е тоа технички можно.

(3) Оператор со значителна пазарна моќ подготвува општи услови за пристап и користење на специфични мрежни елементи и/или придружни средства и истите ги објавува на својата веб-страна.

(4) Условите од договорите за пристап до специфичните мрежни елементи и/или придружни средства не смеат да се во спротивност со Законот за електронските комуникации и прописите донесени врз основа на него.

Член 4

Барање за пристап

(1) Оператор на јавна комуникациска мрежа или давател на јавна електронска комуникациска услуга кој сака да обезбеди пристап до специфичните мрежни елементи и/или придружни средства на друг оператор на јавна комуникациска мрежа, треба да поднесе барање за пристап до другиот оператор.

(2) Операторот од кој е побаран пристап до специфичните мрежни елементи и/или придружни елементи, доставува одговор во рок од 30 (триесет) дена од денот на поднесеното барање за пристап.

(3) Барањето за пристап може да биде одбиено само врз основа на технички и финансиски причини. Одговорот со образложение за одбивањето во писмена форма се доставува до подносителот на барањето и до Агенцијата.

(4) Доколку не се склучи договор за пристап и користење на специфични мрежни елементи и/или придружни средства во рок од 45 (четириесет и пет) дена од денот на поднесување на барањето за пристап, на барање на една од страните, Агенцијата постапува и превзема мерки согласно Законот за електронските комуникации.

(5) Агенцијата постапува по сопствена иницијатива ако договорот за пристап е склучен спротивно на Законот за електронските комуникации.

Член 5

Трошоци за пристап

(1) Трошоците за пристап и користење на специфични мрежни елементи и/или придружни средства се на товар на операторот или давателот кој го поднел барањето за пристап, освен во случај кога страните поинаку ќе се договорат.

Член 6

Доверливост на информациите

(1) Страните во договорот за пристап и користење на специфични мрежни елементи и/или придружни средства, обезбедуваат доверливост на сите податоци разменети во текот на преговорите и во текот на склучувањето на договорот.

(2) Договорот за пристап и користење на специфични мрежни елементи и/или придружни средства содржи одредби за доверливост на информациите што се разменуваат меѓу страните.

III. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 7

Влегување во сила

Овој правилник влегува во сила со денот на неговото објавување во “Службен весник на Република Македонија“.

Претседател
на Комисијата на Агенција
за електронски комуникации,
Софче Јовановска, с.р.

ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РМ ВИ НУДИ

Р.бр	Изданија	Цена
1	**Збирки прописи од областа на локалната самоуправа,** *2004*	
а)	**I книга –** *(Законите за: локална самоуправа; територијална организација на локалната самоуправа; за градот Скопје; финансирањето на единиците на локалната самоуправа и Законот за локалните избори – редакциски пречистен текст).*	900.00
б)	**II книга –** *(Законите за: комуналните такси; даноци на имот; угостителска дејност; туристичка дејност и Законот за вршење занаетчиска дејност).*	600.00
в)	**III книга –** *(Редакциски пречистени текстови на Законите за: основното образование; средното образование; заштита на децата и Законот за социјална заштита.*	700.00
г)	**IV книга –** *(Закон за управување со отпадот, Закон за квалитетот на амбиентниот воздух; Законите за заштита на природата)*	500.00
д)	**Комплет од четирите книги - Збирки на Законите од областа на локалната самоуправа, 2004, по цена од**	2100.00
2	**Закон за трговските друштва,** со вовед, *2004*	800.00
3	**Закон за јавните набавки,** *2004 (со подзаконските акти)*	200.00
4	**Закон за кривична постапка и Закон за извршување на санкциите (редакциски пречистени текстови)**	900.00
5	**Кривичен законик** од *Д-р Владо Камбовски (со измените и дополнувањата од 1999 и 2002 година со краток коментар, објаснувања и регистар на поими)* **- плус Додаток со измените и дополнувањата на КЗ од 2003 и 2004**	600.00
6	**Збирка на меѓународни конвенции од областа на кривичното право ,** *2000*	150.00

Р.бр	Изданија	Цена
7	**Закон за општата управна постапка** (со коментар) *Проф. д-р С. Гелевски, 2005*	600.00
8	**Закон за работните односи** (редакциска збирка, 2005)	660.00
9	**Закон за извршната постапка** *Д-р С. Георгиевски, 2002*	300.00
10	**Закон за прекршоците** (со објаснувања, коментари, судска практика, со прилози) *Д-р Ј. Проевски, М. Кракоски, 1998*	350.00
11	**Закон за спречување на корупцијата** *Со Закони за ратификација на конвенции Д-р Ј. Проевски (со објаснувања), 2002*	250.00
12	**Закон за денационализација** (со коментар, објаснувања и обрасци) *Д-р С. Георгиевски, 2000*	250.00
13	**Збирка на прописи од областа на државјанството** *Д-р Ф. Стоев, М-р Н. Лазарова – Трајковска, 1998*	200.00
14	**Устав на Република Македонија** *(со сите амандмани и рамковен договор)*	
	на македонски јазик (мек повез)	300.00
	на англиски јазик (мек повез)	400.00
15	**Комплет CD-ROM изданија 2001, 2002, 2003 и 2004 година**	5200.00
16	**Поединечни CD-ROM изданија 2001, 2002, 2003 и 2004 година**	1500.00
17	**Регистар на Прописи на РМ**	3700.00
18	**WEB - базата на прописи од 1945 до денес. www.slvesnik.com.mk**	

П О Р А Ч К А бр. 64

Со ова неотповикливо ги порачуваме изданијата под реден број _____ во _____ примероци; р.бр._____ во _____ примероци; р.бр._____ во _____ примероци; р.бр._____ во _____ примероци; р.бр._____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр._____ во _____ примероци.

Доказот за извршена уплата на жиро с-ка 300000000188798 и порачката ги испраќаме по пошта на адреса бул. „Партизански одреди" бр. 29, п. фах 51, 1000, Скопје, или на телефакс број + 389-2-311-22-67.

Порачател: ____

Место: __________, **ул.** ____________________, **бр.** ______, **тел./факс** ____________

Потпис на порачателот

Во __________, ________**2005 година.** **(М.П.)** ____________________

НОВО, НОВО, НОВО !!!

З А К О Н
ЗА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ

(Редакциски текст - 140 страници – брош подврска)
Цена - 660,00 денари.

З А К О Н
ЗА ОПШТАТА УПРАВНА ПОСТАПКА

СО КОМЕНТАР

од Проф. Д-р Симеон Гелевски
Цена - 600,00 денари

П О Р А Ч К А

Со ова неотповикливо го порачувам изданието

1. **Закон за работните односи** во __________ примероци.
2. **Закон за општата управна постапка** во __________ примероци.

Доказот за извршена уплата на жиро с-ка 300000000188798 и порачката ги испраќаме по пошта на адреса бул. „Партизански одреди" бр. 29, п. фах 51, 1000 - Скопје, или на телефакс број + 389-2-311-22-67.

Порачател: ____

Место: _________ ул. _________________ бр. _____, тел/факс __________

Потпис на порачателот

Во _________, _______200__ година. (М.П.) ____________________

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Борис Тренески.
Телефони: +389-2-3298-860.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2005 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија" излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798. Број за ДДВ МК: 4030987108771.
Депонент: Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: Графички центар КМ Креатив - Скопје.